

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Færder nasjonalparkstyre	29/22 c	24.11.22

Søknad Færder nasjonalpark - Færder - 31/25 - Bjerkøy - plan for nydyrking

Forslag til vedtak

Søknaden om nydyrking er vurdert etter dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftens § 4.

Dispensasjonsvilkårene er ikke oppfylt og søknaden avslås.

Vilkårene for å innvilge dispensasjon etter § 4 i verneforskriften er ikke til stede, da det omsøkte tiltaket er for omfattende til å kunne hevdes å ikke påvirke verneverdiene negativt. Tiltaket strider dermed mot verneformålet, «uten tyngre inngrep», og verneforskriftens pkt. 1.1, *området er vernet mot inngrep av enhver art, videre (utdrag), drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, tilplanting, bakkeplanering... (listen er ikke uttømmende).*

Bakgrunn

Færder kommune oversendte til Færder nasjonalparkstyre for behandling «Gbnr 31/25 – Færder nasjonalpark – Godkjenning av plan for nydyrking, sak 22/51850. Færder kommune skal behandle søknaden etter forskrift om nydyrking.

Tiltakshaver oversendte søknad til Færder nasjonalparkstyre 29.10 «søknad om nydyrking av Mikkelsjordet, Bjerkø 19». I oversendelsen fra tiltakshaver lå også «skjema for nydyrking» oversendt Færder kommune.

Det er forvaltningens vurdering at dette er samme tiltak og det vurderes samlet i denne saken.

Utdrag fra tiltakshavers søknad (komplett søknad vedlagt)

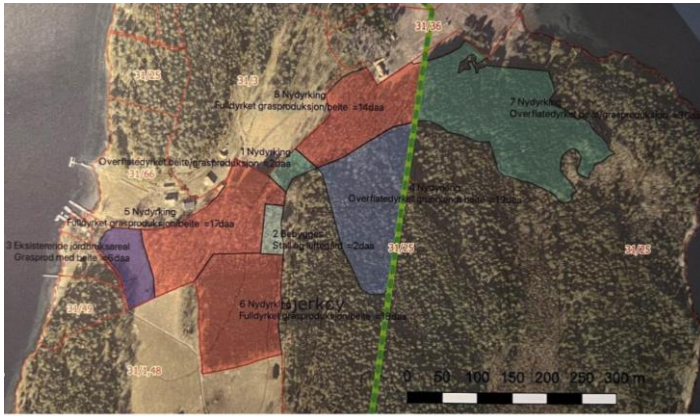
1. Navn på tiltakshaver, adresse, epost

Koefoed Bjerkø Gård (org.926 318 209) v/ Einar Koefoed

Semsveien 140, 1384 Asker, Einar@advokatkoefoed.no

2. Adresse på eiendom (gnr, bnr, fnr)

Bjerkøy 19 (Gnr. 31, bnr.25)

Mikkelsjordet markert med grønt og teksten '7 Nydyrking'

4. Formålet med søknaden (kort beskrivelse og begrunnelse for tiltaket)

Formålet med søknaden er nydyrking av hogstflate på tidligere gjengrodd kulturmark, for å reetablere et jorde som ble beplantet med gran på 1960-tallet. Ved vedtak av Vestfold landbruksstyre i møte den 5. april 1963 ble det godkjent å tilplante innmarken på eiendommen.

Videre (utdrag)

Arealene som er innenfor nasjonalparkens grenser, vil kun drives med beite og ikke til gressproduksjon for høy. Se for øvrig postene 9, 10 og 11 i søknad om plan for nydyrking til Færder Kommune, med tilhørende forslag til Skjøtselplan for både Mikkelsjordet (se avsnitt 3.1.2) og eiendommen Bjerkøy gnr. 31/ bnr. 25 i sin helhet (Vedlegg 1).

Forsøksfeltet med granskog på Mikkelsjordet ble hugget med tillatelse fra Nasjonalparken datert 29. oktober 2020 (Vedlegg 2). Deretter ble det etter en kort korrespondanse (Vedlegg 3) mellom meg og Anne Sjømæling den 12. og 13. november, med samtykke fra nasjonalparkbestyrer Anne Sjømæling (13. november), tillatt stubbefresing, forutsatt at grunneier tok kostnaden. Stubbefresing ble utført av firma REB Anlegg AS etter avtale med grunneier datert 2. november 2020. Under en felles befaring på Bjerkøy med Anne Sjømæling og Jørn Lindseth fra SNO, den 16. desember, oppfattet jeg kun at de utførte arbeider ble oppfattet som grunnleggende positive på alle måter. Ved brev av 23. april 2021 fra Færder nasjonalparkstyre ble ytterligere planlagte planeringsarbeider på Mikkelsjordet allikevel stanset, inntil en eventuell søknad om slike arbeider er behandlet av styret i Nasjonalparken.

5. Tiltak som ønskes gjennomført av tiltakshaver (listes opp konkret)

- Området som ligger i Nasjonalparken (heretter Mikkelsjordet) ønskes planert og benyttet til beite, i hovedsak, for Islandshester.
- I tillegg ønskes årlig vanlig vedlikehold av beitemarken, inklusive bruk av beitepusser.

6. Detaljert beskrivelse av tiltaket/tiltakene og beskrivelse av gjennomføring

De arbeider som nå ønskes utført er planering av allerede stubbefrest mark med lett gravemaskin. Tilsåing med flest mulige lokale arter, utvalgt i samarbeide med NIBIO. Handlingsrommet er beskrevet i NIBIOs forslag til Skjøtelsesplan for eiendommen datert 16. mai då. (Vedlegg 4) og i notat fra NIBIO datert 16. september 2022 (Vedlegg 5).

Etter planering og tilsåing; vanlig årlig vedlikehold av beitemarken, inklusive bruk av beitepusser, for å hindre oppvekst og spredning av arter som ikke beites av Islandshest. På Bjerkøy 19 disponerer gårdsbruket en John Deere 6220 traktor og en lett traktor av merke Avant 520. Beitepusser er av merke Kverneland. Maskinparken er som på alle gårdsbruk til fortløpende

vurdering.

Vi har et løpende samarbeide med nabo Tom Erik Christiansen om beiting med skotsk høylandsfe, og vurderer å utvide driften med beting også av norsk ur-sau. Alle deler av innmarken på Bjerkøy 19 som ikke var tilplantet med gran fram til 2020 er fortløpende beitet av Christiansen. Disse områder kommer frem i kartet som ligger ved Vedlegg 1, men er også markert med rødt på kartet i punkt 7 under i denne søknaden.

8. Tidsperiode for gjennomføring av tiltaket/tiltakene.

Planering vil bli utført så snart tillatelse foreligger fra Færder Kommune og Færder nasjonalpark. Mikkelsjordet ønskes tilsådd våren 2023.

Grunnlaget for avgjørelsen

Færder nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Færder nasjonalpark.

Færder nasjonalpark er vernet mot inngrep av enhver art i § 3, pkt. 1.1. Vernemyndigheten kan likevel etter søknad gi tillatelse til visse type tiltak. Disse er listet opp i § 3, pkt. 1.2.

Nydyrking er ikke ett av disse tiltakene.

Nydyrking kan derfor bare gjennomføres gjennom dispensasjon etter verneforskriftens § 4. Nedenfor vurderes det om vilkårene for dispensasjon er oppfylt.

Vurdering

§ 4 skal være en unntaksregel og skal fungere som sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i Naturmangfoldloven § 48 kan ikke anvendes for å utvide rammen som er satt i vernevedtaket.

Det er to vilkår som må være oppfylt etter § 4. For det første at tiltaket «ikke strider mot vernevedtakets formål» og for det andre at tiltaket ikke påvirker verneverdiene «nevneverdig». Kravet om at tiltaket ikke skal påvirke verneverdiene «nevneverdig» innebærer at dispensasjonsadgangen er snever.

Formålet med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø som er *uten tyngre naturinngrep*.

Hensynene bak verneformålet utdypes i vernebestemmelsene i § 3: *I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.*

§ 3, pkt. 1.1 presiserer at *området er vernet mot inngrep av enhver art... (utdrag).. Graving, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, påfylling av sand eller skjellsand på sjøbunnen eller på strender, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein og mineraler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, tilplanting, bakkeplanering... Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.*

I verneforskriftens § 3, pkt. 1.1 presiseres det at nydyrking ikke er tillatt.

Det er nettopp konsekvensene av nydyrking som gjør at det er spesifikt forbudt etter forskriften. Nydyrking anses som et tungt naturinngrep med negativ og varig innvirkning på de verdifulle økosystemene langs kysten i ytre Oslofjord. Tiltaket strider derfor mot verneformålet og påvirker verneverdiene i stor grad.

Vilkårene for å innvilge dispensasjon er ikke oppfylt.

Det vises også til § 3, pkt. 2.1 Vern av plantelivet: *Vegetasjon på land og i sjø, herunder døde busker, trær og ilanddrevet tang og tare er vernet mot skade og ødeleggelse. Planting og såing er ikke tillatt. Nye plantearter må ikke innføres.*

Tiltak kan kreve behandling etter flere lovverk. Tiltakshaver har oversendt *Plan for nydyrking* for behandling av Færder kommune.

Vurdering etter Naturmangfoldlovens prinsipper

I henhold til Naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen skal fremgå av beslutningen. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforringelse, samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Forvaltningen presiserer at den kun har tatt stilling til søknaden slik den foreligger og vurdert om det er grunnlag for å dispensere etter § 4, Generelle dispensasjonsbestemmelser.

Det er dermed ikke gjort vurderinger etter §§ 8-12 i Naturmangfoldloven, da dette kun skal gjøres dersom det er grunnlag for å kunne gi dispensasjon etter § 4.

Konklusjon

Søknaden om nydyrking er vurdert etter dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftens § 4.

Dispensasjonsvilkårene er ikke oppfylt og søknaden avslås.

Vilkårene for å innvilge dispensasjon etter § 4 i verneforskriften er ikke til stede, da det omsøkte tiltaket er for omfattende til å kunne hevdes å ikke påvirke verneverdiene negativt. Tiltaket strider dermed mot verneformålet, «uten tyngre inngrep», og verneforskriftens pkt. 1.1, *området er vernet mot inngrep av enhver art, videre (utdrag), drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, tilplanting, bakkeplanering... (listen er ikke uttømmende).*

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Kopi:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Vestfold og Telemark fylkeskommune
Forum for natur og friluftsliv (FNF)
Færder kommune

Koefoed Bjerkø Gård
v/ Einar L. Koefoed
Semsveien 140
1384 Asker

31. november 2022

Færder nasjonalparkstyre
Postboks 2076, 3103 Tønsberg
Epost: sfvtpost@statsforvalteren.no

Søknad om nydyrking av Mikkelsjordet, Bjerkø 19

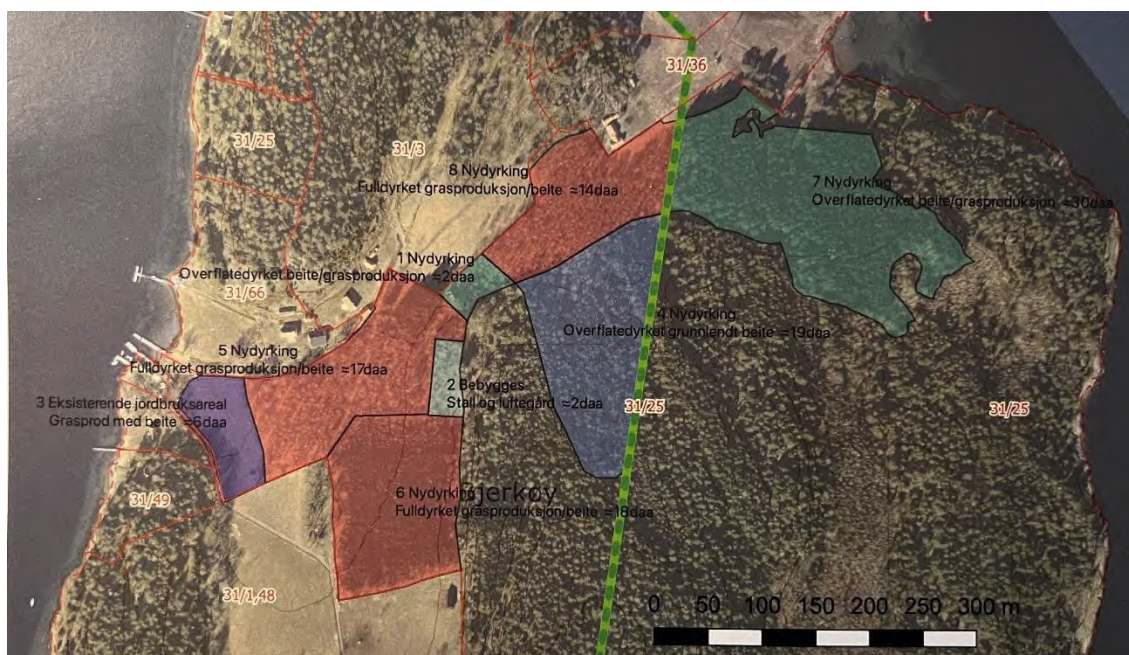
1. Navn på tiltakshaver, adresse, epost

Koefoed Bjerkø Gård (org.926 318 209) v/ Einar Koefoed
Semsveien 140, 1384 Asker, Einar@advokatkoefoed.no

2. Adresse på eiendom (qnr, bnr, fnr)

Bjerkø 19 (Gnr. 31, bnr.25)

3. Kart med angivelse av sted

Mikkelsjordet markert med grønt og teksten '7 Nydyrking'

Se også vedlagte søknad om godkjenning av plan for nydyrking til Færder Kommune datert 16. september 2022. (Vedlegg 1.)

4. Formålet med søknaden (kort beskrivelse og begrunnelse for tiltaket)

Formålet med søknaden er nydyrking av hogstflate på tidligere gjengrodd kulturmark, for å reetablere et jorde som ble beplantet med gran på 1960-tallet. Ved vedtak av Vestfold landbruksstyre i møte den 5. april 1963 ble det godkjent å tilplante innmarken på eiendommen. Av møteprotokollen fremgår det at Fylkeslandbruksstyret beklaget at et så vidt stort område måtte gå ut av jordbruksproduksjon. Etter at innmarken ble tilplantet har det vært drevet vanlig skogsbruk på eiendommen. Større arealer med gran ble f.eks. hugget ut i midten av 1980-årene. Overskuddet ble i sin helhet brukt til nyplanting av i hovedsak bjerk, eik og osp i hogstfeltene. Det har dermed vært sammenhengende drift av gårdsbruket, i form av skogsdrift, men, det er nå ønsket en mer bærekraftig driftsmodell, som i større grad tar hensyn til målene i verneforskriften Færder nasjonalpark. Videre er målet med nydyrkingen å gjenopprette kulturlandskapet på denne delen av øya, i form av beiteareal for den hestedriften som ønskes etablert på Bjerkøy. Bruk av jordet til beite er en vesentlig del av å sikre tilstrekkelig beiteareal for et slikt hestehold. Et beite vil også gi en mer variert og artsrik beiteflora enn f.eks. et tradisjonelt fulldyrket jorde, som ville vært preget av monokultur.

Vi eier en egen avl av islandshester. Avlen ble startet på Island i 2007 etter samtaler med Karl Haglund hos Fylkesmannen i Vestfold om etablering av drift på Bjerkøy, jf. Mitt brev av 3. april 2009 til Nøtterøy kommune. De beste Islandshestene er på Island; det var derfor naturlig å starte avlen der, og å bruke den Islandske versjonen av Bjerkøy; Birkiey, som navn. For tiden består flokken av 21 hester, hvorav 2 er drektige, slik at flokken vil øke til 23 sommeren 2023, dersom ingen hester selges. Avlen er nærmere beskrevet på nettsiden Birkiey.com. Denne er ikke helt oppdatert, men gir opplysninger om over 20 av hestene. Fra 2015 til 2021 har flokken vært samlet på vår gård Løvstad i Gjøvik kommune, men, er nå plassert på ulike gårder, i påvente av å kunne flytte dem til Bjerkøy. Det er viktig å ha tilgang på flere jorder, både for å redusere beitepress på de enkelte jordene, men, også for å kunne separere f.eks. brunstige hopper fra unghingster og ha separate jorder for trening og dressur.

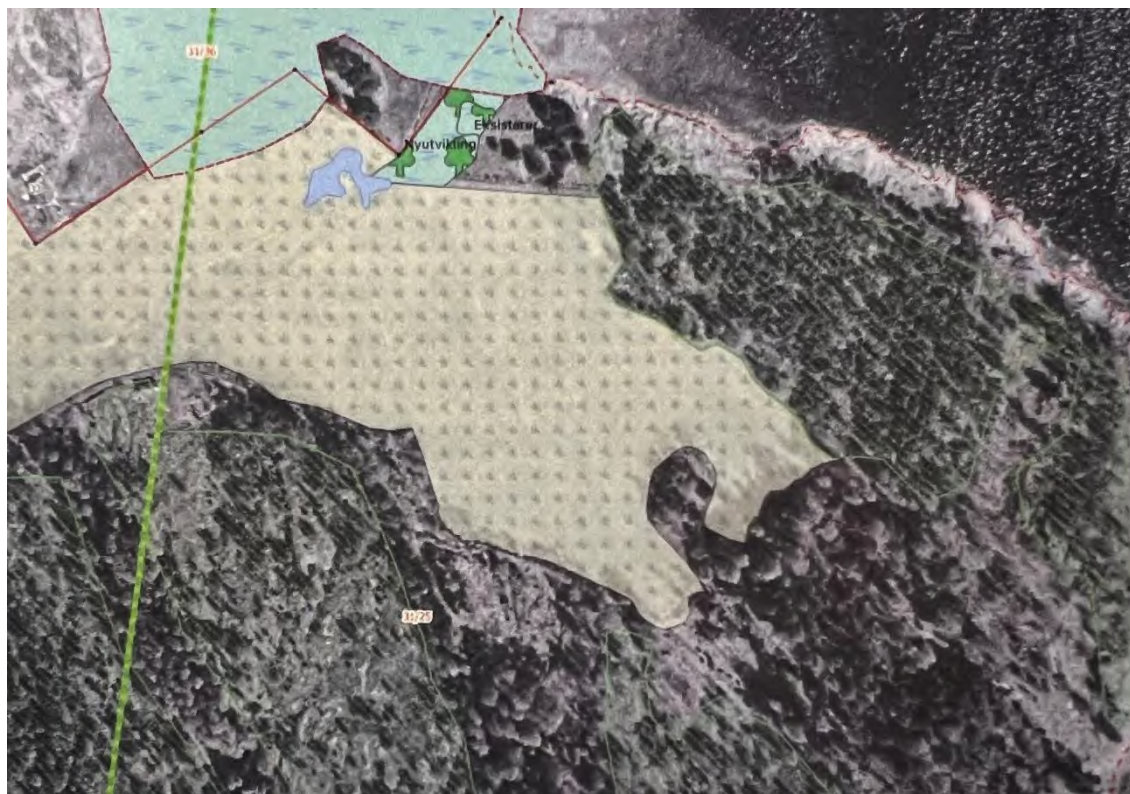
Skogsdrift på Bjerkøy gir ikke økonomisk utbytte, på grunn av kostbar og vanskelig transport til og fra øya til fastlandet. De arbeider som ble utført i 2020 genererte et betydelig underskudd. Framtidig skogsdrift er heller ikke mulig innenfor de rammene nasjonalparkforskriften setter og gårdsbruket må derfor drives videre på alternativt vis, noe som ikke etterlater mange muligheter på en øy. Hestedrift vil derimot kunne gi et økonomisk fundament for en bærekraftig drift av eiendommen. Det planlegges derfor for avl av Islandshester, primært med utgangspunkt i seks premierte hopper av beste avstamning. Islandshester temmes først når de er i sitt fjerde leveår, og går i hovedsak fritt på beite i flokk fram til det. Over tid gir dette en antatt flokk på ca. 30 hester som vil beite utendørs på Bjerkøy store deler av året. I tillegg kan det være aktuelt med andre beitedyr i perioder, som sau, geit eller skotsk høylandsfe. En slik drift vurderes å være i tråd med målet i forskriften om vern av Færder nasjonalpark og vil styrke øyas kulturlandskap og naturmangfold, til glede for beboere, feriegjester og turister.

Arealene som er innenfor nasjonalparkens grenser, vil kun drives med beite og ikke til gressproduksjon for høy. Se for øvrig postene 9, 10 og 11 i søknad om plan for nydyrking til Færder Kommune, med tilhørende forslag til Skjøtselplan for både Mikkelsjordet (se avsnitt 3.1.2) og eiendommen Bjerkøy gnr. 31/ bnr. 25 i sin helhet (Vedlegg 1).

Forsøksfeltet med granskog på Mikkelsjordet ble hugget med tillatelse fra Nasjonalparken datert 29. oktober 2020 (Vedlegg 2). Deretter ble det etter en kort korrespondanse (Vedlegg 3) mellom meg og Anne Sjømæling den 12. og 13. november, med samtykke fra nasjonalparkbestyrer Anne Sjømæling (13. november), tillatt stubbefresing, forutsatt at grunneier tok kostnaden. Stubbefresing ble utført av firma REB Anlegg AS etter avtale med grunneier datert 2. november 2020. Under en felles befarings på Bjerkøy med Anne Sjømæling og Jørn Lindseth fra SNO, den 16. desember, oppfattet jeg kun at de utførte arbeider ble oppfattet som grunnleggende positive på alle måter. Ved brev av 23. april 2021 fra Færder nasjonalparkstyre ble ytterligere planlagte planeringsarbeider på Mikkelsjordet allikevel stanset, inntil en eventuell søknad om slike arbeider er behandlet av stryket i Nasjonalparken.

5. Tiltak som ønskes gjennomført av tiltakshaver (listes opp konkret)

- Området som ligger i Nasjonalparken (heretter Mikkelsjordet) ønskes planert og benyttet til beite, i hovedsak, for Islandshester.
- I tillegg ønskes årlig vanlig vedlikehold av beitemarken, inklusive bruk av beitepusser.

Mikkelsjordet) markert med lys grønn flate, på flybilde fra april 1960, for å få frem hvordan de tidligere grensene mellom kulturmark (beite og fulldyrket areal) og skog.

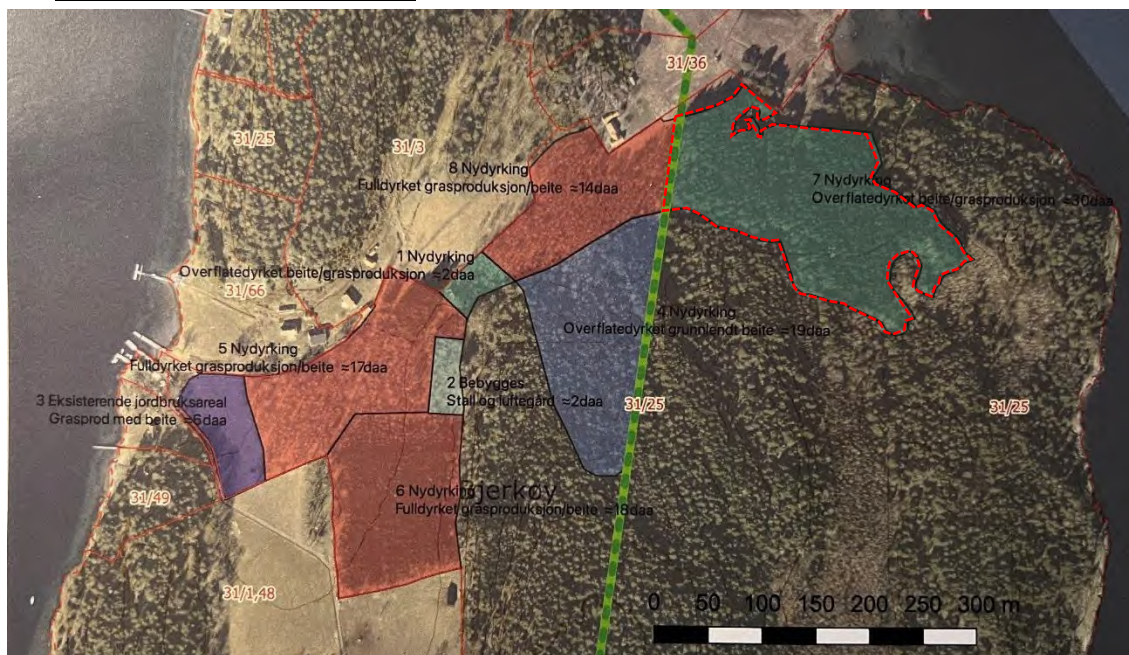
6. Detaljert beskrivelse av tiltaket/tiltakene og beskrivelse av gjennomføring

De arbeider som nå ønskes utført er planering av allerede stubbefrest mark med lett gravemaskin. Tilsåing med flest mulige lokale arter, utvalgt i samarbeide med NIBIO. Handlingsrommet er beskrevet i NIBIOs forslag til Skjøtselsplan for eiendommen datert 16. mai då. (Vedlegg 4) og i notat fra NIBIO datert 16. september 2022 (Vedlegg 5).

Etter planering og tilsåing; vanlig årlig vedlikehold av beitemarken, inklusive bruk av beitepusser, for å hindre oppvekst og spredning av arter som ikke beites av Islandshest. På Bjerkøy 19 disponerer gårdsbruket en John Deere 6220 traktor og en lett traktor av merke Avant 520. Beitepusser er av merke Kverneland. Maskinparken er som på alle gårdsbruk til fortløpende vurdering.

Vi har et løpende samarbeide med nabo Tom Erik Christiansen om beiting med skotsk høylandsfe, og vurderer å utvide driften med beting også av norsk ur-sau. Alle deler av innmarken på Bjerkøy 19 som ikke var tilplantet med gran fram til 2020 er fortløpende beitet av Christiansen. Disse områder kommer frem i kartet som ligger ved Vedlegg 1, men er også markert med rødt på kartet i punkt 7 under i denne søknaden.

7. Tiltaket/tiltakene kartfestes

Mikkelsjordet er markert med mørkegrønn farge og rød stiplet linje på kart over.

Tiltaket er også kartfestet i bilag 2 til søknad om nydyrking til Færder Kommune, datert 16. september 2022 (Vedlegg 1.)

8. Tidsperiode for gjennomføring av tiltaket/tiltakene.

Planering vil bli utført så snart tillatelse foreligger fra Færder Kommune og Færder nasjonalpark. Mikkelsjordet ønskes tilsådd våren 2023.

9. Det er også ønskelig at det opplyses hvilke av tiltakene som vil ha behov for motorisert utstyr, og hvilken type utstyr som er tenkt brukt.

Planeringsarbeidet vil mest sannsynlig bli utført av Arne Halum, som tidligere har utført tilsvarende arbeider på Bjerkøy 19. Han bruker en 8 tonns Hitachi gravemaskin med rototilt. Nødvendig beitpussing utføres med gårdens egne maskiner, som spesifisert ovenfor under punkt 6, i tråd med forskrift om vern av Færder nasjonalpark, § 3, pkt. 6.3.c, som tillater motorferdsel på innmark i forbindelse med drift av jordbruksarealer i sone A.

10. Forvaltningsmyndigheten vil vurdere søknaden i henhold til verneforskriften for Færder nasjonalpark, og etter Naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Bjerkøy ligger i det som verneforskriften for Færder nasjonalpark omtaler som «sone A». Formålet med vernet i sone A er å ta vare på naturtyper som hagemark, hule eiker, naturbeitemarker, slåtteeenger, tørrenger og strandenger. Det ligger utenfor formålet å ta vare på forsøkskogen med fremmede gransorter som ble plantet ut på 1960-tallet. Utvikling til småskog er heller ikke nevnt. Derimot tillates beiting og etter søknad kan forvaltningsmyndigheten også gi tillatelse til rydding av vegetasjon, samt gjøre unntak fra forskriften, dersom det ikke strider mot vernevedtakes formål.

Forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark angir at Bjerkøy skal være høyt prioritert for skjøtelsesplanlegging. I forvaltningsmålene slås det blant annet fast at: «Verdifulle skjøtelsesbetingede [min understrekning] *naturtyper og forekomster i nasjonalparken skal bevares, og om nødvendig restaureres* [min understrekning] (*hagemark, hule eiker, naturbeitemarker, slåtteeenger, tørrenger og strandenger*)» og at: «*Forekomster av fremmede arter som truer stedegent plante- og dyreliv skal reduseres eller fjernes*». Reetablering av Mikkelsjordet som beite vil bidra til oppfyllelse av begge disse forvaltningsmålene. Nydyrking av småskog er derimot ikke noe som forvaltningsplanen legger opp til. Derimot har forvaltningsplanen et vedlegg hvor det aktuelle området er betegnet som «*granfelt/kulturbeite*». Der legges det opp til følgende prioriterte skjøtselstiltak: «*Uttak og stubbefjerning av plantet gran, tilbakeføring til beitemark/innmark. Kantsoner åpnes, hvor eik og andre edelløvtrær fristilles.*» Det fremgår videre at godkjenning fra nasjonalparkforvaltningen for dette tiltaket ikke er oppstilt som et krav.

Tiltaket er trukket fram som et mål i vedlegget til forvaltningsplanen og må dermed være å anse som i tråd med vernehensynene som ligger bak etableringen av Færder nasjonalpark. Videre følger det av § 3 i verneforskriften at ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner skal finne sted, med mindre en slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet [min understrekning]. Hugging av granen og reetablering av Mikkelsjordet og bruk av dette til beite, sammen istandsetting av de øvrige hugstområdene, vil styrke

nettopp de naturtypene verneforskriften har som formål å ta vare på. Hagemark trenger å beites. Hule eiker trenger at trær som skygger for lyset deres fjernes. Hensynet bak verneforskriften er dermed ikke tilsidesatt av verken stubbefjerningen av plantet gran eller reetableringen av kulturbeitet.

Naturmangfoldslovens formål er at: «*naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden*». Hensynene i naturmangfoldsloven er allerede ivaretatt i verneforskriften til nasjonalparken. Både de landskapsmessige, biologiske og økologiske verdiene er vektet og tillagt forvaltningsmål og skjøtelsesområder. Reetablering av beite på Mikkelsjordet er i tråd med disse forvaltningsmålene og vil både gi grunnlag for virksomhet i form av hesteavl, bidra til helse og trivsel og til å pleie kulturlandskapet. Islandshester er flokkbaserte og går ute så å si hele året og vil være en attraksjon for Bjerkøy og Nasjonalparken, vinter som sommer.

Et grundig vitenskapelig kunnskapsgrunnlag kreves for offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, så lang det er rimelig. Kunnskapsgrunnlaget må sies å stå i rimelig forhold til sakens karakter. I tillegg til det kunnskapsgrunnlaget verneforskrift og forvaltningsplan for Færder nasjonalpark utgjør, så foreligger det også et notat, datert 15.9.2022, om flora registrert på Mikkelsjordet 26.7.2022 (vedlegg 5), som følger av at Nasjonalparkforvaltningen besluttet at arealet på Mikkelsjordet ikke skal sloddes, jevnes og tilsåes eller beites 'før en kan se hva som vokser opp', i tråd med føre-var-prinsippet.

Notatet peker på at der stubbefresbehandlingen ikke er gjort er det sterkere innslag av bjørk, osp og grannoppslag. Disse arealene bør følges opp ved å fjerne granoppslaget. Det ble også funnet fremmedarter som den invaderende parkslireknen. Konklusjonen i notatet er at plantesamfunnet er relativt diverst, men, dersom arealet får gro igjen vil mange av pionerartene gå ut. Dersom arealet beites derimot, er det potensial for en relativt rik beitemarksflora. Det er også muligheter for etablering av spesielt sjeldne arter som finnes rett på utsiden av området på strandengene i nord (for eksempel den nær truede Bukkebeinurten som er rødlistet, Nikkesmelle og Krusfrø, som helst vokser på beitemark og i skogkanter). Sannsynligvis finnes disse artene i området fordi det tidligere ble brukt til nettopp beite for hester. Det er derfor rimelig å anta at disse vil bli spredt til Mikkelsjordet, hvis arealene blir beitet av hester igjen. Hestedrift vil også muliggjøre en framtidig beiting av strandengområdet, utenom sommersesongen, slik at også disse arealene vil bli skjøttet i tråd med historisk bruk og til gunst for flora, samt bidra til å holde kulturlandskapet i hevd. Dermed vil beiting av Mikkelsjordet kunne ha svært positive ringvirkninger på sikt også utenfor eiendommen Bjerkøy 19.

Ved å kartlegge artene som vokser opp på jordet er ikke bare føre-var- prinsippet fulgt, notatet dokumenterer også på vitenskapelig vis at risikoen for skade på naturmangfoldet

kommer av å eventuelt la småskogen vokse opp igjen. Reetablering av beite på jordet vil derimot styrke økosystemet på øya, ved å gjøre det rikere, bidra til fjerning av invaderende fremmedarter, samt hindre gjengroing av gammelt og verdifullt kulturlandskap, som er en viktig del av Bjerkøys identitet. Bruk av beitepusser vurderes ut fra en samlet vurdering å gi flere fordeler enn ulemper, også for naturmangfoldet og vurderes således å gi de beste samfunnsmessige resultater, jf. Naturmangfoldslovens § 12, da en slik bruk er en forutsetning for å bidra til vedlikehold av beitet og reetableringen av det gamle kulturlandskapet.

Her henviser jeg også til det som er skrevet i punktene 9, 10 og 11 i Søknad om nydyrking til Færder Kommune (vedlegg 1) og i utkast til Skjøtselsplan fra NIBIO datert 16. mai 2022 vedlagt mitt brev til Færder nasjonalpark datert 18. mai 2022 (Vedlegg 4) og notat fra NIBIO datert 15. september 2022 om floraen på Mikkelsjordet (Vedlegg 5).

Samlet sett utgjør dette materialet et betydelig og detaljert kunnskapsgrunnlag for vurdering av søknaden om nydyrking av Mikkelsjordet og bruk av beitepusser.

Avslutningsvis viser jeg også til notat fra advokat (H) Andreas Stang-Lund av 3. januar 2022. Notatet fra advokatfirma Kvale ligger som siste dokument i Vedlegg 4. Notatet konkluderer i siste avsnitt under punkt 3.2 med at; «*Anne Sjømælings e-post av 13. november ikke bare innebar et samtykke til stubbefresing, men også til planene om etterfølgende tilsåing av området og bruk av arealet som innmarksbeite*». Advokat (H) Stang-Lund har hatt full tilgang til min komplette korrespondanse med både Nøtterøy/Færder Kommune og Færder Nasjonalpark. Han har gjort en grundig analyse av situasjonen og hans vurderinger er etter mitt syn riktige. Han konkluderer med at Anne Sjømælings e-post av 13. november 2020 var et bindende enkeltvedtak, og mener at dette medfører at Styret i Færder nasjonalpark også er bundet av dette vedtaket og ikke kan omgjøre det eller gå i fra det; men må akseptere dette resultat som rettslig bindende for seg. Jeg ber om at hans vurdering tillegges vekt i vurderingen til Styret i Færder nasjonalpark.

11. I henhold til naturmangfoldloven § 48, fjerde ledd, skal søknader om dispensasjon inneholde nødvendig informasjon om tiltakets virkning på verneverdiene.

Den planlagte bruk vurderes å være innenfor og i overenstemmelse med formålet for Færder nasjonalpark. Hovedmålet med søknaden er å gjenopprette innmarken på Bjerkøy 19 og tilrettelegge for drift av eiendommen basert på avl av Islandshester. Den planlagte bruken vurderes ikke å være i strid med nasjonalparkens formål om å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord. Tiltaket vil tvert imot styrke det naturlige økosystemet på øya, ved at en relativ rik beitemarksflora kan etableres seg, også med muligheter for spesielt sjeldne arter (se vedlegg 5, notat om Flora, NIBIO).

Mikkelsjordet har i et ukjent antall hundre år vært brukt som innmark. Dessverre ble innmarken plantet til med et proveniens forsøk i regi av Professor Dietrichson ved Ås landbrukshøyskole i 1960-årene. Innmarksområdet ønskes tilbakeført til tidligere tiders vakre skjærgårdslandskap, slik det er dokumentert i NIBIOs forslag til skjøttselsplan for Bjerkøy 19. Bjerkøy representerer, sammen med Nordre Årøy, et av få større landbruksområder i den indre delen Nøtterøys skjærgård.

Med de arbeider vi foreslår og delvis har gjennomført, vil vi gjenskape de gamle åpne jordene, i overenstemmelse med forvaltningsmålet for Færder nasjonalpark. Etter Nasjonalparkens forvaltningsplan fra 2017 skal området kunne utnyttes som en resurs for jordbruket innenfor de rammer som verneformålet og vernebestemmelsene setter. For Bjerkøy skal beiting og andre skjøtsel tiltak i landbruket være et bidrag til bevaring av verneverdiene. Det fremkommer også der at det er i overenstemmelse med Nasjonalparkens bevaringsmål at 100 dekar med gjengrodde områder skal istandsettes.

Det vises i denne sammenheng til post 2 i forslag til Skjøttselsplan, for Bjerkøy 19, som inneholder en oppstilling og beskrivelse av følgende målformuleringer satt for Bjerkøy;

- Bevare naturområde med representative økosystemer
- Finne skjøttselsbetingede naturkvaliteter slik at verdifullt kulturlandskap i skjærgården øst for Nøtterøy og Tjøme kan ivaretas.
- Bevare natur- og kulturlandskapet.

En forutsetning for denne istandsettingen er slik jeg ser det etablering av en bærekraftig hesteavl, som kan beite arealene og bidra til skjøtsel av disse.

Fordelene ved å innvilge en dispensasjon fremstår som klart større enn ulempene.

For øvrig vil jeg også påpeke at selv om Nasjonalparkforvaltningen har lagt til grunn at den planlagte tilsåingen av området vil kreve godkjenning etter nydrykingsforskriften, så kan det også argumenteres for at også et plantefelt med gran er en type dyrking og at arealet således har vært dyrket uten avbrudd. Videre definerer ikke jordloven innmarksbeite som nydyrking, da nydyrking er definert som fulldyrking og overflatedyrking, se punkt 4 i notat av 3.1.2022, ved Kvale Advokatfirma om 'Bjerkøy gnr. 31/ bnr. 25 – Færder nasjonalpark – hogst og beplantning' (siste dokument i vedlegg 4). Således er jeg av den oppfatning at en søknad om nydyrking i utgangspunktet ikke skulle være nødvendig etter loven, men, jeg har allikevel fått utarbeidet denne søknaden, på forespørsel fra Nasjonalparkstyret. Etter min vurdering tilsier dette at søknaden bør kunne innvilges og at dispensasjon fra naturmangfoldsloven kunne gis.

12. *Beskrivelsen av tiltakene og gjennomføring må inneholde nok informasjon til at forvaltningsmyndigheten kan vurdere søknaden og fatte vedtak. Dersom søknaden er*

manqelfull, vil tiltakshaver bli kontaktet, og qis mulighet til å oversende manglende informasjon.

Jeg legger til grunn at det er tilstrekkelig informasjon inntatt i denne søknad og de vedlegg som følger med. Det gjelder særlig Vedlegg 1 Søknad om godkjenning av plan for nydyrking til Færder Kommune av 16. september då og NIBIOs forslag til Færder nasjonalpark av 16. mai 2022 (inntatt i Vedlegg 4) og NIBIOs notat over Flora på Mikkelsjordet sommeren 2022 (Vedlegg 5). Hvis ikke ber jeg om å bli kontaktet.

Fra min side er det avgjørende for vårt videre arbeide med å gjenoppbygge Bjerkøy 19 til et livskraftig bruk at denne søknad får et positivt resultat. Jeg er overbevist om at en slik gjenoppbygging vil gi positive virkninger, både for naturmangfoldet og allmenhetens bruk av øya. Mitt håp er derfor at denne søknaden om å gjenskape kulturlandskapet på denne delen av øya blir møtt med velvilje.

Med vennlig hilsen

Einar L Koefoed

Vedlegg:

- 1 - Søknad til Færder kommune av 16092022 om godkjenning av plan for nydyrking m vedlegg.
- 2 - Tillatelse av 29102020 fra Færder nasjonalpark til hogst av plantet gran på Bjerkøy.
- 3 - Tillatelse av 13112021 fra Færder nasjonalpark til å frese området Mikkelskogen, samt kontrakt om overflatefresing.
- 4 – Likelydende brev av 18052022 til Færder nasjonalpark og Færder kommune m vedlagt forslag til skjøtselsplan fra NIBIO m tilhørende vedlegg og notater.
- 5 – NIBIO notat av 15092022 om registrert flora på stubbefrest areal på gnr. 31 bnr. 25 på Bjerkøy.

Tøm skjema

Søknad om godkjenning av plan for nydyrking I

Kommune Færder /Tønsberg kommune	Fylke Vestfold og Telemark fylke
-------------------------------------	-------------------------------------

Dette skjemaet skal brukes ved søknad om godkjenning av plan for nydyrking, jf. forskrift [om nydyrking § 7](#). Skjemaet skal før anleggsstart sendes den kommunen der arealet som ønskes nydyrket ligger. Kommunens avgjørelse kan påklages til statsforvalteren. Les veiledningen på side 2 og 3 før søknaden fylles ut. Fyll også ut vedleggslisten på side 2 i skjemaet, og legg ved påkrevd og relevant dokumentasjon.

Nydyrkingstiltaket kan ikke iverksettes før planen er godkjent. Dersom nydyringsarealet er over 50 dekar (et vedlegg II-tiltak) skal kommunen behandle tiltaket etter [forskrift om konsekvensutredninger § 8](#). Også mindre tiltak (under 50 dekar) skal behandles etter § 8 dersom det ikke kan utelukkes at tiltaket kan få vesentlige virkninger for naturmangfold eller andre viktige miljøhensyn. Kommunen skal vurdere tiltaket etter bestemmelsene i kap. II i naturmangfoldloven.

Grunnopplysninger

Søkerens navn (etternavn, for og mellomnavn) Einar L. Kofoed		Fødselsnr. (11 siffer, kun hvis du ikke har org.nr.)	
Organisasjonsnr. (9 siffer) 926318209		Adresse SEHSVEIEN 140 1384 ASKER	
E-postadresse einar@advokatkoefoed.no		Telefonnr. 95 16 37 36	
Eiendommen søknaden om plan for nydyrking gjelder			
Gnr. 31	Bnr. 25	Fnr.	

Opplysninger om eiendommen (oppgis i dekar) og nydyrkingstiltaket

	Eiendommens totalareal	Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Innmarksbeite	Produktiv skog	Uproduktiv skog	Grunn myr/ dyp myr	Annet areal
1	635,2	6,4	0	0,4	481,4	144,5		2,5
2	Beskrivelse av driftsbygninger på eiendommen (antall husdyrplasser, lagringskapasitet grovfôr, kornlager, korn tørke, kjølelager etc.) Eiendommen har ingen driftsbygninger per i dag. Driftsbygning for hest er under planlegging og skal oppføres i 202X(?)							
3	Driftsform på eiendommen (husdyrhold, planteproduksjon mv.) Husdyrhold, avl av ridehester/Islandshester							
4	Ved husdyrhold oppgi antall dyr 30 hester				Ved planteproduksjon, oppgi eid areal i drift Antall dekar: 0 daa per august 2022			
5	Har eiendommen tilstrekkelig spredeareal for husdyrgjødsel i forhold til husdyrholdet? ☒ Ja ☐ Nei				Hvis nei, angi behov for ytterligere spredeareal (dekar)			
6	Er det registrerte natur- og kulturlandskapsverdier på eiendommen? Se veiledningens punkt E og F ☒ Ja ☐ Nei ☐ Vet ikke				Hvis ja, oppgi navn/nummer på lokaliteten(e) Fra naturbase: Bjerkøy nord 2, Bjerkøy nord 4, Bjerkøy nord 5, Bjerkøy nord 6, Bjerkøy nord 7, Bjerkøy nord 8, Bjerkøy nord 9, Bjerkøy nord 10, Bjerkøy nord 11, Bjerkøy nord 13			
7	Oppgi totalarealet som skal nydyrkes (dekar) 97,4 daa		Til fulldyrka jord (dekar) 47,7		Til overflatedyrka jord (dekar) 49,7			
8	Hva slags areal skal nydyrkes? Skriv også fordeling mellom arealtypene jf. spm. 1. Hogsflate etter fjerning av granproveniensforsøk. Gjengrodd kulturmark og noe annen hogget skogsmark				Oppgi forventet avling Forventet avling av grasproduksjonen anslås å være 24 600 kg høy per år.			

9	Ved nydyrking av skogareal, oppgi hogstklasse og bonitet Skogsarealene som er hugget har hogstklasse I og særs høy og høy bonitet. Noen små flekker med lav bonitet på grunn av stein og grunt jorddekke.
10	Beskriv planlagt drift av nydyringsarealet (utdypes eventuelt i eget vedlegg) Arealets drift vil i hovedsak drives ved hestehold. Hestene vil beite og holde vegetasjonen nede i vekstsesongen. Det kan være aktuelt med andre beitedyr i perioder for å holde ned flerårige planter med veddannelse. Dette kan for eksempel være beite med sau, geit eller skotsk høylandsfe. De arealene som er innenfor nasjonalparkens grenser (≈30 daa) vil kun drives med beite og ikke grasproduksjon for høy. Områdene utenfor vil ha mer høyproduksjon for å sikre fôr gjennom vinteren. Områdene vil i tillegg til beiting slåddes, såes og vedlikeholdes med beitepusser. Det vil være aktuelt å så med et innslag av blomstereng basert på stedege arter. Drift ved kombinasjon av beite og blomstereng vil øke naturmangfoldet og reetablere jordbrukspreget området har hatt historisk. Dyrene vil holdes på beite i sommermånedene og få fôr fra høst- til vårmånedene. Det anslås at hestene vil trenge tilleggsfôr fra medio oktober til april. Dette gir ≈6 måneder med høyfôring. Arealene som allerede er dyrket opp vest på øya samt de nye arealene som er tenkt drevet med grasproduksjon vil gi ≈27 000 kg høy per år til sammen. Dette vil dekke omtrent halve vinterfôrbehovet til 30 dyr. Resten må kjøpes. Vedlagt også skjøtselsplan utarbeidet av NIBIO som beskriver de dyrkede arealene og planlagt drift.
11	Oppgi hvilke økonomiske og driftsmessige fordeler som oppnås ved nydyrkingen (legg ved kostnadsverislag for nydyrkingen) Skogsdrift på Bjerkøy gir svært lavt økonomisk utbytte grunnet kostbar og vanskelig transport fra øya til fastlandet, både av treverk og maskinelt utstyr som kreves for skogdrift. Avlsdrift med islandshest har en potensielt mye høyere avkastning med riktig sammensatt avlsdyr. Driften vil ikke kreve omfattende transportkostnader da fôr og annet utstyr er enklere å transportere. Mye av utstyret vil kreve kun en transport til øya ved etablering av driften, og transport av produktet – livdyr for salg – er også kurrant å transportere ut. Det vil også være et økonomisk potensial i å bruke hestedriften i turistsammenheng. Hestene kan brukes til turer og lignende av besøkende til øya, og vil være en attraksjon som kan øke verdien av nasjonalparken for allmenheten.
12	Søknad om dispensasjon for nydyrking av myr
	Etter forskrift om nydyrking av myr § 5 A annet ledd kan kommunen i særlige tilfeller gi dispensasjon til nydyrking av myr. Kryss av for hvilke(t) alternativ som passer:
12 A	1. Mistet andre produksjonsarealer på grunn av tap av leiejord eller ved utbygging i offentlig regi. ☐ 2. Grunneiers eneste dyrkingsressurs er myr. ☐ 3. Ivareta særskilte produksjoner i myr på fjellgrunn. ☐
12 B	Er det omsøkte arealet grunn eller dyp myr? Grunn ☐ Dyp ☐
12 C	Er tiltaket av vesentlig betydning for å opprettholde drifta? Ja ☒ Nei ☐
	Hvis ja begrunn: Fôrproduksjon og tilstrekkelig tilgang til beite er avgjørende for driften. Prosjektet lar seg ikke gjennomføre uten dette tiltaket.
13	Dato 16. SEPTEMBER 2022 Søkerens underskrift

Vedleggsliste

Søknaden skal inneholde:	Vedlagt	
Kart i farge (målestokk 1:5000) som viser det planlagte nydyringsarealet, atkomsten til nydyringsarealet, eiendommen og området omkring	☒	Sandjord som antas ikke trenger drenering. Ingen rydningsrøyser.
Plan for drenering av nydyringsarealet (med en beskrivelse av hvor stein / stubber skal deponeres / dumpes)	☒	
Søknaden kan også inneholde:		Ikke relevant
Konsekvensutredning	☐	☐
Beskrivelse av planlagt drift av nydyringsarealet (jf. punkt 10)	☒	☐
Kostnadsverislag for nydyrkingen (jf. punkt 11)	☐	☐
Kart over registrerte natur- og kulturlandskapsverdier	☐	☐

Veiledning

A. Nydyrking kan bare skje etter godkjenning

Nydyrkingstiltaket kan ikke settes i gang før plan for nydyrking er godkjent av kommunen. Grunneier, jordskifteretten på vegne av den som har begjært jordskifte, eller leietager med fullmakt fra grunneier kan søke om godkjenning av plan for nydyrking. Godkjenningen faller bort dersom nydyrking ikke er iverksatt innen 3 år etter at tillatelsen er gitt. Kommunen kan sette vilkår ved godkjenning av plan for nydyrking, jf. [forskrift om nydyrking § 4](#).

B. Saksbehandlingen

Før vedtak treffes skal kommunen innhente de uttalelsene som er nødvendige, jf. [forskrift om nydyrking § 9](#), og ellers sørge for at saken er så godt opplyst som mulig. Regional kulturminnemyndighet skal gis anledning til å uttale seg. Sametinget skal gis anledning til å uttale seg dersom nydyrkingen kan berøre samiske kulturminner. Statsforvalteren skal gis anledning til å uttale seg der nydyrkingen kan berøre vesentlige natur- og kulturlandskapsverdier. Det skal settes en frist for uttalelse på minst en måned. Kommunens avgjørelse kan påklages til statsforvalteren.

C. Hva regnes som nydyrking

Som nydyrking regnes fulldyrking og overflatedyrking av udyrka mark eller gjenoppdyrking av jordbruksareal som har ligget unytta i over 30 år. Med fulldyrking menes rydding og bryting til vanlig pløyedybde slik at arealet kan nyttes til åkervekster eller til eng og beite som kan fornyes ved pløying. Med overflatedyrking menes rydding og sletting av overflaten slik at maskinell høsting er mulig. Opparbeiding av overflatedyrka mark til fulldyrka mark regnes ikke som nydyrking.

D. Vilkår/forutsetning for godkjenning

Planen for nydyrking kan ikke godkjennes dersom nydyringsarealet ligger i kantsonen mot vassdrag. I slike tilfeller må det settes igjen en vegetasjonssone mot vassdraget. Langs vassdrag med årssikker vannføring skal sonen være minst 6 meter målt ved normal vannføring. Langs vassdrag uten årssikker vannføring skal sonen være minst 2 meter. Som vassdrag regnes stillestående eller rennende overflatevann med årssikker vannføring og vannløp uten årssikker vannføring dersom det atskiller seg tydelig fra omgivelsene. Dersom nydyringsarealet er over 50 dekar (et vedlegg II-tiltak) skal kommunen behandle tiltaket etter [forskrift om konsekvensutredninger § 8](#). Også mindre tiltak (under 50 dekar) skal behandles etter § 8 dersom det ikke kan utelukkes at tiltaket kan få vesentlige virkninger for naturmangfold eller andre viktige miljøhensyn. Godkjenning av plan for nydyrking etter nydyringsforskriften fritar ikke grunneier for plikten til å innhente nødvendig tillatelse etter annet lovverk.

E. Andre forhold av betydning for avgjørelsen

Formålet med forskrift om nydyrking er å sikre at nydyrking skjer på en måte som tar hensyn til natur- og kulturlandskapsverdiene. Det skal legges særlig vekt på hvilken virkning nydyrkingen kan få for natur- og kulturlandskapsverdiene, og det skal gå fram av kommunens avgjørelse hvilke verdier som berøres, samt hvilke konsekvenser nydyrkingen får for disse. Hensynet til natur- og kulturlandskapsverdier skal vurderes for større områder uavhengig av eiendomsgrenser. Som natur- og kulturlandskapsverdier regnes miljøkvaliteter som landskapsbildet, mangfoldet i naturen og kulturminner. Til landskapsbildet hører eksisterende atkomst til bakenforliggende areal.

Det er virkningen av nydyrkingstiltaket og verdien av natur- og kulturlandskapet som skal vurderes. Det vil være ulikt hvordan et nydyrkingstiltak påvirker verdiene i området. I den konkrete saken må det gjøres en avveining mellom nytten av nydyrkingstiltaket og eventuelle negative konsekvenser tiltaket kan få for natur- og kulturlandskapsverdiene. Det skal tas slike hensyn som [naturmangfoldloven](#) foreskriver ved kommunens behandling av søknaden. Kommunens vurderinger etter naturmangfold-loven §§ 8-12 skal fremgå av vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 7.

I tillegg til natur- og kulturlandskapsverdier skal kommunen legge vekt på om det er ønskelig å styrke driftsgrunnlaget for driftsenheten og om nydyrkingstiltaket legger til rette for driftsmessig gode løsninger. Utfallet av søknaden vil bero på en avveining av de relevante momentene i forhold til hverandre

F. Nærmere om utfylling av søknadsskjemaet

Oppgi navn, organisasjonsnummer eller fødselsnummer (oppgi fødselsnummer hvis du søker uten organisasjonsnummer) adresse, gårds- og bruksnummer (ev. festenummer) på eiendommen som søknad for nydyrking gjelder, og telefonnummer. I punktene 1-6 gis det opplysninger om eiendommen og i punktene 7-11 gis det opplysninger om arealet som ønskes nydyrket. Det er viktig at punktene fylles ut med hensyn til vurderingen av nydyrkingstiltaket. Under punkt 1 skal det bare føres opp areal som hører til eiendommen, ikke leid areal. Arealinformasjon i punkt 1 kan hentes fra NIBIOs [Gårdskart](#) på internett.

"Produktiv skog" innebærer skog av særs høy, middels og lav bonitet. "Annet areal" innebærer kategoriene jorddekt og skrin fastmark, bebyggd, samferdsel, vann, bre og ikke klassifisert areal. I punkt 5 oppgis behov for areal i forhold til produksjonsomfanget. Det skal oppføres det areal som eiendommen mangler, og som er nødvendig for å tilfredsstille kravene til spredeareal i [forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav § 24](#). Når behovet for areal skal beregnes, medtas ikke leid areal, kun eid areal. Informasjon om registrerte natur- og kulturlandskapsverdier under punkt 6 kan kommunen være behjelpelig med å fremskaffe. Det finnes også karttjenester på internett, blant annet:

- o Natur- og landskapsverdier:
  - Miljødirektoratets karttjeneste [Naturbase](#)
  - Artsdatabankens karttjeneste [Artskart](#)
  - NIBIOs kartløsning [Kilden](#)
- o Kulturverdier:
  - Riksantikvarens [Kulturminnesøk](#)

Registrerte naturverdier kan eksempelvis være prioriterte arter og utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven eller arter og naturtyper oppført i Norsk Rødliste (for arter 2010, for naturtyper 2011). Andre natur- og kulturlandskapsverdier kan være områdevern etter naturmangfoldloven, kulturminner etter kulturminneloven, helhetlige kulturlandskap, utvalgte kulturlandskap i jordbruket, Miljøregistreringer i skog, vernskog, og områder som er vurdert som svært viktige (A-lokalitet) og viktige (B-lokalitet) for biologisk mangfold i Naturbase.

G. Tilsyn og overtredelse

Kommunen skal føre tilsyn med at bestemmelsene i nydyrkingsforskriften og vedtak fattet med hjemmel i den følges, jf. [forskrift om nydyrking § 12](#). Kommunen kan i den forbindelse foreta befaring på eiendommen. Kommunen skal gi fylkesmannen melding om brudd. Statsforvalteren skal varsle departementet dersom bruddet bør følges opp ved tvangsgebyr etter annet ledd. Ved brudd på forskriften eller vedtak fattet med hjemmel i den, kan kommunen pålegge tiltakshaver å reparere skaden, godkjenningen kan trekkes helt eller delvis tilbake, eller statsforvalteren kan pålegge den ansvarlige tvangsgebyr, jf. [forskrift om nydyrking § 12](#).

H. Kulturminner

Dersom nydyrkingstiltaket utgjør 15 dekar eller mer av samlet overflate over en periode på fem år, regnes det som et "større privat tiltak", og omfattes også av undersøkelsesplikten i [kulturminneloven § 9](#). I disse sakene vil nydyrkingsforskriften og kulturminneloven gjelde side om side. Dette betyr at tiltakshaver må ha nødvendige tillatelser etter begge regelverk før tiltaket kan i verksettes.

Se Klima- og miljødepartementet sitt rundskriv [T-2/99 om nydyrkingstiltak](#).

Staten kan dekke utgifter til arkeologiske arbeider dersom disse blir urimelig tyngende for tiltakshaveren, jf. [kulturminneloven § 10](#). Det vises til Klima- og miljødepartementet sitt rundskriv som omhandler mindre, private tiltak: [T-2/2007 om dekning av utgifter til arkeologiske arbeider](#).

Dersom det under gjennomføringen av tiltaket, uansett størrelse, påtreffes automatisk fredete kulturminner jf. [kulturminneloven § 4](#), skal arbeidet stanses og melding sendes til fylkeskommune/Sametinget, jf. [kulturminneloven § 8](#).

I. Nydyrking av myr

Nydyrking av myr er ikke tillatt. Med myr menes i forskriften «arealer med myrvegetasjon og minst 30 cm tykt torvlag». Skog med torvmark regnes også som myr når arealet ellers tilfredsstiller kravene til myr. Med myrvegetasjon menes for eksempel moser, myrull-, starr- og sivarter, bjønnskjegg, soldogg og molte.

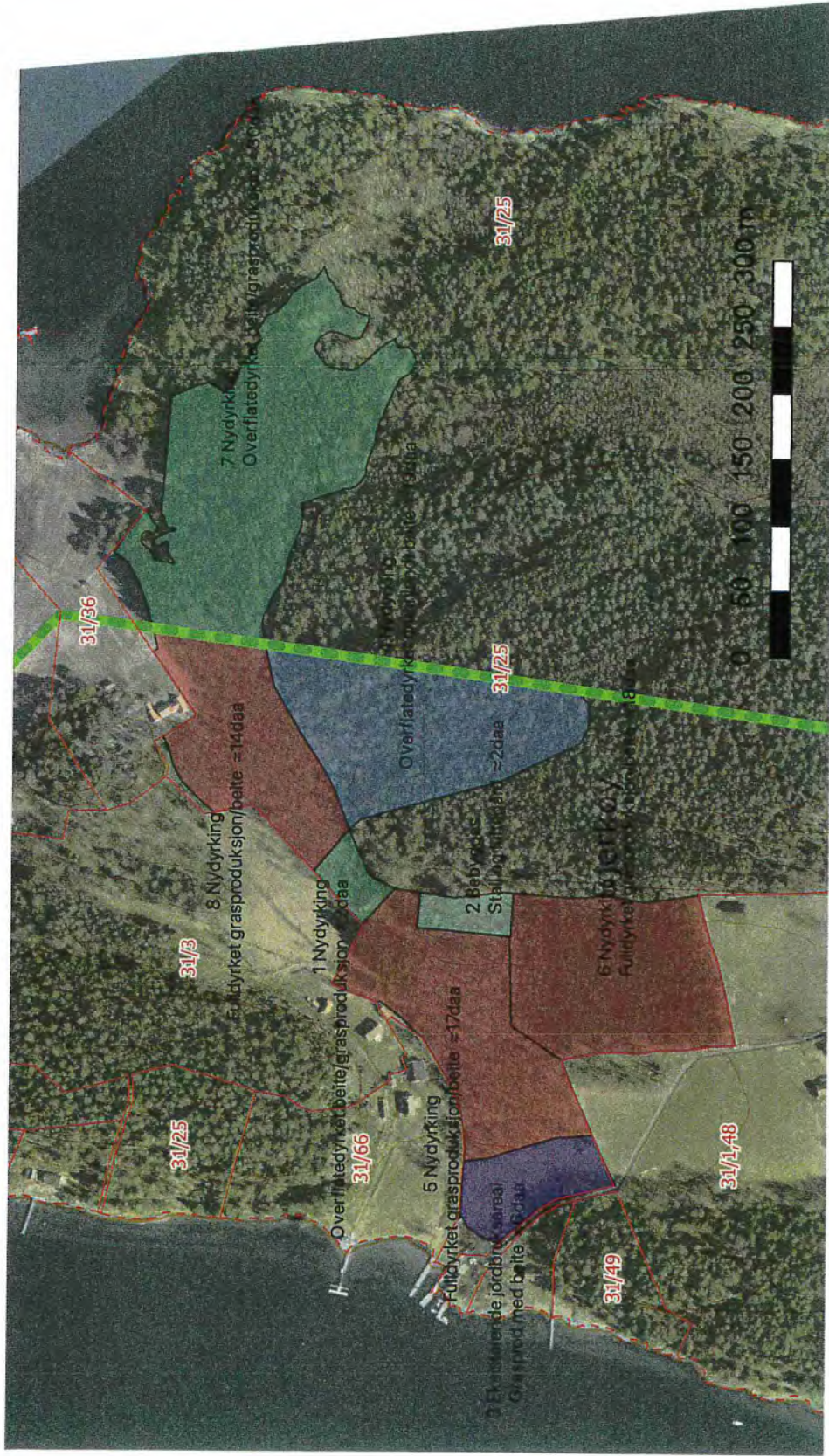
For veiledning rundt søknad om dispensasjon, se [Landbruksdirektoratets veileder](#).

Det kan bare gis dispensasjon i særlige tilfeller som angitt i skjemaet. Dersom et av disse vilkårene er oppfylt, kan du søke om dispensasjon.

Dersom arealet som skal nydyrkes er dyp myr, må du legge ved dokumentasjon på at dette er det eneste tilgjengelige dyrkingsarealet på eiendommen. Informasjon om dette kan du finne i kartlaget «myrinformasjon» i Kilden. Dersom det ikke finnes data på dette for din eiendom, må du dokumentere dette selv. Kravet om at dyp myr må være eneste tilgjengelige dyrkingsareal gjelder ikke for søknader omfattet av punkt 3 over.

Etter forskrift om nydyrking § 5A femte ledd må søker dokumentere at det omsøkte tiltaket er av vesentlig betydning for å opprettholde drifta.

Når nydyrkingstiltaket er gjennomført skal grunneier gi melding til kommunen. Tillatelsen faller bort etter tre år dersom tiltaket ikke er igangsatt.

id	Beskrivels	Area	Merkad	Status2019
3	Grasprod med beite	5515	Eksisterende jordbruksareal	Åpen fulldyrket grasmark
1	Overflatedyrket beite/grasproduksjon	1893	Nydyrking	Tidligere delvis bebygd/hage bevokst med bl.a. parksilrekne.
2	Stall og luftgård	1993	Bebygges	Tidligere fulldyrket. 2019: Steinete beite gjengrodd med bjørk. Hagemarkspreg. Beitet med storfe.
4	Overflatedyrket grunnlendt beite	19320	Nydyrking	Naturlig blandingsskog av gran, furu, bjørk m.m.
5	Fulldyrket grasproduksjon/beite	17386	Nydyrking	Tidligere fulldyrket. 2019: beite delvis gjengrodd med bjørk. Hagemarkspreg. Beitet med storfe.
6	Fulldyrket grasproduksjon/beite	18103	Nydyrking	Granskogsfelt (provenienceforsøk)
7	Overflatedyrket beite/grasproduksjon	30038	Nydyrking	Granskogsfelt (provenienceforsøk)
8	Fulldyrket grasproduksjon/beite	13845	Nydyrking	Tidligere fulldyrket. 2019: beite delvis gjengrodd med bjørk. Hagemarkspreg. Beitet med storfe.

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forslag til skjøtelsesplan for Bjerkøy gnr 31 bnr 25 i Færder nasjonalpark

NIBIO RAPPORT | VOL. 7 | NR. 43 | 2021

Skråflyfoto fra 1930-tallet viser strandeng og tidligere kulturmark/beiter nord på Bjerkøy. Dagens høye strandengvegetasjon var holdt nede av beite, og botanisk var nok dette en svært spennende lokalitet. Foto Ukjent.

TITTEL/TITLE

Forslag til skjøtelsesplan for Bjerkøy gnr 31 bnr 25 i Færder nasjonalpark

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Håkon Borch, Monica Jayesingha

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKTNR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
16.05.2022	7/43/2021	Åpen	52111	20/01123
ISBN:	ISSN:	ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:	
978-82-17-02793-5	2464-1162	28	1	

OPPDRAGSGIVER/EMPLOYER:

Einar Koefoed

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Håkon Borch

STIKKORD/KEYWORDS:

Skjøtelsesplan, kulturmarksrestaurering,
naturrestaurering, biologisk mangfold

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

Restaureringsbiologi, vegetasjonsøkologi

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Vegetasjon på Bjerkøy er i dag preget av tidligere naturbruk, og arealene er i ulike gjengroingsfaser av forskjellige typer skogs- og kulturmark. Rapporten presenterer arealer innenfor nasjonalparken som vi mener er av forvaltningsmessig betydning, og som ved foreslått vegetasjonsutvikling vil gi grunnlag for en hestedrift på eiendommen som vil ha svært stor verdi med tanke på restaurering av et kulturlandskap og fremtidig utvikling av et interessant biologisk mangfold. Denne skjøtelsesplan bygger på målsetninger formulert i Forvaltningsplan for Færder nasjonalpark og tidligere forarbeider. Rapporten presenterer også et forslag til en etablering av en dam, samt at den tar for seg noen lokaliteter med fremmedarter. Til sutt foreslås et løpende samarbeid mellom grunneier og nasjonalparkforvaltningen organiseres med årlige møter for å avklare skjøtelsesarbeidets utvikling.

LAND/COUNTRY:	Norge
FYLKE/COUNTY:	Vestfold og Telemark
KOMMUNE/MUNICIPALITY:	Færder
STED/LOKALITET:	Bjerkøy

GODKJENT /APPROVED

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

HANS MARTIN HANSLIN (KVALTETSSIKRER)

HÅKON BORCH

Forord

NIBIO har fått i oppdrag av grunneier Einar Koefoed å utarbeide et forslag til skjøtselsplan for Bjerkøy som delvis ligger i Færder nasjonalpark. Det skal lages en skjøtselsplan av nasjonalpark forvaltningen, og dette bidraget er ment å gi retningslinjer for forvaltningen av området. Deler av Bjerkøy ble regulert som nasjonalpark i 2013. Før dette var området en del av Ormø-Færder landskapsvernområde (regulert i 2006). I 2009 ble også området plukket ut som en del av satsingen *Utvalgte kulturlandskap* i Vestfold.

Denne skjøtselsplanen inneholder oppsummering av tidligere utførte undersøkelser, målsetting for delområder og foreslåtte tiltak fra området ble regulert til landskapsvernområde til i dag. Arbeidet har innbefattet 3 befaringer samt en vurdering av tidligere og dagens situasjon med tanke på ulike vegetasjonsuttrykk og landskapstyper i flybilder og skriftlig dokumentasjon for å finne fram til det som foreslåes som målsetning av vegetasjonsutforming med tilhørende nødvendige skjøtselstiltak. Skjøtselsplanen bygger på tidligere forslag til drift og utforming av arealene gitt i skjøtselsforslag fra grunneier utarbeidet i 2009, samt oppfølgende planforslag utarbeidet av Jostein Andersen i 2021 «Skjøtselsplan Bjerkøy gnr/bnr 31/25».

Ås, 16.05.22

Håkon Borch

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Bakgrunn og beskrivelse av området	5
1.2	Utarbeidelse av skjøtselsplan	6
1.3	Fjerning av granplantefelt	6
2	Vedtatte målformuleringer for fredningsområde	8
3	Vegetasjonsenheter på eiendom gnr.31, bnr.25 innen nasjonalparkens arealer	10
3.1.1	Standeng og strandsump (U9).....	11
3.1.2	Åpent beiteareal.....	14
3.1.3	Hagemarkskog Naturtype D05, eik-/hasselhage. NIN T40-C-1 eng-aktig sterkt endret fastmark 16	
3.1.4	Lågurt- eikeskog D2a. Naturtype Beiteskog D06. NIN T4-C-4 kalklågurtskog	18
3.1.5	Midtdalen	20
3.1.6	Gammel utforming av furu-/eikeskog med eineinnslag. Røsslyng-blokkebærfuruskog (A3c kystutforming), Blåbærskog (A4a) og Blåbær eikeskog (D1a)	21
3.1.7	Dam på åpent beite	23
3.1.8	Skogsdam på åsen	23
3.1.9	Fremmedarter	24
4	Forvaltning og drift	27
5	Litteraturreferanser	28
	Vedlegg 1	29

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og beskrivelse av området

Bjerkøy er en øy på østsiden av Nøtterøy i Færder kommune. Deler av øya inngår i Færder nasjonalpark. Øya er preget av skjærgårdslandskap og det egne kulturlandskapet har blitt til gjennom mange års historisk drift. Som følge av det spesielle uttrykket ble området regulert til landskapsvernområde i 2006 (Ormø Færder landskapsvernområde). Videre ble øya plukket ut som del av *Utvalgte kulturlandskap* i Vestfold i 2009. Den siste omreguleringen skjedde, når deler av øya ble innlemmet innen grensene for Færder nasjonalpark som ble opprettet av Kongen i statsråd 23.08.2013. Tilhørende forskrift om vern av Færder nasjonalpark gjelder for arealer i Nøtterøy og Tjøme kommuner, som i dag er sammenslått til Færder kommune. Forskriften har som mål «å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep» (2013, § 1).

Bjerkøy har tradisjonelt vært preget av sjø-/gårdsbruk, også med båtproduksjon. Arealene ble i tidligere tider drevet relativt intenst, og skogen sies å ha vært helt uthogd ved starten på 1900-tallet. Jordbruket ble drevet svært aktivt på øya, og arealene til gårdsbruket som denne rapporten tar for seg hadde en relativt intensiv drift i perioden 1916 til 1963. Landbruksdriften har vært med å forme kulturlandskapet og gir øyas landskap mange elementer som peker langt tilbake. For eksempel steingjerder i skogen som avgrensner gammel innmark og husdyrbeite. Slikt gir øya økt verdi i et kulturlandskapsperspektiv og forteller om en endret arealbruk og gjengroing som har foregått de siste 50 årene.

I 1963 ble på deler av øya tilplantet med grantrær i et 20-årig proveniensforsøk. Sortene som ble plantet var av sør-europeiske granproveniensener. Dette var et forsøk i samarbeid med Det norske Skogforsøksvesen og professor Ditrichsson ved Norges landbrukshøyskole på Ås. I deler av dette plantefeltet ble det foretatt en betydelig hogst i 1986, og så ble det plantet inn en rekke løvtrær i 1991 (eik, bøk, kirsebær, osp og poppel). Innplantning av fremmede granproveniensener og importerte poppelarter har ført til et problematisk innslag av trær som må betegnes som en fremmedartproblematikk. Oppslag av både gran og poppel etter nylig hogst gir også utfordringer på deler av Bjerkøy.

Det har også spredt seg noen andre fremmedarter på Bjerkøy, som også kan bli problematisk i forhold til stedege arter som er mindre konkurransedyktige uten riktige skjøtselstiltak. Særlig to forekomster med parkslirekne bør tas hånd om.

Figur 1. Bildet viser fremtidig hestebeite på tidligere forsøksskog av ulike granprovenienser. Granfeltene ble hugget i 2020 og tilbakeføring av arealet til beitet kulturlandskap er påbegynt ved at det er kjørt en kratt og stubbefres. Foto: Håkon Borch.

1.2 Utarbeidelse av skjøtelsplan

I henhold til nasjonalparkforvaltningen skal det lages en skjøtelsplan for Bjerkøy. Fra grunneiers side er det utarbeidet to skjøtelsplaner som er oversendt forvaltningen. I den første i fra 03.04.2009 redegjør grunneier Einar Kofoed for sine tanker om hvordan han vil kombinere avl av islandshester sammen med utvikling av landskapet på Bjerkøy i tråd med tanker om å restaurere landskapet og samspille med intensjonene formulert i Forvaltningsplan for Ormø-Færder landskapsvernområde. I den andre planen utarbeidet i 2021 av Andersen Skog og-Miljørådgiving er det skissert mer detaljert et forslag til bruk av arealene. Kartlegging av skjøtelsbehov ble også utført av BioFokus på oppdrag av forvaltningen i Ormø-Færder landskapsvernområde, Nøtterøy og Tjøme kommuner (Abel & Laugsand 2012). BioFokus notatet nevner spesielt på Bjerkøy restbiotoper av skjøtelsbetingede strandenger som er mer eller mindre intakte. Gammel hagemarkskog blir også kommentert og det blir understreket behov for fristilling av eiker. BioFokus så imidlertid ikke i 2012 på restaurering av kulturlandskapet, noe som vi mener er et viktig naturrestaureringsgrep. Gammel kulturmark som er tilplantet med produksjonsskog med uønskede provenienser har negativt bidrag med tanke på målsetningene for nasjonalparkfredningen. Dette burde vært behandlet klarere i notatet. Ellers nevner Biofokus noen eiker som trenger fristilling.

Det er også laget en forvaltningsplan i 2017 datert 02.05.2017. Her lanseres metaforen «VERN GJENNOM BRUK» hvor det er nevnt en del skjøtelsiltak.

Det fjerde innspillet til skjøtelsplan er denne rapporten. Hensikten med denne skjøtelsplanen er å videreføre de tidligere arbeidene ved å redegjøre for historisk bruk som har ledet frem til dagens vegetasjonstrykk, peke på hvordan en bør utvikle vegetasjonene videre ved skjøtsel og bruk, og på den måten kombinere fredningsvedtakets målsetninger med grunneiers tanker om bruk av eiendommen. Alle forslag er derfor tenkt innenfor intensjonene og målsetningene til både grunneier og nasjonalparkforvaltningen.

1.3 Fjerning av granplantefelt

Grunneier har sett det negative bidraget de gamle proveniensplatefeltene har, og har tatt initiativ til hogst og opprydding. Det ble derfor enighet mellom forvaltningen og grunneier at disse områdene

skulle hugges og det ble gjennomført i 2020, i samarbeid med nasjonalparkstyret. Fra grunneiers side har det i de to innleverte forslagene til skjøtselsplan ligget til grunn en etablering av beite på granplantefeltarealene. Det ble derfor tatt for gitt at dette var omforent etterbruk av arealene. Etter hogsten ble arealene derfor stubbefrest og sloddet med tanke på tilsåing for å etablere beiteenger. Grunneier har i flere år arbeidet for å starte opp livdyrproduksjon av islandshest, og ønsker å etablere beite for hest supplert med sau og høylandsfe for å få tilstrekkelig beitepress. En slik kombinasjon av hest, sau og høylandsfe vil være nødvendig for å holde vegetasjonen nede etter hogst.

Arealene som ble plantet med gran har historisk vært brukt som beite og fulldyrket produksjonsareal for diverse grønnsaker. Det er ikke lenger aktuelt å tilbakeføre arealer til grønnsaksproduksjon. Fremtidig drift og bruk av arealene vil tilpasses et moderne hestegårdsbruk og et beite er derfor det mest fornuftige bruk av arealene. Etter hogsten ble gjennomført og stubbefreser ble kjørt har det ikke blitt iverksatt videre skjøtselstiltak på de arealene som er innenfor nasjonalparkgrensen. Dette har ført til stedvis oppslag av små grantrær, osp, poppel og bjørk. Disse vokser svært raskt og fører til utpressing av annen vegetasjon. Lauvoppslaget kommer fort og det er derfor viktig å komme videre med avklaring av bruk raskt for å ikke få unødvendig merarbeid senere.

Figur 2. Bildet viser en gammel driftsvei med steingjerde som kommer frem når granskogen ble fjernet i 2020. Foto: Håkon Borch.

2 Vedtatte målformuleringer for fredningsområde

I tabell 2 vises alle formål og forvaltningsmål, bevaringsmål m.m. som er relevant for eiendommen på Bjerkøy satt opp. De fleste er definert gjennom at deler av øya ble regulert til nasjonalpark, men også som del av «Utvalgt kulturlandskap».

Tabell 1. Mål satt for Bjerkøy etter nasjonalparkregulering.

Mål	Beskrivelse	Foreslått
Bevare naturområde med representative økosystemer	«Formålet med opprettelse av Færder nasjonalpark. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mv.»	Forskrift om vern av Færder nasjonalpark, Nøtterøy og Tjøme kommuner, Vestfold, 2013
Finne skjøtelsbetingede naturkvaliteter slik at verdifullt kulturlandskap i skjærgården øst for Nøtterøy og Tjøme kan ivaretas	Forvaltningsmyndigheten (Nøtterøy kommune) ønsket å få oversikt over hvilke øyer som har skjøtelsbetingede naturkvaliteter slik at de bedre kan ta vare på det verdifulle kulturlandskapet som ligger i skjærgården øst for Nøtterøy og Tjøme. Biofokus utarbeidet derfor en oversiktspreget og faglig rapport, med råd om hvilke øyer som bør prioriteres for skjøtelsplanlegging.	Biofokus 2013
Bevare natur- og kulturlandskapet	<p>Formålet med nasjonalparken er å ta vare på;</p> <ul style="list-style-type: none"> -representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser -det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminnene på land og i sjø <p>...</p> <ul style="list-style-type: none"> -viktige naturtyper som kystfuruskog, rik sumpskog og edelløvsog, strandenger og strandsummer ... <p>I sone A (Bjerkøy) er formålet å ta vare på naturtyper som hagemark, hule eiker, naturbeitemarker, slåtteenger, tørrenger og strandenger.</p> <p>Forvaltningsmål: Nasjonalparken skal kunne utnyttes som en ressurs for jordbruket innenfor rammene av verneformål og vernebestemmelser. Beiting og andre skjøtelsiltak i landbruket skal være et bidrag til bevaring av verneverdier.</p> <p>Bevaringsmål: 100 dekar med gjengrodde hagemarker, naturbeitemarker, slåtteenger, tørrenger og strandenger i sone A skal istandsettes i forvaltningsplanens planperiode.</p> <p>Tiltak:</p> <p>Beiting i skjærgården. Rydding og tynning etterfulgt av beite. Slått av slåttemark etterfulgt av beite.</p>	Formål, forvaltningsmål, bevaringsmål og skjøtelsiltak hentet fra i forvaltningsplanen, i fra 2017.

Denne skjøtelsplanens forslag knytter seg til målformuleringene i tabellen ved at tiltakene som foreslås vil bedre måloppnåelsen definert av forvaltningen. Noen av de foreslåtte tiltak vil kreve samarbeid med, søknadsbehandling av, og godkjenning av nasjonalparkens forvaltningsmyndighet.

Denne skjøtelsesplanen kan i så måte ansees som en søknad om gjennomføring av en samlet plan for eiendommen, som muliggjør en drift som vil bidra til forvaltningsmålene.

Figur 3. Bildet viser steingjerder som har kommet frem når granskogen ble fjernet i 2020. Foto Håkon Borch.

Figur 4. I arealene som er tenkt å være hagemark og beiteskog er det et stort antall eiketrær som trenger rask fristilling skal de overleve. Bør gjøres våren 2022. Foto Håkon Borch.

3 Vegetasjonsenheter på eiendom gnr.31, bnr.25 innen nasjonalparkens arealer

Vegetasjon på Bjerkøy er som nevnt over preget av tidligere tiders naturbruk, og arealene er i ulike gjengroingsfaser av forskjellige typer skogs- og kulturmark. Her presenteres arealer innenfor nasjonalparken som vi mener er av forvaltningsmessig betydning, og som ved foreslått vegetasjonsutvikling vil gi grunnlag for en hestedrift på eiendommen som vil ha svært stor verdi med tanke på restaurering av et kulturlandskap og fremtidig utvikling av et interessant biologisk mangfold. Alle de beskrevne vegetasjonssamfunnene og vegetasjonsuttrykkene som her er omtalt er på eiendommen 31/25 innenfor nasjonalparkgrensene. For å vise vegetasjonsuttrykkene omtalt i teksten er det brukt en god del bilder. Dette har også verdi som referanse og dokumentasjon. En del bilder er også derfor samlet til slutt i vedlegg.

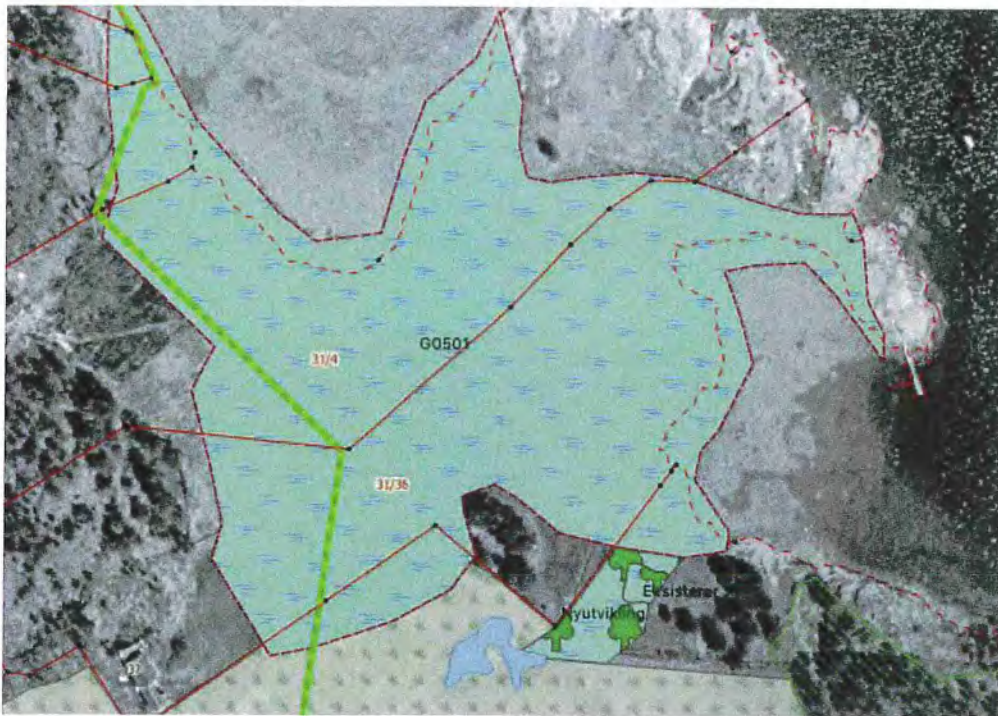
Figur 5. Bildet viser en gammel driftsvei som går inn i skogen som er foreslått utviklet til hagemarkskog. Denne driftsveien ble blant annet brukt til å hente tang opp til jordet for å gjødsle plantene. Veien har nok også vært driftsvei for skogskjøtsel. Foto Håkon Borch.

Figur 6. Bildet viser nordøstre del av granplantefelt som er tatt ut i 2020. Arealet er foreslått konvertert til åpent beite og hagemark. Trærne som står igjen, bør få bli. Arealet avgrenses naturlig med bergveggen mot nord (til venstre innover i bildet). Bergveggen vendt mot sør er i seg selv en interessant biotop som ofte kan huse varmekjære insektarter hvis den får lov til å forbli lysåpen. Foto Håkon Borch.

3.1.1 Standeng og strandsump (U9)

I nord på eiendom 31/25er det et større strandengkompleks som er avgrenset i Naturbase (vist i figur 7). Substratet består av finmateriale, grus, stein og berg, og vegetasjonstypene er en blanding av undervannsenger, strandsump, tangvoll og strandberg. Lokaliteten representerer en av de største og mest velutviklede strandengene i ytre Oslofjord med forekomster av arter som strandrisp (forekommer i svært store mengder), strandrødtopp, maigras, saftmelde og bukkebeinurt (*Ononis arvensis*). Bukkebeinurt er oppført på Norsk rødliste av 2021 i kategorien Nær truet (NT) og er en spesielt interessant art for området. Bukkebeinurt er flerårig med frøreproduksjon uten noe aktive spredningsmekanismer (vind, fugl, dyr etc.). Arten er favorisert av beite og har en tilknytning spesielt til beitede havstrandsamfunn. Slike arealer har blitt mer sjeldne da opphør av beite som regel gir gjengroing og arten går ut. Den har derfor blitt påtagelig mer sjelden de siste tiårene. Bukkebeinurt er satt til nær truet (NT) på grunn av anslått populasjonsnedgang på over 15% i perioden 1990-2020 fordi den er knyttet til beitebetinget naturtype i tilbakegang.

Figur 7. Grønt areal med blå liggende streker er et strandengkompleks. Der det er mulig å kombinere hestebeite med disse arealene vil det være en god forvaltningsstrategi for å bevare de botaniske kvalitetene. Som bakgrunnsbilde er her brukt flyfoto fra 1960. Foto Håkon Borch.

Figur 8. Bukkebeinurt *Ononis arvensis* vokser som her litt opp på havstrender, i tillegg til at planten også trives i eng, beitemark. Foto Bonsak Hammeraas, NIBIO.

3.1.1.1 Mål for vegetasjonstypen

Denne lokaliteten har i tidligere tider vært beitet. En gylden regel i kulturmarksrestaurering er å gjenopprette samme hevd som skapte vegetasjonen som skal bevares. Vi vil derfor foreslå at de strandengarealene som berører eiendom 31/25 inngår i det planlagte hestebeite. Om hestene kunne få tilgang til større deler av strandengkomplekset vil det kunne ha positiv effekt på et større areal med beitebetingede arter, men for å evaluere effekten først kan det være riktig å starte med et delområde av strandenga en 5 års tid før en gjør en utvidelse hvis det har gitt positive resultater.

Figur 9. Dette skråfoto flybilde fra 30-tallet viser området med strandeng den gang det ble beitet. Den høye vegetasjonen av strandrør er ikke til stede. Botanisk var nok dette en enda mer spennende lokalitet som beitet fukteng. Foto Ukjent. Antakelig fra 30-tallet.

Figur 10. Strandengkompleks med flere vegetasjonstyper som undervannsenger, strandsumpeng og strandberg. Et godt skjøtselstiltak for naturtypen vil være et ekstensivt beite. Området domineres i dag av en glissen strandrørskog (bilde til venstre). Foto Håkon Borch.

3.1.2 Åpent beiteareal

På figur 11 vises kart over det arealet innenfor nasjonalparkgrensen som vi foreslår at tas inn som driftsgrunnlaget for hestedriften grunneier ønsker. Arealet følger de gamle arealgrensene for fulldyrka mark slik det var før granplanteringen ble etablert. Dette arealet vil dermed knytte seg til de historiske grensene og gjenopprette kulturlandskapet slik det var. Forskjellen fra den gang er først og fremst at da var arealet fulldyrket, mens det nå vil være et mer ekstensivt beite som gir større muligheter for å etablere en variert og artsrik beiteflora på engene. Her er det mulighet for å få et interessant biologisk mangfold som er i tråd med intensjonene for Nasjonalparken.

Da skogen ble tatt ned ble det kjørt en stubbefres over arealene. Dette ble avsluttet uten at det ble foretatt en sluttslodding. (Se figur 12.) Jordsmonnet er siltig/sand fra strandavsetninger som er homogent i de øverste 30-40 cm som er stubbefresens arbeidsdybde. Jordsmonnsmessig har dette arealet ikke tatt skade av stubbefresingen.

Arealet er i dag preget av kjørespor siden arbeidet ble stoppet før det var sluttsloddet. Arbeidet ble stoppet i 2021 av nasjonalparkforvaltningen til tross for at det var gitt tillatelse i epost av den 13 november 2020. Denne beslutningen har blitt vurdert juridisk av Andreas Stang Lund (Kvale 2022). Han skriver «*Samlet sett taler det meste for at Anne Sjømælings e-post 13. november 2020 ikke bare innebar et samtykke til stubbefresing, men også til planene om etterfølgende tilsåing av området og bruk av arealet som innmarksbeite. Vedlegget til forvaltningsplanen tyder nærmest på at dette var noe som kunne gjøres uten særskilt samtykke. Uansett fremgikk det meget klart av din e-post at hensikten var at arealet skulle sås til etter stubbefjerningen, og deretter benyttes til beite. Sjømæling måtte ha tatt et klart forbehold, dersom tillatelsen bare skulle omfatte den første delen av tiltaket. Slikt forbehold ble ikke tatt. Etter vårt syn foreligger det et gyldig vedtak og en rettslig binding hos forvaltningen, som forvaltningen nå ikke kan omgjøre eller gå fra.*»

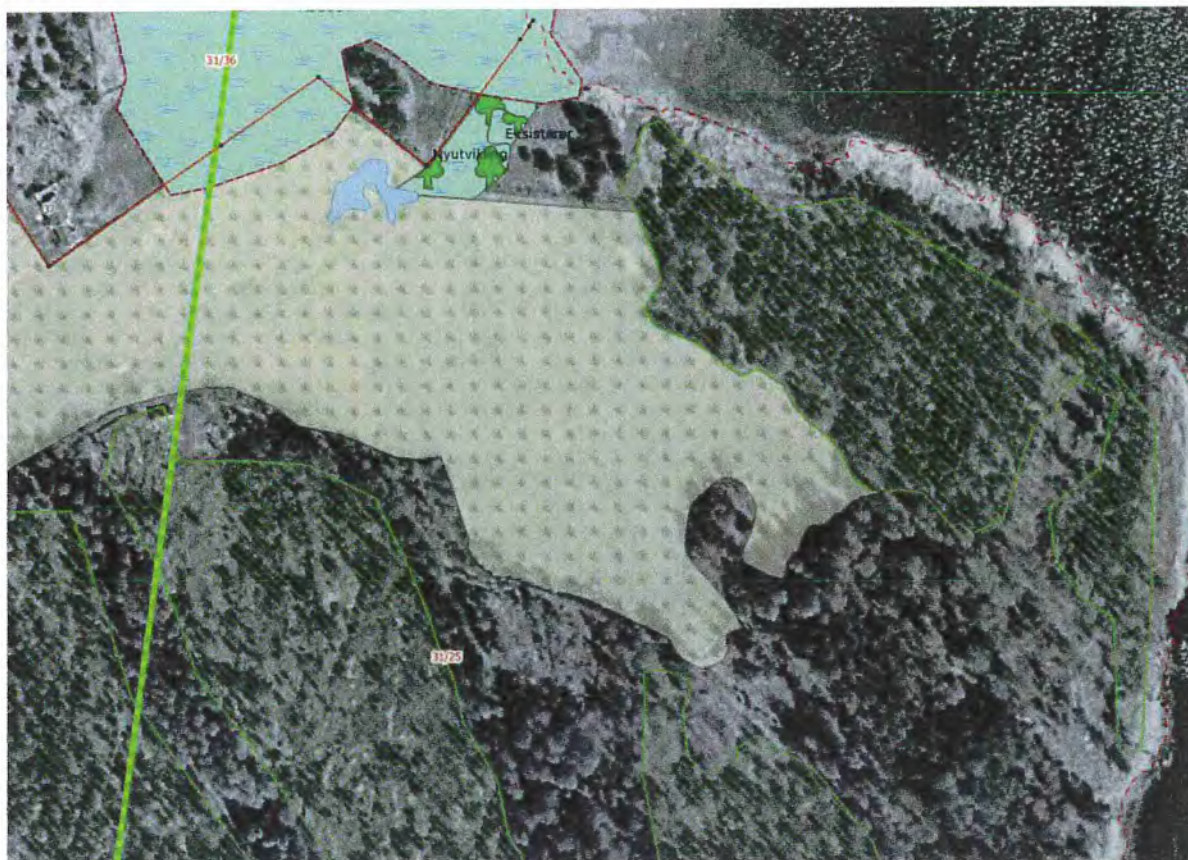
Å etterlate det slik det er i dag har ingen hensikt hvis man først aksepterer at arealet skal være et beite. For å få dette til å bli et rasjonelt drevet beiteareal vil det være helt nødvendig å kunne kjøre en beitepusser over arealet med noen års mellomrom. Det er derfor viktig at jordet blir tillatt sloddet, da tilstanden i dag, - med dype kjørespor på kryss og tvers -, bare er til hinder for en mulig drift, og gir heller ingen merverdi for miljøforvaltningen.

Vi har lagt til grunn at dette beitearealet som inngår i nasjonalparkens del på ca 30 daa er en helt nødvendig del av produksjonsgrunnlaget for den planlagte hestedriften, og at etablering av beite her blir tillatt.

3.1.2.1 Mål for vegetasjonstypen

Dette arealet vil inngå som en vesentlig del av det økonomiske fundamentet for hesteholdet som grunneier ønsker etablert. Arealet innenfor nasjonalparkgrensen er ca 30 daa. Arealet bør etableres med tanke på normal grasproduksjon og hestebete, men vi vil i tillegg foreslå at det såes inn et innslag av blomstereng basert på stede egne arter. Det er tilgjengelig frømateriale på markedet gjennom flere prosjekter NIBIO har arbeidet med. Prosjektene har bidratt til å bygge opp frøproduksjon av regionalt tilpasset naturfrø til blant annet pollinatorvennlige blomsterenger.

Figur 11. Nytt åpent beiteareal foreslås etablert på arealene der granproveniensen ble etablert på 50 tallet. Arealet er tegnet ut med lys grønn flate med påtegnet et tuemønster. Kartet er lagt over et flybilde fra april 1960 for å få frem hvordan de tidligere grensene var mellom kulturmark (beite og fulldyrka) og skog.

Tilgjengelige frøpopulasjoner vil også være egnet til økologisk restaurering etter naturinngrep. Aktuelle arter å sette sammen i frøblandingen vil være arter som trives på beiteengarealer og som vil gi et styrket biologisk mangfold og understøtte populasjoner av pollinerende insekter i området. Utsåingssteder for de ulike artene bør gjøres med tanke egnet på jordsmonn og fuktighetsforhold. Vi vil foreslå å sette sammen et utvalg av tilgjengelige stedegent frø fra følgende arter.

Bergmynte (*Origanum vulgare*), Blåklokke (*Campanula rotundifolia*), Blåknapp (*Succisa pratensis*), Blåkoll (*Prunella vulgaris*), Enghumleblom (*Geum rivale*), Engnellik (*Dianthus deltooides*), Engtjæreblom (*Viscaria vulgaris*), Fagerklokke (*Campanula percisifolia*), Fagerknoppurt (*Centaurea scabiosa*), Firkantperikum (*Hypericum maculatum*), Fuglevikke (*Vicia cracca*), Føllblom (*Scorzoneroideis autumnalis*), Gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), Gulflatbelg (*Lathyrus pratensis*), Gullris (*Solidago virgaurea*), Hanekam (*Lychnis flos-cuculi*), Hårsveve (*Pilosella officinarum*), Markjordbær (*Fragaria vesca*), Marianøkleblom (*Primula veris*), Nyseryllik (*Achillea ptarmica*), Ormehode (*Echium vulgare*), Prestekrage (*Leuhamantum vulgare*), Prikkperikum (*Hypericum perforatum*), Ryllik (*Achillea millefolium*) Rødknapp (*Knautia arvensis*), Rød jonsokblom (*Silene dioca*), Rødkløver (*Trifolium pratense*), Smørbutikk (*Hylotelephium maximum*), Stemorblom (*Viola tricolor*), Tiriltunge (*Lotus corniculatus*).

Et alternativ til å bruke oppformert frø er å bruke en 'E-beetle' høstemasin for sams frøhøsting i artsrike donorenger. NIBIO disponerer en slik maskin, og kan bistå hvis det er aktuelt. En forutsetning vil være at det finnes egnede blomsterenger som kan være donorenger å hente frø fra.

Figur 12. Nytt åpent beiteareal på fjernet skog. Arealet er stubbefrest og bør nå sloddes og sås til med beitegrasblanding.
Foto Håkon Borch.

3.1.3 Hagemarkskog Naturtype D05, eik-/hasselhage. NIN T40-C-1 eng-aktig sterkt endret fastmark

Hagemark eller havnehager er lite gjødslet beitemark med trær og busksjikt. Feltsjiktet blir utnyttet til beite. Trær og busker står derfor relativt glissent og ble i tradisjonell kulturmarksutforming gjerne utnyttet til ved. På gammel kulturmark så man også ofte at trær som ask og alm ofte ble styvet, dvs. at topper og greiner ble kuttet av til husdyrfôr, men denne bruken har i dag opphørt.

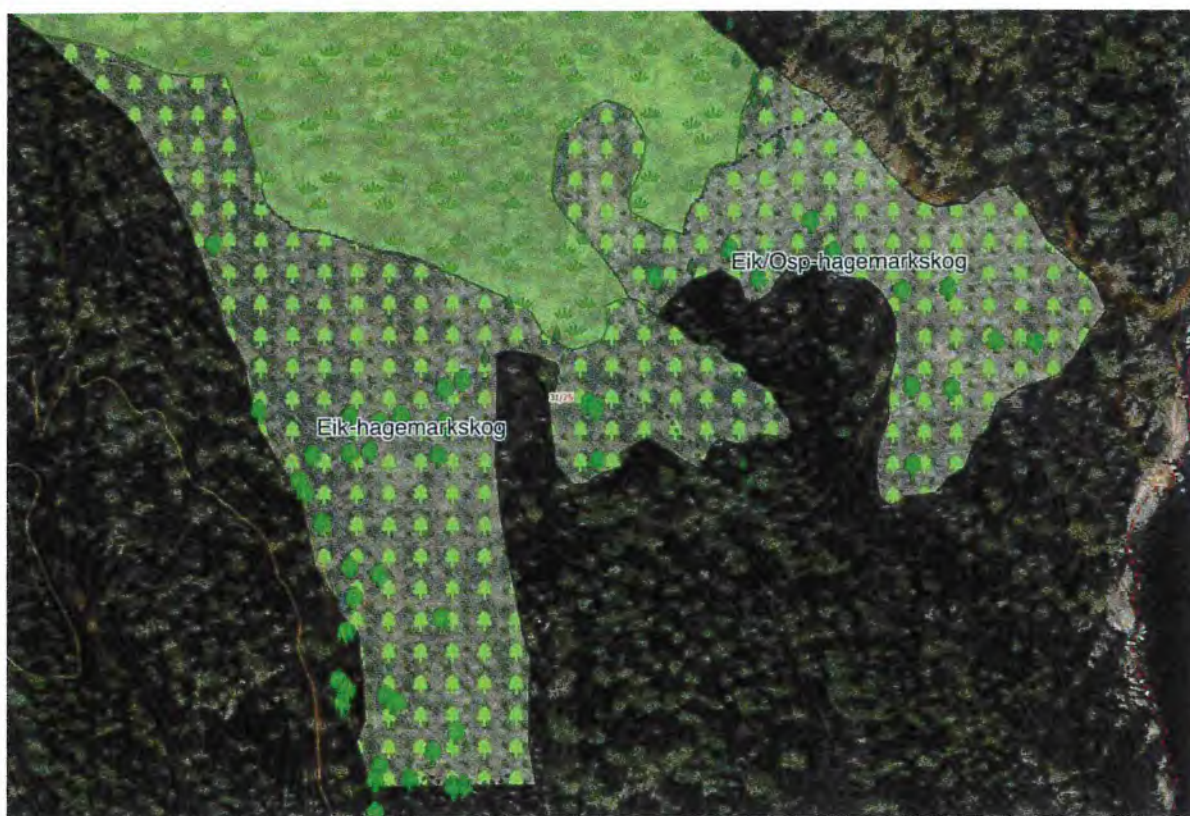
Hagemarkene deles inn etter hvilke treslag som dominerer og benevnes for eksempel som bjørkehage, einerhage, eikehage, askehage, hasselhage osv. Sammensetningen av feltsjiktet påvirkes av lysforhold (tetthet av trær), men også av fuktighetsforhold, jordsmonn, beitetrykk, dyreslag mv. Hagemark som vegetasjonstype regnes som truet (VU). Hagemarken lå ofte i utkanten av innmarksarealene, og gjerne som en fortsettelse av åpne beiter der jordsmonnet var litt skinnere og arealene ofte bare var overflatedyrket. Naturtypen inneholder ofte sjeldne arter. Veksling mellom lys og skygge gjør at feltsjiktfloraen ofte blir rik, og beitepåvirkning fremmer et rikt arts mangfold. Etter hvert som trærne blir gamle og hule vil de også kunne utvikle svært artsrike sopp, lav- og insektsamfunn. Ospe- og eikehager er ofte trukket frem som særlige artsrike biotoper. Vi har tegnet inn arealet (i figuren under) sør for de åpne beitenes omtrent opp til vannskillet der det er et gammelt steingjerde, merket Eik-hagemarkskog, samt et område mot øst merket Eik/osp-hagemark. Steingjerdet mot sør indikerer at dette arealet også tidligere har vært beitehager og kan regnes som kulturmarksrestaurering. Eik/ospehagen mot øst strekker seg fra det hugde åpne arealet i dag mot sjøen og består av for det meste stor ospekog med en god del mindre eik som bør fristilles.

Arealet vil inngå som en del av det økonomiske fundamentet for hesteholdet som grunneier ønsker etablert, men vil nok på grunn av mindre rikt jordsmonn ikke være på langt nær så produktivt som de åpne beitenes. Arealet innenfor nasjonalparkgrensen er ca 24 daa.

3.1.3.1 Mål for vegetasjonstypen

Vi foreslår tilbakeføring til en eik-, osp-, hasselhagemark, men hvor også andre treslag kan slippes opp. Jordsmonnet er strandavsetning og steinete mark med en del skjellsand i grusen. Dette gir drenert mark som egner seg for disse treslagene. Arealet heller svakt mot nord og øst, og er i dag en relativt tett skog.

Etableringen kan skje ved at det gjennomføres en tynningshogst hvor det til slutt står igjen ca 10-15 trær per daa. Å ta virke ut kan bli et problem da det neppe er økonomi i å transportere det ut. Vi vil derfor foreslå at det som kan brukes til ved eller annen lokal nyttebruk hentes ut, og resten samles opp i små tømmerlunder og legges igjen til nedbrytning. Kvist bør samles sammen og gjerne brennes hvis det er forhold for det. Trærne som settes igjen skal være løvtrær av ask, alm, bjørk, eik, hassel, lønn og osp. En og annen furu og einer kan stå, men granoppslag fjernes. Det er innplantet litt eik, men en del av dette har gått ut fordi de ikke ble fristilt i tide. De eikene som bør reddes er vist i figur 14. Også her vil vi foreslå en 4 meter radius rydding rundt hvert eiketre for å gi de mulighet til å vokse seg store nok til å ikke bli skygget ut.

Figur 13. Hagemarkskog som beiteareal tegnet med små grønne trær. Etableres ved tynningshogst og påfølgende beite.

Fristilling av eiketrær bør gjøres med minimum 4-5 meter i radius for å gi de tilstrekkelig lys. I de delene det skal bli hagemarkskog bør rydding rundt hvert tre gjøres med tanke på at disse skal bli store dominante trær på beitet. Radius rundt hvert eiketre bør gradvis økes til 7-8 meter. Når det gjelder ospeskogen mot øst så foreslår vi at det tynnes til 15-20 trær per daa i tillegg til fristillingen av eikene.

Tynningshogstene for å få til dette bør gjennomføres i det første året og vil kreve maskiner.

Figur 14. Kartet tegnet på flybilde fra 2019 viser forekomster av eik som bør fristilles. Koordinatene er angitt i tabell i vedlegg 5. Det røde skraverete polygonet viser et område som er tatt ut som Lågurt eikeskog (se 1.2.6). Her er det nylig hugget ut et granplantefelt. Bildet til høyre viser eksempel på eikeplanting som det haster med å fristille før de går ut. Foto Håkon Borch.

3.1.4 Lågurt- eikeskog D2a. Naturtype Beiteskog D06. NIN T4-C-4 kalklågurtskog

Avgrensning gitt i figur 10. Arealet var tilplantet av granskog, men granbestandet ble tatt ut i 2020. Arealet har tidligere vært skogdekket, men fikk et kraftig treslagsskifte ved innplantning av gran.

Jordsmonnet ligger sørvendt og er strandavsetninger med forekomst av skjellsand og blokkmark. Dette gir grunnlag for å få frem en edelløvsskog. Relativt godt drenert med en flombekk i bunn av dalen. I dag er det mye hogstavfall som reduserer feltsjiktet og som det vil ta litt tid før råtner bort. Også her står det eiker som bør fristilles, men siden dette skal bli en fremtidig artsrik lågurtskog så kan en her redusere rydderadius til 4-5 meter rundt hver eik. Dette bør imidlertid følges opp ca. hvert 10. år.

3.1.4.1 Mål for vegetasjonstypen

Ikke ulik hagemarkskogen, men dette skal være en skog og derfor ha mye tettere tresetting. Etter hvert vil det utvikles en naturlig flersjiktet skog. For å forhindre at granoppslaget tar over vil det være viktig de neste 40-50 årene å jevnlig (for eksempel hvert 10 år) å ta ut grantrærne slik at de ikke får lov til å ta over skogen. Ved å ta ut bartrærne regelmessig styres arealet i retning av en lysåpen edelløvsskog og etter hvert vil behovet for å styre vegetasjonsutviklingen bli mindre. Det bør prioriteres å slippe opp arter som eik, osp-, hassel, men også andre treslag som lind, alm, ask, lønn og selje kan slippes opp.

Det er stedvis et relativt stort rødhylloppslag i området. Dette er ikke egentlig et problem da rødhyll er en pionerart som har kommet for å bli, og den vil gradvis bli svekket etter hvert som skogen vokser seg større. På sikt vil den gå ut. Vi foreslår derfor ingen spesielle tiltak annet enn hvis man er der med ryddesag så kan man forsere prosessen ved å skjære det ned.

Også denne skogen kan med hell beites og vi foreslår derfor at dette inngår i beitearealet, men at det vil nok være mer marginalt bruk av hestene. Det er så mye hogstavfall at det meste av arealet vil være lite attraktivt for beitedyr de første 5-10 årene. Alle utforminger av beitet skog med lang beitekontinuitet betraktes som viktig naturtyper da det er godt dokumentert at beitet skog har høyere artsmangfold. Svenskene har gjort grundigere undersøkelser av beiteeffekter i skog, og deres undersøkelser har også vist et langt større artsmangfold. Forekomst av naturtypen er også redusert siden beitedyr i lavlandet ikke er så vanlig lenger. Beiteskog regnes som noe truet (VU) vegetasjonstype.

Figur 15. Bildet fra 1.2.6 – fremtidig lågurt eikeskog viser rester av et steingjerde som viser at arealene har vært beitet. Det er mye hogstavfall som vil bruke noen år på å råtne opp slik at dyr vil bruke arealet til beiting. Foto Håkon Borch.

3.1.5 Midtdalen

Midtdalen er hugget og fremstår i dag som en hogstflate med lauvoppslag som vil komme opp svært tett. Området inngikk ikke i provensienceforsøket men ble plantet med vanlig norsk gran som grunneier selv var med å plantet i ung alder.

Figur 16. Bildet fra Midtdalen – fremtidig beite. Det er mye hogstavfall som vil bruke noen år på å råtne opp. Grunneier vil grovrydde slik at dyr vil bruke arealet til beiting. Foto Håkon Borch.

3.1.5.1 Mål for vegetasjonstypen

Her ønskes også å bruke arealet til beite for å opprettholde det åpne landskapet. Etter hvert kan det også her utvikles et hagemarkspreg hvis det slippes opp/plantes trær. Aktuelle trær er eik/osp med 8-10 trær per dekar. Hogstavfall vil bli ryddet sammen for å gjøre området attraktivt for hestebeite.

3.1.6 Gammel utforming av furu-/eikeskog med eineinnslag. Røsslyng-
blokkebærfuruskog (A3c kystutforming), Blåbærskog (A4a) og Blåbær
eikeskog (D1a)

Figur 17. Bildet viser skogsinteriør opp på åsen med en saktevoksende lavbonitets lysåpen furu/eikeskog. Foto Håkon Borch.

Det mest urørt/intakte naturinnslaget er de høyereliggende skogene oppe på åsene. Her har det antakeligvis vært et ekstensivt skogsbeite, samt uttak av furu og eik til materialer (hus- og båtbygging). Dominerende treslag er furu, men med en god del innslag av eik, einer og litt gran i forsenkninger hvor det blir litt mer jordsmonn. Områdene har generelt lite jordsmonn og har svært lav produksjon og kommer ut som lavbonitetsområder i AR5 kartet. En kan anta ut ifra vegetasjonsutformingen i dag at arealene aldri har vært flatehugget, men at det frem til for ca 70-100 år siden ble pukket enkelttrær til båt- og husbygging.

Figur 18. Grønnskavur på flybildet viser utbredelsen av den saktevoksende lavbonitets lysåpen furu/eikeskogen.

Når man ser på de historiske flybildene (se [vedlegget](#) fra ca 1919 – 1939, så ser en at skogen var glissen og åpnere sammenlignet med senere flybilder. Bildene viser at Bjerkøy hadde et relativt åpent skoglandskap som ble tynnet av tradisjonell plukkugst kombinert med skogsbeite. Senere tilplanting og frøspiring av gran har gitt et noe høyere innslag av gran enn det antakelig opprinnelig var. Gjengroingen kan tydelig ses i flybilder fra den senere tid, og flybilder fra tidlig 2000-tallet og senere viser dette svært godt.

En slik gammel furu/eike skog med et ikke ubetydelig antall gamle trær er en tilstandsbasert naturtype. Det er forekomster av nøkkelbiotop-elementer som gamle hule trær, stående eller liggende død ved som ikke er undersøkt. Her kan en forvente å kunne finne kontinuitetsbiotoper med et potensiale for en rekke rødlistede arter knyttet til gammel furu- og eikeskog. Artsgrupper det vil være naturlig å se på disse områdene vil være innen vedlevende sopp og biller, lavarter og en del varmekjære insektsgrupper. Botanisk er slike områder ofte relativt artsfattige, men kan ha fine utforminger. Det ble notert arter som bjønnkam, markjordbær, liljekonvall, knollerteknapp i feltsjiktet, og innslag av søyleeiner, hassel slåpetorn og rosearter i busksjiktet.

3.1.6.1 Mål for vegetasjonstypen

Disse arealene bør få en fri naturlig utvikling og ikke skjottes hugges eller ryddes. Det er, og vil videreutvikles, et interessant biologisk mangfold på disse arealene. Disse arealene kan også være mulige brannutsatte arealer i tørkesomre. Hvis det ikke er fare for hus eller annen infrastruktur så er dette noe som bør til en viss grad tillates å skje uten alt for store begrensninger.

Disse arealene har lite jordsmonn og det er derfor begrensede beiteressurser. Det vil imidlertid være positivt for det biologiske mangfoldet å også her tillate et ekstensivt beite.

3.1.7 Dam på åpent beite

På det arealet som skal bli åpent beite er det flere åpne grøfte som leder sammen til et areal som i dag utgjør en grunn dam. På kartet er dette området avgrenset (se figur 18). Arealet bør etableres som en permanent dam som har åpent vannspeil. Denne dammen vil bidra til å gi et nytt artsrikt miljø innen nasjonalparken, samtidig som det vil gi beitedyr tilgang til drikkevann.

For å få til dette bør dybden graves slik at det ved normal vannføring er opptil 1 meters vanddyb. Det vil sørge for åpent vannspeil og i dyponene vil bare heliofytter (flytebladsplanter) som nøkkeroser, bukkeblad tjønnaksarter etc. vil klare seg. På grunn av beitedyr vil kantsonen holdes relativt åpen og det vil gi grunnlag for interessant pusleplantevegetasjon. I kanten vil det nok naturlig etter hvert etablere seg en del interessante arter som iris, knoppurt m.fl. Beitedyr vil antakelig klare å holde unna arter som dunkjevle og takrør som kan være ekskluderende på annen vegetasjon. Skulle disse etablere seg og bli dominant kan de fjernes ved å grave opp røttene eller kutte stenglene under vannlinjen slik at røttene drukner. Så lenge det opprettholdes beite vil dammen være lettstelt.

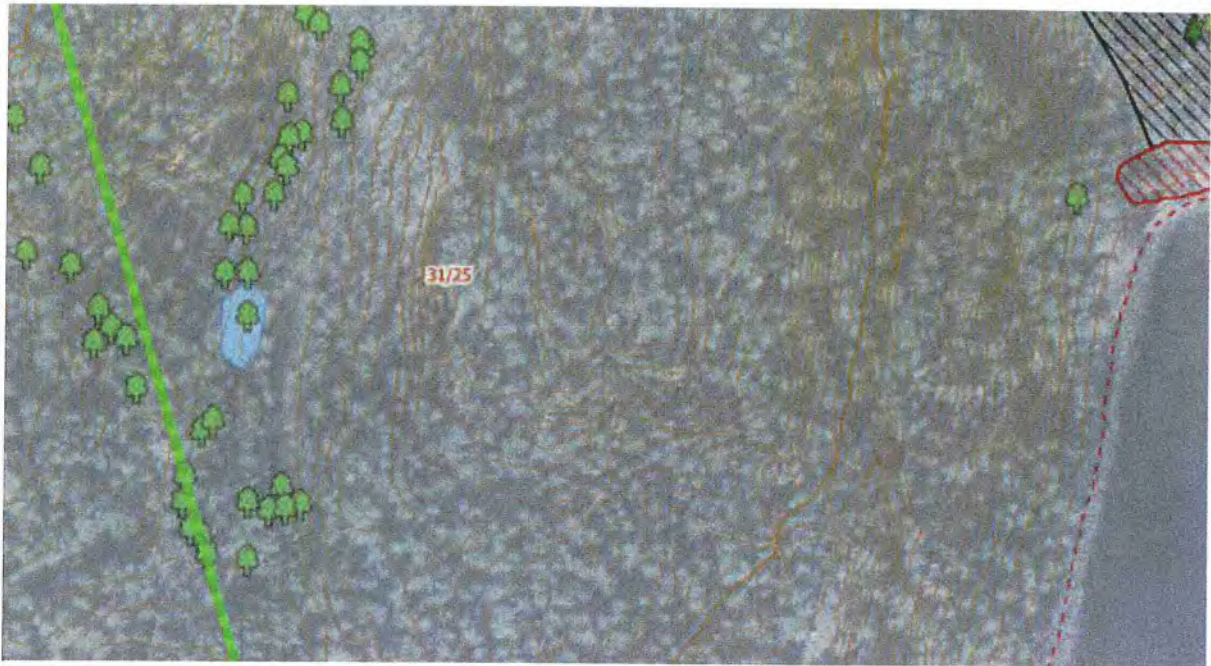
Dammen bør ikke graves dypere enn 1 meter da det i springflosituasjoner vil kunne fylles inn saltvann i dammen. Dette saltvannet vil legge seg i bunn av dammen med et lokk av ferskvann over. Hvis dammen er for dyp vil ikke saltvannet bli spylt ut i sjøen igjen. Da vil det dannes en anaerob bunnsone som vil drepe alt liv i bunnen av dammen.

3.1.8 Skogsdam på åsen

Når man følger stien sørover som går over åsen dukker det opp en gjengrodd skogsdam. Denne dammen har tidligere vært større og er på vei til å gro igjen. Naturtypen dam har potensiale for flere sjeldne/-rødlistede insekter og andre virvelløse dyr. Dammen er ikke undersøkt, men slik den fremstår nå er det enkle tiltak som kan gi vesentlig forbedring. Nå ligger den mer eksponert for lys ettersom det er hugget på utsiden av reservatet mot sør. Skogsdammer er ofte ikke så interessante artsmessig og det skyldes hovedsaklig skyggeeffekten som gir lavere vanntemperaturer om våren. For at dammer skal utvikle et rikt biologisk mangfold trengs lys og varme. Det at det er blitt mer lysåpent gjør det mer interessant å restaurere denne lokaliteten.

3.1.8.1 Tiltak

Trærne som står tett inntil dammen – spesielt mot sør og vest – bør fjernes for å slippe inn mer lys og redusere gjengroings hastigheten. Dammen bør graves litt dypere da allukto materiale har over tid fylt opp en del av vannvolumet. Dette kan gjøres enkelt med en liten lett beltegående minigraver som ikke setter terrengspor. Opptatt materiale kan legges på skogsbunnen noe meter vekk fra vannkanten.

Figur 19. Skogsdammen på åsen er inntegnet. Flybilde er tatt før hogsten ble gjennomført så man ser ikke helt hvor åpent det har blitt rundt dammen.

3.1.9 Fremmedarter

Det er noen lokaliteter innenfor nasjonalparkgrensen som har fremmedarter som bør håndteres. Disse omtales kort her.

3.1.9.1 Uønsket granoppslag ved svartorskog Bjerkøy nord

Figur 20. Kartet viser område med granoppslag. Videre bortover mot øst fortsetter det med granoppslag som også bør tas ned.

Øst for dammen er det en forekomst av krossved og eiker. Fra denne forekomsten og østover er det et granoppslag som høyst sannsynlig er frødd seg fra plantefeltene til Professor Ditrichsson. Gran av

søreuropeisk proveniens er ikke på fremmedartslisten, men vi har valgt å nevne også dette siden dette er en nasjonalpark. Dette granoppslaget anbefales skåret ned. Det vil spire opp litt gran en stund fremover og dette oppslaget bør tas. Etter hvert som beitet er etablert vil problemet bli borte.

3.1.9.2 Rødhyll på hugstflate

Figur 21. Gult felt på flybildet viser utbredelsen av rødhylloppslag på hugstfelt.

Det er stedvis et relativt stort rødhylloppslag på hugstflatene ned mot bukta på vestsiden av Bjerkøy. Dette er ikke egentlig et stort problem da rødhyll er en pionerart som har etablert seg kraftig at vi må regne den som en art vi ikke kan bli kvitt. Rødhyll er en pionerart som vil gradvis bli svekket etter hvert som skogen rundt vokser seg større. På sikt vil den gå ut. Dette er imidlertid en nasjonalpark, og det kan være et tiltak nasjonalparkforvaltningen kan vurdere å ta ned rødhylloppslaget. Hvis noen er der med ryddesag så kan man forsere suksessjonsprosessen ved å skjære rødhylloppslaget ned. Må antakelig gjentas noen ganger.

3.1.9.3 Rynkerose på strand

Rynkerose (*Rosa rugosa*) danner dominante bestander som ekskluderer strandengvegetasjon. Det er derfor de siste årene blitt lagt ned et betydelig arbeid med å fjerne tette bestand av rynkerose langs kysten på østlandet. Det er også noen forekomster på Bjerkøy som med stor fordel kunne fjernes. Kartet viser bukten midt på Bjerkøys østside som har en slik forekomst.

Figur 22. Gult felt på flybildet viser utbredelsen av rynkerose (*Rosa rugosa*) som bør fjernes. Bildet viser hvordan feltet tar over strandenga rett over tangvollene med strandrug. Foto Håkon Borch.

4 Forvaltning og drift

Det har vært krevende for grunneier å få på plass et operativt samarbeid om forvaltningen av arealene på eiendommen. Det vil være svært viktig å få etablert en omforent plan for hvordan arealene skal brukes og utvikles innenfor vedtatte forskrifter for Nasjonalparken.

I forvaltningsplanen til Færder nasjonalpark står det:

- *I sone A (Bjerkøy) er formålet å ta vare på naturtyper som hagemark, hule eiker, naturbeitemarker, slåtteeenger, tørrenger og strandenger.*
- *Forvaltningsmål: Nasjonalparken skal kunne utnyttes som en ressurs for jordbruket innenfor rammene av verneformål og vernebestemmelser. Beiting og andre skjøtselstiltak i landbruket skal være et bidrag til bevaring av verneverdier.*
- *Bevaringsmål: 100 dekar med gjengrodde hagemarker, naturbeitemarker, slåtteeenger, tørrenger og strandenger i sone A skal istandsettes i forvaltningsplanens planperiode.*

Denne rapporten beskriver er utformet for å gi et godt bidrag til å oppnå forvaltningsplanens målsetninger, samtidig som det gir en mulighet til å få til en drift som kan gjøre forvaltningen økonomisk bærekraftig. For å få til et effektivt forvaltningssamarbeid mellom grunneiere og nasjonalparkforvaltningen er det avgjørende å få et omforent grunnlag for hvordan områdene skal utvikles.

Omfanget av det skisserte arbeidet er av slik art at det i forbindelse med etableringen fortrinnsvis må gjøres en del tynningshogster som vil kreve at det gis tillatelse til bruk av motorisert kjøretøy også i nasjonalparken. Så store tiltak som her er foreslått kan vanskelig ryddes med håndkraft og hvis man skal etablere hagemarksbeitene slik vi har skissert må uttynnede trær helst uttransporteres eller legges opp i hauger. Dette må gjøres maskinelt. Også i oppfølgingen vil det være behov for å bruke maskiner. Drift på Bjerkøy gir også behov for en brygge mot syd. For å kunne hente ut og transportere inn maskiner, beitedyr og evt. tømmertransport. Det er i dag en slik bryggemulighet og den bør opprettholdes og kunne vedlikeholdes.

Vi vil derfor foreslå følgende forvaltning av driften på Bjerkøy for forvaltningen:

1. Forvaltningen legger denne planen som et omforent dokument til grunn for hvordan arealene skal utvikles, Denne planen er utformet med tanke på å kunne være et slikt dokument å arbeide ut ifra hvor det er beskrevet mål for vegetasjonsutviklingen på de ulike arealene innefor nasjonalparkens grense.
2. Planen må gi grunnlag for beitedyrsdrift og være slik at den er økonomisk mulig å gjennomføre for grunneier.
3. Det avtales årlige møter mellom grunneier og forvaltningen for å gå gjennom hva som skal gjennomføres for påfølgende vekstsesong for å etablere og vedlikeholde vegetasjonsmålsettingene.
4. Det etableres at det gis en generell dispensasjon for bruk av maskiner. Denne generelle dispensasjonen detaljeres årlig i en beskrivelse av de arbeider som skal gjennomføres påfølgende år. Maskinbruk behandles som et punkt i det årlige møtet mellom grunneier og forvaltningen. Dette vil redusere saksbehandlingen med søknader for hvert arbeid som skal gjøres.

NIBIO har arbeidet med mange saker hvor miljøforvaltning har behov for å nå forvaltningsmål i samarbeid med grunneiere. Vår erfaring er at det er avgjørende for den praktiske gjennomføringen at samarbeidet har som målsetning å utvikle en tillitsbasert grunneierforvaltning. Et slikt samarbeid vil raskere gi måloppnåelse og sikre en sosial og økonomisk bærekraft i prosjektene.

5 Litteraturreferanser

- Abel, Kim & Arne Laugsand. 2012. Kartlegging av skjøtselsbehov i Ormø- Færder landskapsvernområde , Nøtterøy og Tjøme kommuner. BioFokus – notat 2012-3.
- Andersen, Jostein 2021. Skjøtselsplan Bjerkøy G/Bnr 31/25. Rapport Andersen Skog og- Miljørådgiving.
- Artsdatabanken 2021 NIN 2.0. Publisert 05.12.2019 05:00 Sist endret 15.01.2021 09:27. <https://www.artsdatabanken.no/NiN>
- Direktoratet for Naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisseting av biologisk mangfold. Håndbok 13. 2. utgave oppdatert 2007.
- Fremstad, E. og Elven, R. 1999. Flommark. A. Norderhaug (Red.), Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget. ISBN 82-529-2354-2.
- Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12: 1-279.
- Færder nasjonalpark 2017. Forvaltningsplan Færder nasjonalpark 2017 - 2027 – Hoveddokument.
- Kofoed, Einar 2009. Innspill til forvaltningsplan for Ormø-Færder landskapsvernområde. Brev av 03.04.2009.
- Lund, Andreas Stang 2022. Bjerkøy – gnr. 31/bnr. 25 - Færder nasjonalpark – hogst og beplantning. Notat av 3. januar 2022, Kvale Advokatfirma DA v/ advokat (H) Andreas Stang Lund.
- Moen, A. 1999. Slåtte- og beitemyr. A. Norderhaug (Red.), Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget. ISBN 82-529-2354-2.
- Olsson, R. (red.) 2008. Mångfaldsmarker. Naturbetesmarker – en värdefull resurs. Centrum för Biologisk Mångfald. ISBN 9789189232297.

Vedlegg 1

Flybilder perioden 1919 – 2019

Figur 23. Bjerkøy flyfotografert antakelig rett etter 1. verdenskrig (1919?).

Figur 24. Bjerkøya flyfotografert 1938.

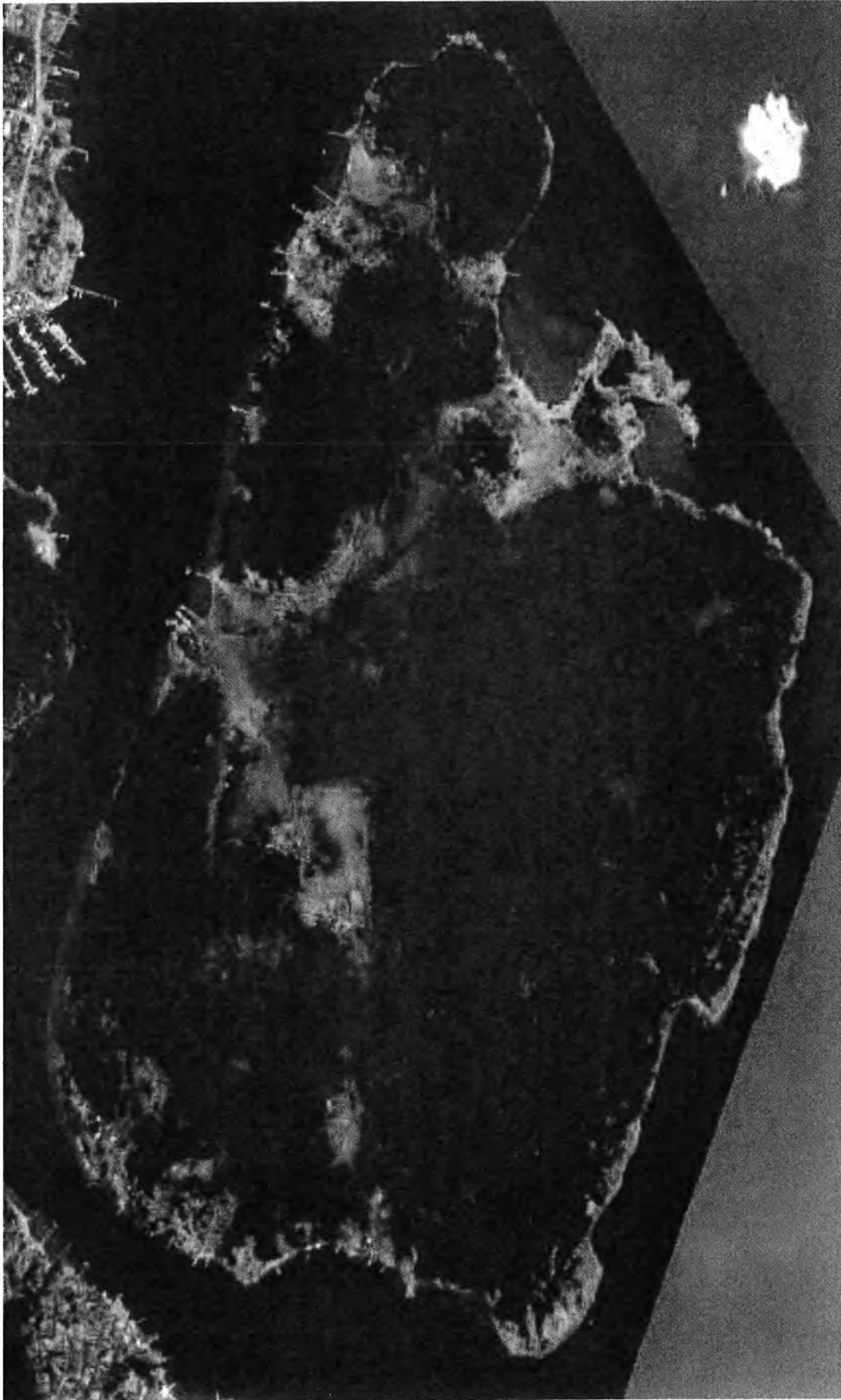

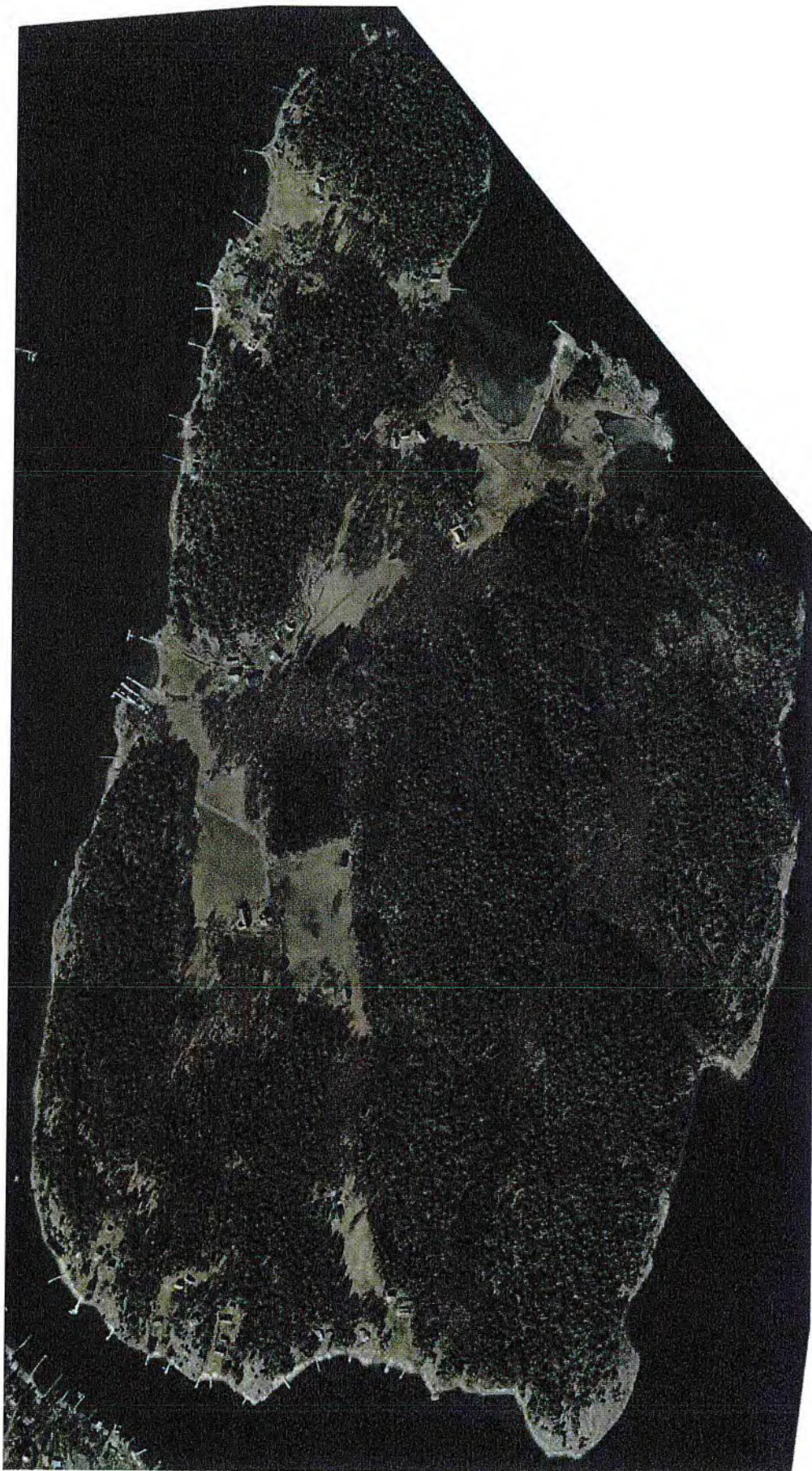
Figur 25. Bjerkøya flyfotografert 12. mai 1960.

Figur 26. Bjerkøya flyfotografert 2001.

Figur 27. Bjerkøy flyfotografer 2013.

Figur 28. Bjerkøy flyfotografert 2019.

Vedlegg skjøttselsplan 2009

KONTOR: KR. MARTHAS PL 1
POSTBOKS 1513 VIKA, 0117 OSLO
TELEFON: (+47) 22 82 75 00
TELEFAX: (+47) 22 82 75 01

~~PRIVAT: SEMSVEIEN 140 -
1884 ASKER -
TELEFON: (+47) 66 99 65 00~~

Nøtterøy kommune
v/ plan- og utviklingssjef Bo Solhaug og
miljøvernrådgiver Ronny Meyer
Postboks 250 Borgheim
3163 NØTTERØY

Deres ref.: 09/4337; arkiv: FA-K12, TI-&30

Oslo, 3. april 2009

Forvaltningsplan for Ormø-Færder landskapsvernområde – Invitasjon til innspill fra Nøtterøy kommune av 18. februar 2009

1. Innledning

1.1 Erverv

Min eiendom på Bjerkøy, gnr 31 bnr 25, er ett av de to gamle gårdsbruk på Bjerkøy. Det andre gamle gårdsbruk bestod av Tom Christiansens nåværende eiendom og den øvrige nordlige del av Bjerkøy, som i dag er oppdelt i flere eiendommer. Den første del av eiendommen ble overtatt av min morfar, h.r.advokat Odd Nerdrum, i 1916. I årene frem til 2. verdenskrig kjøpte han deretter ytterligere to parseller, som ble tillagt hovedbruket. Min morfar døde i 1979. Eiendommen har tilfalt meg, dels ved arv (2/21); deretter har jeg kjøpt sameieandeler fra mine to fettere, cand.jur. Johan M. Nerdrum og kunstmaler Odd Nerdrum, og min kusine, Inger Nerdrum Bowitz. Ved makeskifte har jeg ervervet fra min bror, Johan Koefoed, hans andel, slik at jeg er ene-eier av eiendommen.

1.2

Som en betingelse for skifteoppjøret etter h.r. Odd Nerdrum og hustru Ingrid, overtok kunstmaler Odd Nerdrum og cand.jur. Johan M. Nerdrum rettigheter til Midtgården, samt 6 mål arrondert i den sammenheng; disse rettigheter består. Meg bekjent har ingen av dem besøkt eller brukt eiendommen i ettertid. Husene står til fullstendig forfall.

Vedlegg 1: Hovedavtale om skifte av 07.02.1986 iht. Bilag 2 av samme dato

2. Eiendommen, gnr 31 bnr 25

2.1 Hovedelementer

Jordregisteret for Nøtterøy har registrert eiendommen som følger:

- <u>Skog</u>	
Høybonitet:	206 dekar
Middels bonitet:	46 dekar
Lav bonitet:	<u>237 dekar</u>
Produktiv skog:	489 dekar
Annen skog:	103 dekar
- Annet areal:	<u>30 dekar</u>
Total	<u>622 dekar</u>

Jordsmonnet på gnr 31 bnr 25 består av sandjord med god bonitet. Tre ganske høye åsrygger med heimark går i retning nord/syd fra det som var eiendommens innmark frem til 1963.

Til eiendommen ligger en ideell halvpart av øyene Stampa og Ekomholmen. De øvrige sameiere av Stampa og Ekomholmen er med ¼ hver Sidsel Ree og Tom Christiansen.

Strandlinjen på østsiden av øya blir brutt av Bjerkøybukta i øst/nord-øst ut mot Ekomholmen, og Storebukta ut mot Lindholmkjæla i øst. For øvrig består strandlinjen av svaberg, som er typiske for området.

Bjerkøy er på ca 1.200 mål og bebyggelsen består av ca 30 sommerhus, samt hus for fastboende Tom Christiansen med familie. Arealet er for øvrig fordelt mellom fire større eiendommer:

- Gnr 31 bnr 1, tilhørende Tom Christiansen:	Ca 260 mål
- gnr 31 bnr 3, tilhørende Sidsel Ree:	Ca 96 mål
- gnr 31 bnr 2, tilhørende Julius Andersen:	Ca 70 mål

Ved Vestfold Landbruksstyres vedtak av 23. oktober 1974 ble den opprinnelige eiendom, gnr 31 bnr 25, tillatt oppdelt. Oppdelingen ble gjennomført ved to skylddelingsforretninger av 11. november 1974, hvorefter gnr 31 bnr 66 og Bjerkøybukta II (gnr 31 bnr 25), parsell 67, ble utskilt. Bnr 67 ble overtatt av min onkel, Johan Nerdrum, og er senere solgt ut av familien. Gnr 31 bnr 66 er den gamle gårdsbebyggelsen på gnr 31 bnr 25 mot Bjerkøysundet. Denne eiendom tilhører min bror, Johan Koefoed, og er tillagt 18,7 mål tomt, hvorav ca 8 mål er hage.

2.2 Drift frem til 1960-årene

Min eiendom omfatter den tidligere dyrkede mark, jf. sort/hvitt flyfotografi, Vedlegg 2, og gårdsskogen.

Vedlegg 2: Sort/hvitt flyfotografi av Bjerkøy, antagelig fra 1950-årene

Fra eiendommen ble ervervet av min morfar i perioden 1916-1934, ble den frem til 1963 drevet som et tradisjonelt gårdsbruk. Gårdsvirksomheten ble nedlagt idet det ikke var mulig å finne noen som ønsket å arbeide som forpakter på Bjerkøy. Tilsvarende skjedde med Tom

Christiansens eiendom. I perioden frem til midten av 1950-årene ble skogsdriften foretatt av min morfars forpakter. Dengang ble tømmeret trukket med hest og slede til bukten syd på eiendommen, hvor det ble buntet med wire og deretter slept til Treschow-Fritzøe i Larvik.

2.3 *Det norske Skogforsøksvesen*

I 1963 inngikk min morfar avtale med Det norske Skogforsøksvesen, som etter landbruksmyndighetenes samtykke, tilplantet den alt vesentlige del av innmarken med grantrær i et 20-årig proveniensforsøk.

Professor dr Ditrichsson var ansvarlig for både utvelgelsen av areal og anlegg av forsøket, som fra starten inneholdt 600 forskjellige provenienser, plantet på 60 dekar tidligere innmark. Årsaken til at nettopp Bjerkøy ble valgt for dette store, internasjonale granproveniensforsøk (klimaraseforsøk), var det gode klimaet. Tanken var å undersøke hvorledes sydligere raser av gran ville klare seg under de gunstigste klimaforholdene man antok å kunne finne på Syd-Østlandet av Norge. Klarte ikke sydlige sorter seg godt på Bjerkøy, ville det være liten hensikt å plante dem andre steder på Østlandet. Resultatene fra Bjerkøy-forsøket er offentliggjort i form av flere artikler og forsøksmeldinger fra Norsk Institutt for Skogforskning. Det viste seg at av de sydlige arter er bare klimaraser fra Hviterussland, de baltiske stater og Karpatene mellom Polen, Den tsjekkiske republikk og Slovakia av noen praktisk interesse for de beste klimaforholdene på Østlandet. Professor dr Ditrichsson har uttalt at man har fått verdifull informasjon ut av Bjerkøy-forsøket,

En del av forsøksmaterialet er offentliggjort i "Skogeieren" nr 6-7 for 1972 og vedlegges som Vedlegg 3.

Vedlegg 3: Forsøksmateriale, "Skogeieren" nr 6-7 for 1972

Jeg viser også til meddelelse fra Norsk Institutt for Skogforskning 2821. Dette forsøket er bakgrunnen for granbeplantningen på eiendommen, som på folkemunne i dag kalles "tyskerskogen". Beplantningen har store vridningsskader og bør ikke bevares.

2.4 *Skogskjøtsel i 1980-årene*

Etter at ovennevnte skogforsøk opphørte, har det vært drevet et aktivt skogbruk på eiendommen i nært samarbeid med skogbruksmyndighetene på Nøtterøy.

I regi av Vestfold-Lågen Skogeierforening ble det sammen med de andre grunneiere på Bjerkøy foretatt en betydelig hugst i 1986. Det vedlagte kart (Vedlegg 4) illustrerer de områder hvor hugsten ble foretatt.

Vedlegg 4: Kart over de planlagte hugstområdene på Bjerkøy i 1986

Årsaken til at skogbruksmyndighetene på Nøtterøy ønsket å gjennomføre en hugst av den gamle bestanden på Bjerkøy var frykt for barkbilleangrep. Det hadde i en 30-årsperiode ikke vært hugget i skogen fordi drift fra øyene ble særlig uøkonomisk, og bestanden var svært gammel.

Denne hugsten skapte atskillige problemer ved innlasting av tømmer fra østsiden av Bjerkøy i området nord for Storebukta, hvor en større leker ble anvendt som fender. Dessverre forliste

lekteren og ble liggende i en lang periode på sydsiden av Bjerkøy uten at Skogeierforeningen flyttet denne. Lekteren ble til slutt delt med skjærebrenner og solgt som skrap.

Hugsten i 1986 demonstrerte vanskelighetene ved øydrift uten anledning til anløp av mindre skip, og var både økonomisk og driftsmessig lite tilfredsstillende. En vesentlig del av over-skuddet fra denne driften ble deretter investert i et større bryggeanlegg på sydspissen av øya i 1987, slik at transportproblemene frem og tilbake på øya med tungt materiell kunne løses. Tom Christiansen benyttet f.eks. denne bryggen til transport av alle materialer da hans eiendom ble gjenoppbygget.

En artikkel fra "Skogeieren" nr 12/1983 (Vedlegg 5) informerer om de problemer som oppstår ved øydrift.

Vedlegg 5: Artikkel fra "Skogeieren" nr 12/1983

I perioden etter hugsten i 1986 har det vært foretatt omfattende plantearbeider på Bjerkøy. Det vedlagte kart (Vedlegg 6) illustrerer de arter som er plantet, og på hvilke tidspunkt og hvor de er plantet.

Vedlegg 6: Kart over tilplantede områder

Eiendommen er drevet i nært samarbeid med Vestfold-Lågen Skogeierforening. Den seneste skogstakst og driftsplan vedlegges som Vedlegg 7.

Vedlegg 7: Skogstakst og driftsplan for 2004-2014

Deler av Driftsplanen for 1967 vedlegges også.

Vedlegg 8: Driftsplan 6729 for Bjerkø skog

2.5 Verneområdet

Ved forskrift av 2006.06.30 nr 834 om verneplan for Oslofjorden Vestfold er ca 380 mål av eiendommen vernet som sone B, hvoretter det er et viktig delmål å bevare det opprinnelige skjærgårdslandskapet.

Vedlegg 9: Ormø Færder Landskapsvernområde

Til ytterligere illustrasjon av landskapet vedlegger jeg en oversikt med følgende kart:

Vedlegg 10: - kart nr 1: Silhuett fra sjøen og markerte topper er identifisert;
- kart nr 2: Den tidligere dyrkede innmarken er identifisert og mulige, nye dyrkningsarealer er identifisert; og
- kart nr 3 identifiserer eiendommens impedimentområder.

Det må være et mål for verneformålet at strandsonen og friluftsområdene ved sjøen, og impedimentområdene identifisert i kart nr 3 og silhuettene, slik disse er identifisert i kart nr 1, bevares. Det vil si at en fremtidig drift av skogen på disse områder gjøres med skjønnssom plukkhugst.

Deler av det landskapsområdet som nå omfattes av verneplanen, består således av steds- og artsfremmed granskog, samt områder som er plantet med løvtrær, slik det fremgår av kartet som er Vedlegg 7.

3. Landskap

3.1 Friluftsområde

Bjerkøys verdi som friluftsområde er først og fremst knyttet til det sjøbaserte friluftslivet i skjærgården. Øyas strandsoner gir noen badeplasser, et par oppankrings- og i landstigningsmuligheter for båtfolket. De ubebygde områdene gir mulighet for turer som avveksling fra båtliv og grunnlag for leirplasser.

Med unntak av svabergstrendene på nordøstsiden er øya lite brukt som friluftsområde. I vurderingen av Bjerkøys verdi er det viktigere å fokusere på dens ressurser i fremtiden enn den dagsaktuelle bruken. Den store verdi ligger da for landskapsbildet i de ubebygde trendene. Slik det båtbaserte friluftslivet er i Oslofjorden, forstår jeg som grunneier, at dette brukspotensialet er viktig; det har heller aldri vært forsøkt hindret. De eksisterende driftsveiene gir også mulighet for turgåing. Driftsveiene er kvaliteter som forsterker verdien av friluftsområdet.

I spørsmålet om områdets kvaliteter for friluftsliv er graden av tilrettelegging og opparbeiding et sentralt spørsmål. Tradisjonelt har vi i Norge tillagt det enkle, lite til rettelagte friluftsliv stor verdi; villmarksidealet står sterkt. I dette ligger forestillingen om at omgivelser med liten kulturpåvirkning gir de beste opplevelsene. I de senere år har utviklingen gått i retning av turer i mer kulturpåvirkede omgivelser, og det har videre blitt lagt mer vekt på opplevelsverdier i kulturlandskapet, der samspillet mellom natur og kultur er et hovedaspekt.

Dersom eiendommen gjennom flere tiår får utvikle seg uten aktiv skjøtsel, vil den gro til. Jeg mener at øyas kvaliteter og potensiale som friluftarena ligger i vekselvirkningen mellom et interessant kulturlandskap, strandsonen og de store, åpne åsryggene. Med dette for øye vil et variert vegetasjons- og landskapsbilde med skog og åpen innmark, og et sti- og veisystem som gjør øya praktisk tilgjengelig, være sentrale kvaliteter for friluftslivet. I et kulturlandskap vil skjønnsom bebyggelse i seg selv ikke være et fremmedelement.

Med tanke på en videre tilrettelegging av mulighetene for ferdsel på øya, er det viktig at det ikke skapes konflikter mellom bebyggelse og ferdselen langs øyas veier og stier, jf. f.eks. de konflikter som man har sett i Lyngør eller ved løypeomleggingen rundt flere av de viktigste gårdstunene i Oslos nordmark. På Bjerkøy er det ett slikt konfliktpotensiale, tunet på Midtgården. Det er viktig for den alminnelige ferdsel knyttet til friluftsliv at det ikke etableres ny bebyggelse på dette sted, som er et knutepunkt for stisystemet.

3.2 Tidsbilde

Ved vurderingen av den fremtidige utvikling på Bjerkøy må det vurderes hvilket tidsbilde som eksisterer. Min familie har gjennom 93 år opprettholdt eiendommen som et enestående, ubebygget område i Vestfolds skjærgård. Landskapsverdiene på eiendommen ligger fremfor alt i arealets størrelse. Dertil ligger det en vesentlig verdi i det kulturlandskap som øya representerer; det er flere hundre års kontinuerlig forvaltning av jord og skog. I denne

sammenheng er de siste 90 års forstlige forvaltningsprosess et paradoks i forhold til det opprinnelige landskap, idet tilplanting av innmark, innføring av fremmede treslag og bestand-basert pleie i liten grad har vært i pakt med verdiene i det tidligere landskapsbilde der hele øya var et system av innmark, beite og plukkugst basert skogbruk. Eiendommen, slik den har utviklet seg, er et barn av sin tid.

Muntlige overleveringer fra min morfar til meg bekrefter at eiendommen langt på vei var avskoget i begynnelsen av forrige århundre. De brukere som den gang solgte til ham, var typiske sjøfolk og fiskebønder. De levde av det fisket og det jorden gav dem. Mange av dem var også båtbyggere, og båtene og skipene ble bygget av tømmer fra skogen. Skipene ble seilt og solgt. Og nye skip ble bygget. Dette ledet til en avvirkning av skogen, som i 1916 i betydelig grad bestod av beitemark ispedd einerbusker.

3.3 *Restaurering av innmark og etablering av beiteskog*

Det er mitt ønske å restaurere innmarken. Den gamle innmarken ble i min morfars tid drevet som et klassisk gårdsbruk med vekseldrift, hvor både gressproduksjon, korn, potet og andre nyttevekster ble dyrket. Det var hester, melkekyr, gris, sau og høns. Skogen plantet han til i tidlig alder. Det vil være mitt ønske å drive et hestesenter for islandshester på eiendommen. Jeg viser til punkt 4.2 om denne hesterase.

Det gamle åkerlandskapet kan gjenskapes og danne grunnlag for gressproduksjon gjennom sommerhalvåret.

Jeg vedlegger et kart (Vedlegg (11) som kan danne grunnlag for drøftelser om den videre utvikling.

Vedlegg 11: Fargelagt kart gnr. 31, bnr. 25

Det fremgår av kartet i Vedlegg 7 at deler av disse områder er tilplantet med forskjellige løvtresorter. En åpning av landskapet vil føre eiendommen tilbake igjen til et landskapsbilde som er vesentlig mer åpent og innbydende enn dagens tette skog. En slik restaurering av eiendommen vil være i tråd med verneforskriftens bestemmelser, men forutsetter en forvaltningsplan og forvaltningsmyndighetens samtykke. Denne utvikling har vært nøye diskutert med Fylkesmannen i Vestfold ved naturverninspektør Karl Hagelund, og så langt jeg oppfatter det, støtter han denne plan.

3.4 *Geologi*

Eiendommens geologi er den naturlige for området. Jeg kjenner ikke til spesielle utfordringer i forhold til vernebestemmelser eller geologiske forekomster som vil være av særlig interesse. Det eksisterer en kjent jettegryte langs hovedveien fra Midtgården mot syd, ellers er landskapet intakt med morener m.m. Utfordringen med å ivareta geologien i landskapet er særlig bukten i nordøst og Storebukta, hvor friluftsfolk ofte tenner bål direkte på svaberget. Dette ødelegger svaberget og skaper fare for skogbrann.

3.5 *Kulturminner*

Jeg kjenner ingen særlige kulturminner på eiendommen utover de gamle rester av kulturlandskapet. Det er rester etter skipsbyggeri på min brors eiendom, gnr 31 bnr 66.

3.6 *Dyreliv*

Øya har en rådyrstamme, som til dato beskattes av Tom Christiansen.

4. **Brukerinteresse**

4.1 *Innledning*

Det vil fremgå av punkt 3.3 ovenfor at jeg har et ønske om å gjenskape det gamle kulturlandskapet på øya, men at driften må få en annen form enn den gang den ble nedlagt. Min nabo, Tom Christiansen, har valgt å drifte sin eiendom med skotsk høylandsfe, en kjøttproduserende dyrerase.

Jeg vil ønske å etablere en drift basert på avl av premiereislandshester. Hesterasen er hårdfør og kan, dersom hestene ikke er i trening som konkurransehester, overvintre på Bjerkøy. Min kone og jeg eier fem drektige hopper og ett føll på Island. Tanken er at disse skal danne grunnlaget for en fremtidig stamme av avlsdyr.

4.2 *Om islandshesten*

Den islandske hesterase stammer fra Nord-Europa og har i 1.100 år levd på Island uten å bli blandet med andre hesteraser. Hesten kom til Island med norske landnåmsmenn og er alltid knyttet til viktige begivenheter i de gamle sagaer. Den var forbindelsesleddet mellom fjerne egner og landsdeler i et land som opprinnelig var uten veier; den transporterte produkter til marked og brakte proviant hjem.

Århundreders isolasjon (det har vært importforbud for hester på Island siden det 13. århundre) og strenge vintre har satt sitt preg på hesten, som er tettbygget og muskuløs. Dens vinterpels er lodden og tett, og dens utholdenhet mot kulde er ekstraordinær. Knapp tilgang til fôr den største delen av året har gjort den hardfør og nøysom.

De fleste hesteraser har tre gangarter, skrittgang, trav og galopp. I tillegg til disse, har den islandske hesterasen to gangarter: tølt er en bløt, firetaktsgangart, hvor hesten beveger bena i samme rekkefølge som i skritt; passgang er en totaktsbevegelse, hvor de parallelle bena følges i hurtig tempo. Hesterasen har gjennom århundrene vært et nytte- og arbeidsdyr, men ansees nå som verdens mest allsidige ridehest.

Nettstedet til Norsk Islandshestforening (islandshester.no) inneholder ytterligere informasjon om rase og miljø.

4.3 *Andre beitedyr*

Ved restaurering av eiendommen vil det være nødvendig å beite deler av den med andre dyrearter enn hest. Jeg har i den sammenheng vært i forbindelse med Færder Får for et samarbeid

om beiting på deler av Bjerkøy. Tilsvarende vil min nabo, Tom Christiansens høylandsfe kunne beite andre områder, slik at vi oppnår en vekselvirkning mellom hest, sau og storfe. De tiltak som er nødvendig for å nå disse mål, er en gjennomgående restaurering av de gamle åkerområdene, samt å omgjøre deler av eiendommens dalområder til åpen beitemark og hagemark.

4.4 Ny bebyggelse

Dette forutsetter en egnet bebyggelse på eiendommen, et spørsmål jeg kommer tilbake til i et annet brev; her bare en kort kommentar.

Bebyggelsen på Midtgården har jeg behandlet ovenfor under punkt 1, 2 og 3.1. Utover den eksisterer kun et sommerfjøs i tilknytning til den gamle tennisbanen.

En opprettelse av et islandshestesenter vil kreve bebyggelse, både med hensyn til driftsbygning og våningshus.

Jeg har tidligere i perioden frem til 24. april 1997 arbeidet for å etablere meg på eiendommen. Denne sak endte med avgjørelse i Det kongelige miljøverndepartement av 24. april 1997. Brevet følger som Vedlegg 12.

Vedlegg 12: Brev fra Det kongelige miljøverndepartement av 24. april 1997

I brevet, side 8, 3. avsnitt, la Miljøverndepartementet til grunn at:

"..... departementet [anser] søknaden å være i overensstemmelse med gjeldende kommuneplan, hvor Bjerkøyy er avsatt til LNF-formål. Følgelig vil søker i utgangspunktet ha et rettskrav på å få bygge nødvendig våningshus og driftsbygning, jfr. pbl. § 95 nr 2."

Twistespørsmålet som forelå for Miljøverndepartementet, var hvorvidt jeg skulle tillates en bebyggelse på tomtealternativ A eller tomtealternativ B, slik disse fremgår av kart, Vedlegg 12.

Vedlegg 13: Kart som viser tomtealternativene A og B

Identifikasjonen av tomteområde B er foretatt av Fylkesmannen i Vestfold og Nøtterøy kommune. I denne sammenheng bemerket departementet (1. avsnitt på side 11):

"Det må også i denne vurderingen tillegges vekt at man [kommunen] ikke har krevet ny bebyggelse gjenoppført på nøyaktig samme plass som tidligere. Det er foreslått en alternativ plassering nær Midtgården, som i de fleste henseender vil ha nær de samme kvaliteter som den omsøkte byggetomt. Etter en gjennomgang av klagers anførsler i den forbindelse kan departementet ikke se at det er fremholdt forhold av slik betydning at alternativ A bør velges isteden."

Når jeg nå kommer tilbake til saken, foreslår jeg derfor en bebyggelse på det sted hvor både Nøtterøy kommune, Fylkesmannen i Vestfold og Miljøverndepartementet etter gjennomgang av Direktoratet for naturforvaltning tidligere har foreslått at en bebyggelse kan finne sted.

Driftsbygning kan f.eks. naturlig ligge i tilknytning til det gamle sommerfjøset.

5. Andre forhold

5.1 Fiskeri og havbruk

Det er ingen betydelige fiskeri- og havbruksinteresser knyttet til eiendommen. I området syd for Bjerkøy settes det av og til steng etter brisling.

5.2 Sjøfart

Det er ingen spesielle sjøfartsinteresser knyttet til eiendommen.

5.3 Reiseliv

Utover den reiselivsvirksomhet som følger av 30 sommerhytter på Bjerkøy, er det ingen reiselivsvirksomhet knyttet til eiendommen.

5.4 Motorferdsel

Det er ingen aktuell motorferdsel på eiendommen. Drift og beiting vil ikke kreve vesentlig motorferdsel, men det vil kreves motorferdsel for å rydde eiendommen, slik at den igjen kan restaureres til beite for husdyr. Hugst og skjøtsel av eng, hagemark o.l. vil kreve motorisert transport.

5.5 Fritidsbebyggelse

Det eksisterer ingen fritidsbebyggelse på eiendommen.

5.6 Forurensing

Jeg kjenner ikke til at det er noen forurensning på eiendommen.

Drift av et hestesenter vil ikke forårsake forurensning, men vil naturlig tilføre naturgjødsel. Våningshus m.m. kan i dag etableres teknisk, slik at det ikke forekommer forurensning.

5.6 Undervisning og forskning

Planteforsøket, som etablerte "tyskerskogen", har utspilt sin verdi. I den utstrekning eiendommen for øvrig kan danne grunnlag for undervisning og forskning, vil jeg stille meg positivt til det.

5.7 Informasjon

Det finnes ingen offentlig informasjon om eiendommen, som er etablert på øya.

5.8 Tilrettelegging for friluftsliv

Det finnes ingen tilrettelegging for friluftsliv på Bjerkøy i dag. På Stampa er det meg bekjent heller ingen slik tilrettelegging. På Ekomholmen har skjærgårdstjenesten søppeltømming.

Når det gjelder Ekomholmen, kan det være av interesse å nevne at øya i min ungdom ble beitet med 8 – 10 sauer i løpet av sommersesongen.

6. Forvaltningsoppgaver

Eiendommen fremstår i dag som et skogbruk med begrenset kulturlandskap. For det tilfelle at man blir enige om at det gamle kulturlandskapet skal restaureres, vil det i stor utstrekning være sammenfallende interesser mellom vern og den drift jeg foreslår. Jeg oppfatter poenget med å etablere en forvaltningsplan at man skal avklare og ta stilling til hvorledes de ulike verne- og brukerinteresser kan håndteres. Jeg har for min planlegging tatt utgangspunkt i at det tidsbilde som skal etableres for kulturlandskapet, ikke er en snaubeitet øy, men en øy med sine naturlige, skogkledde åser og et gressbevokst engområde med deler av utmarken brukt som beite for i hovedsak hester, men tidvis også for andre aktuelle dyreslag.

Den skog som i dag fremstår som opprinnelig, er den vegetasjon som finnes og er identifisert på impedimentområdene og i åsene, jf. Vedlegg 10 hertil, kart nr 1 og 3.

Av forarbeidene til verneforskriften fremgår det at Fylkesmannen vil åpne for beiting i sone B. Det medfører at forvaltningsplanen også må åpne for slik beiting. En beiting som foreslått og rydding av skogen vil føre landskapsbildet nærmere det som nok eksisterte på eiendommen, for få generasjoner siden.

I en slik situasjon vil det være sammenheng mellom verneformålet og mine brukerinteresser.

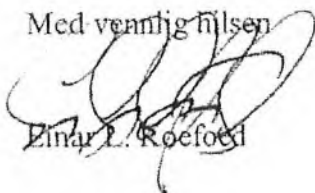
7. Oppsyn og overvåkning

Det vil være naturlig å etablere en forvaltningsplan, som gir et langsiktig samarbeid mellom grunneier og forvaltningsmyndigheten, basert på hovedelementene i forvaltningsplanen.

ooOoo

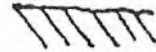
Jeg hører gjerne nærmere fra Dem dersom det er noe De ønsker utdypet eller klargjort.

Med vennlig hilsen

Einar L. Roefoed

Bjerkøysundet

silhuett fra sjøen

Vedlegg 10

markerte topper

nr 1

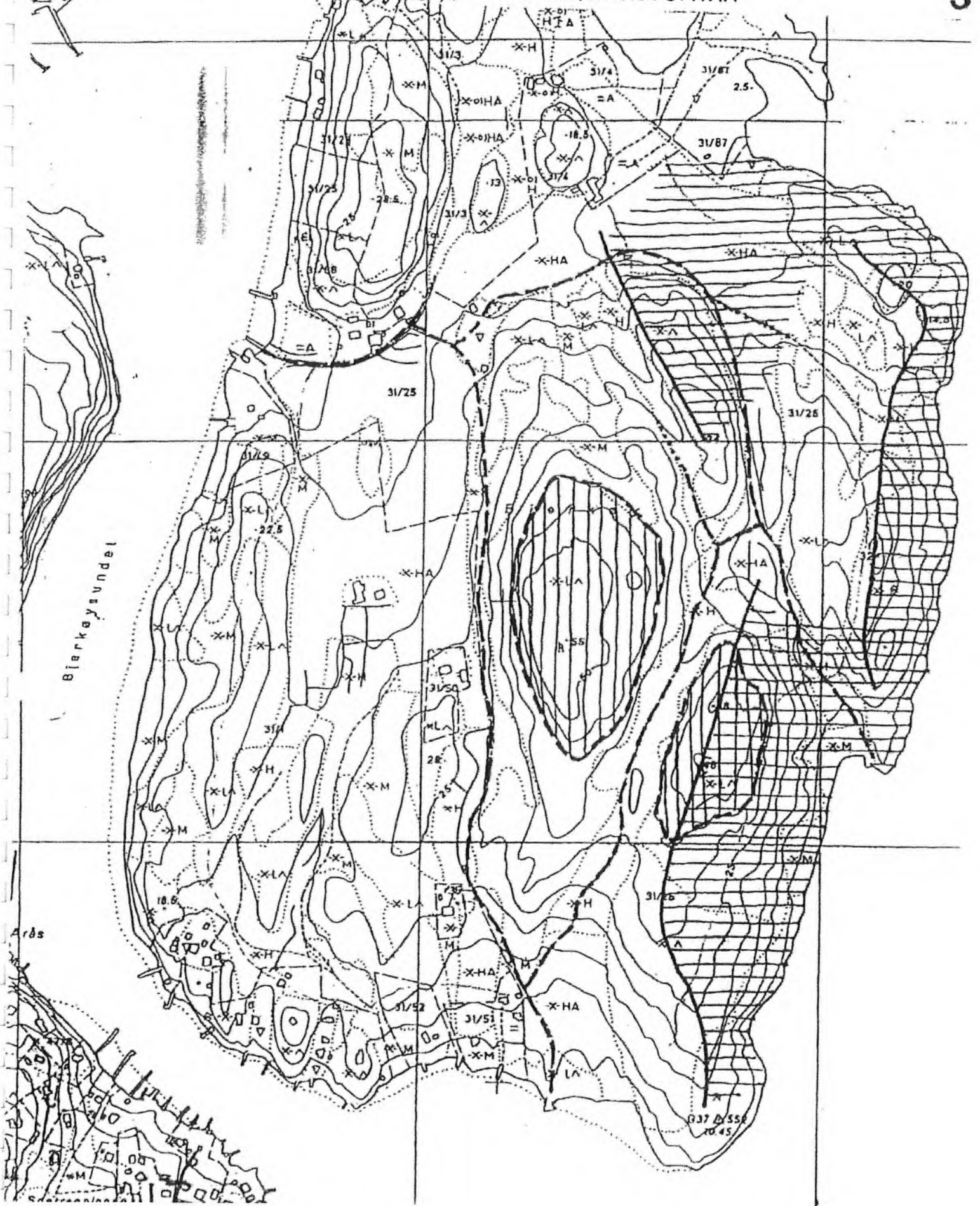
Civitas, 21.9.94 OFF/RR

3

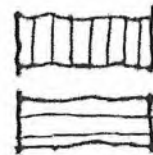
Bjerkøysundet

Arås

037 558
10.45

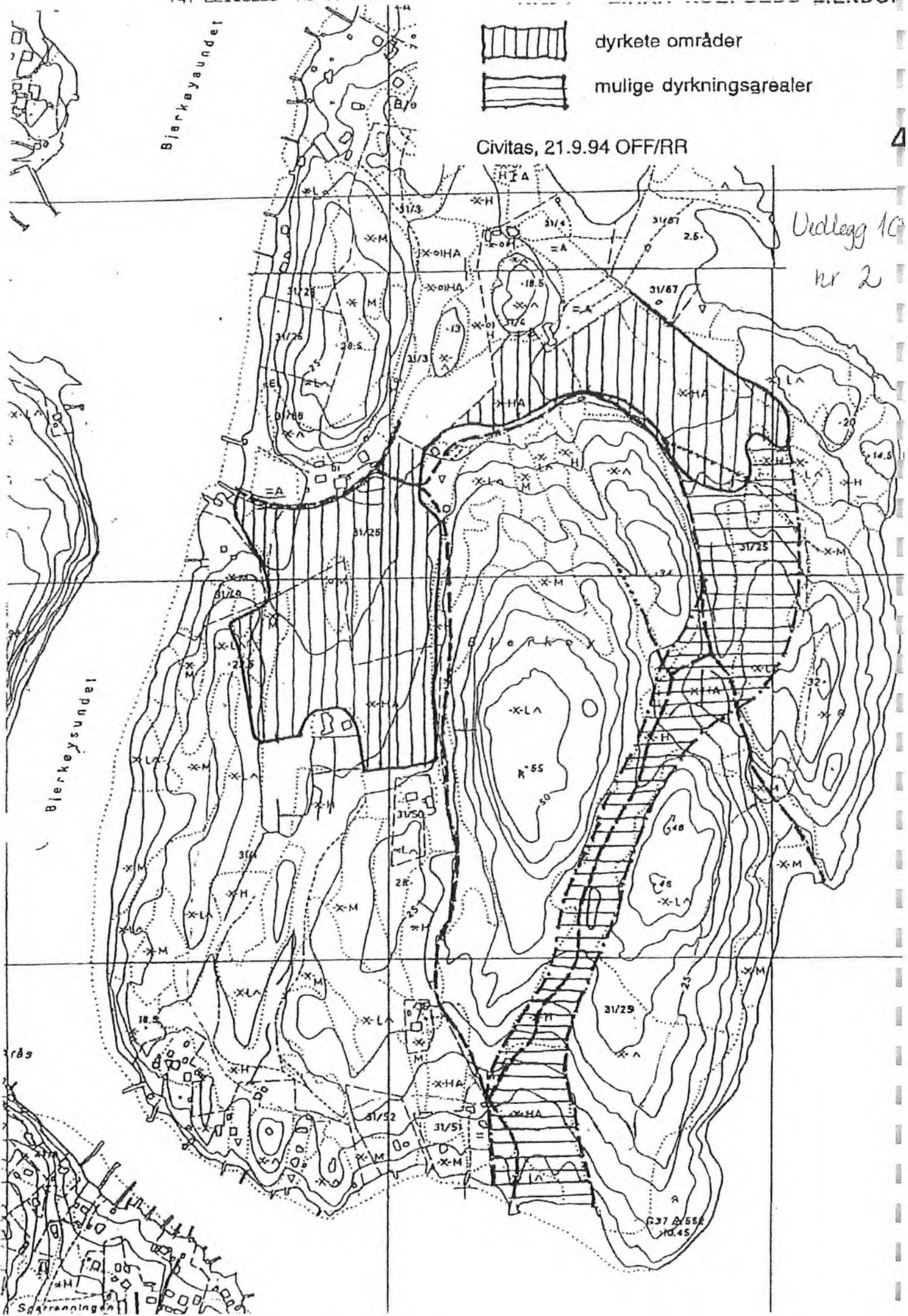

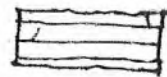
dyrkete områder

mulige dyrkningsarealer

Civitas, 21.9.94 OFF/RR

Udlegg 10
nr 2

impedimentområder

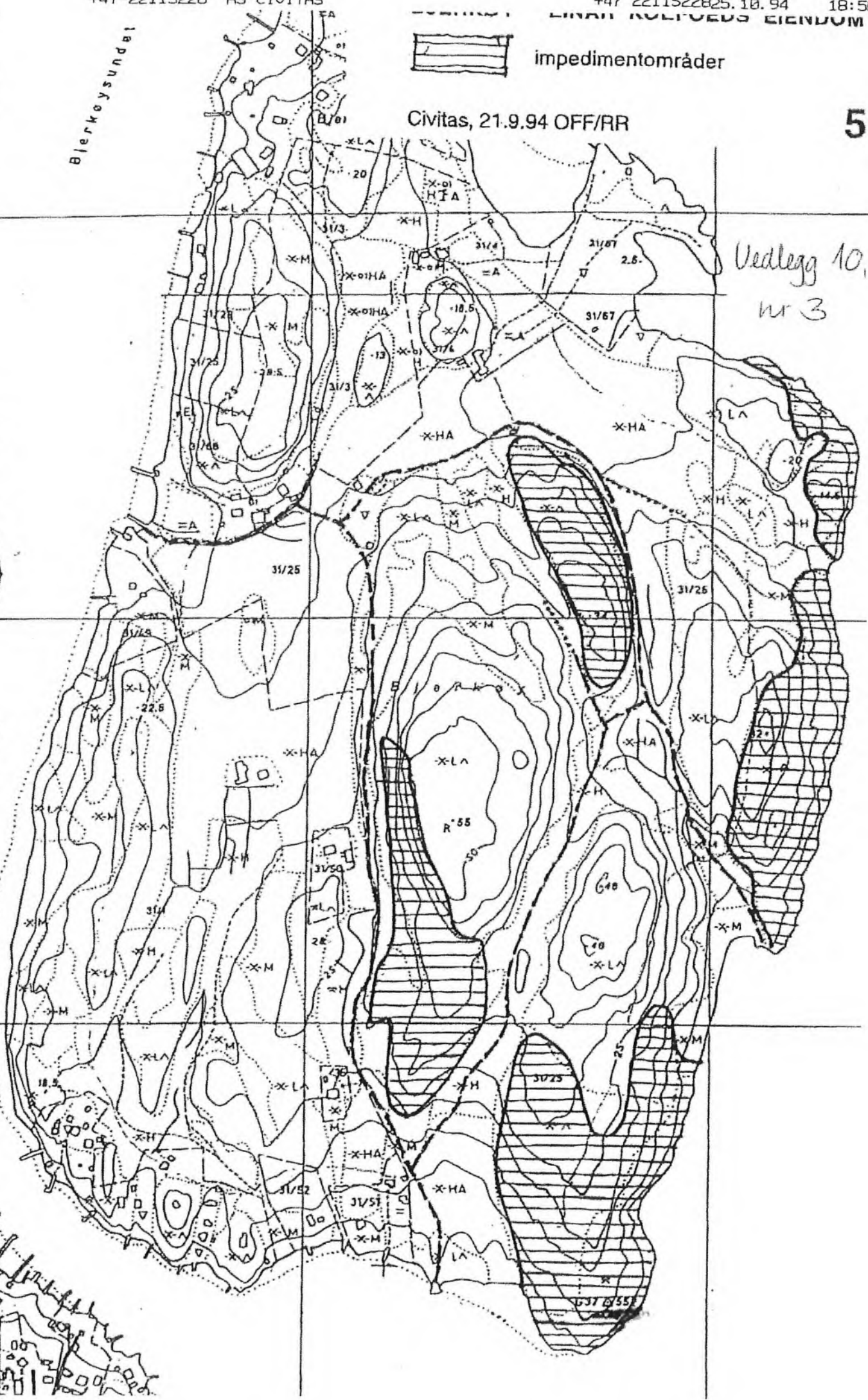
Civitas, 21.9.94 OFF/RR

5

Vedlegg 10,
nr 3

Blerkøysundet

Blerkøysundet

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

NOTAT

Til: Einar Kofoed
Kopi til: Færder nasjonalparkforvaltning
Fra: Håkon Borch
Dato: 15.09.2022

Flora på stubbefrest areal på gnr 31 bnr 25 på Bjerkøy

Bakgrunn

På eiendommen gnr 31 bnr 25 på Bjerkøy i Færder kommune er det tatt ut skog i 2020. arealet er nå søkt oppdyrket til delvis fulldyrket og overflatedyrket. Tiltent drift på arealene er livdyrproduksjon av islandshester, og arealene vil i hovedsak beites. Deler av arealet skal også produsere gras til fôr. Det avvirkede arealet ble stubbefrest november/desember 2020 for å klargjøres for tilsåing for beitebruk. Deler av det tiltente beitearealet er innenfor grensene til Færder nasjonalpark. Nasjonalparkforvaltningen har foreløpig besluttet at arealet på «Mikkelsjordet» som ligger i nasjonalparken, ikke skal sloddes, jevnes og tilsåes eller beites før en kan se hva som vokser opp. Dette notatet redegjør for karplanteforekomster på arealet registrert 26.07.2022.

Resultat inventering

Mye synlig trevirke og åpen eksponert jord preger området. Vegetasjonen er etablert flekkvis med relativt artsrik vegetasjon av typiske pionerarter som lett etablerer seg på forstyrret mark. Foto: Håkon Borch.

Etter stubbefresingen er jorda i de øverste 30-40 cm blandet sammen og det er et betydelig innslag av trerester. Nedbrytningen av trevirke vil medføre at det er et høyt C/N forhold i jorda og det vil i de første årene etter en slik behandling være lite tilgjengelig nitrogen for plantene. Området er

NIBIO

lavtliggende og er stedvis preget av grunnvannstilsig til plantene. Slike fuktigere partier er det etablert relativt tett dekke av knappsviv/lyssiv og mer fuktkrevende arter. I kanten inn mot skogen og i de områdene hvor stubbefresebehandlingen ikke er gjort er det sterkere innslag av bjørk, osp og granoppslag. Disse grantrærne er sådd inn naturlig og kan ha plantemateriale fra proveniencforsøket. Derfor bør disse arealene følges opp ved å fjerne granoppslaget. Vegetasjonen i disse kantarealene er mer preget av skogsurter, kantsonerarter, bregner m.m.

Kantsonene inn mot skogen har mye småplanter av gran som kan ha opphav i proveniencforsøket. Disse bør fjernes. Feltsjiktet er her mer påvirket av kantsonerarter og skogbunnsflora som lyng og bregner. Foto: Håkon Borch.

Der det er kort ned til grunnvann domineres områdene av mer fuktkrevende arter. Her et felt med knappsviv. Foto: Håkon Borch.

NIBIO

På slike forstyrrede arealer får man typiske pionerartsuttrykk på vegetasjonen. På grunn av lite tilgjengelig nitrogen vil nitrogenfikserende arter ha et fortrinn. Her er en ganske typisk situasjon for et friskt parti hvor rødkløver, fuglevikke og svartor, som alle har nitrogenfikserende bakterier på røttene har slått til. Ellers sees også tistel og krypsoleie som også er typiske ved pionerartssamfunn. Foto: Håkon Borch.

På enkelte partier har det etablert seg litt mer divers plantesamfunn, men artene er alle å regne som vanlige pionerarter. Her Engsoleie, hvitkløver, stemorsblomst, høymole, tistel, brennnesle, syre bringebær, lintorskemunn.

Foto under viser svalurt, harekløver, legeveronika, vassarve, mjødukt Foto: Håkon Borch.

Vegetasjonen bærer i hovedsak preg av pionerarter som dominerer. Av fremmedarter ble det funnet vinterkarse (SE), parkslirekne (SE) og rødhyll (SE). Av rødlistede arter ble det funnet ask (EN). Askeoppslag i denne klimasonen er relativt vanlig og årsaken til rødlisting av ask er at de eldre individene dør av askeskuddsyke. Unge askeplanter er derfor ikke uvanlig på noen måte.

NIBIO

Konklusjon

Plantefundet er relativt divers, og preget av mange pionerarter som hvis arealet får gro igjen vil gå ut. Skogsarter vil etablere seg fra skogsområdene rundt. Potensialet for en relativt rik beitemarksflora er absolutt til stede ved riktig skjøtsel.

Det ble ikke funnet spesielt sjeldne arter, som imidlertid finnes rett på utsiden av området på strandengene i nord (for eksempel bukkebeinurt, nikkesmelle, krusfrø). Vi kunne ikke se at disse artene hadde spredd seg inn på området, selv om det er håp om at disse artene skal kunne etablere seg etter hvert hvis arealet beites.

Artsliste

Norske navn	Vitenskapelige navn	Fremmedart Risikokat.	Rødliste kategori	Kommentar
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>		EN	Relativt vanlig
Balderbrå	<i>Tripleurospermum inodorum</i>			Vanlig
Bjørk	<i>Betula pubescens</i>			Vanlig
Blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>			Vanlig
Bred dunkjevle	<i>Typha latifolia</i>			Vanlig
Brennesle	<i>Urtica sp.</i>			Vanlig
Bringebær	<i>Rubus idaeus</i>			Vanlig
Brunrot	<i>Scrophularia nodosa</i>			Vanlig
Burot	<i>Artemisia vulgare</i>			Vanlig
Kvassdå	<i>Galeopsis tetrahit</i>			Vanlig
Engreverumpe	<i>Alopecurus pratensis</i>			Litt vanlig
Engsoleie	<i>Ranunculus acris</i>			Vanlig
Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>			Vanlig
Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>			Vanlig
Hårfrytle	<i>Luzula pilosa</i>			Vanlig
Fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>			Vanlig
Gauksyre	<i>Oxalis acetosella</i>			Vanlig
Gran	<i>Picea abies</i>			Vanlig
Groblad	<i>Plantago major</i>			Vanlig
Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>			Vanlig
Harekløver	<i>Trifolium arvense</i>			Vanlig
Haremat	<i>Lapsana communis</i>			Vanlig
Hestehamp	<i>Conyza canadensis</i>			Litt vanlig rundt Oslofjorden.
Hestehov	<i>Tussilago farfara</i>			Vanlig
Hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>			Vanlig
Hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>			Vanlig
Hvitkløver	<i>Trifolium repens</i>			Vanlig
Hvitveis	<i>Anemone nemorosa</i>			Vanlig
Høymole	<i>Rumex longifolius</i>			Vanlig
Kattehale	<i>Lythrum salicaria</i>			Vanlig
Kirsebær	<i>Prunus avium</i>			Vanlig
Knappsviv/Lyssiv	<i>Juncus conglomeratus/effusus</i>			Vanlig

NIBIO

Kratthumleblom	<i>Geum urbanum</i>			Vanlig
Krypsoleie	<i>Ranunculus repens</i>			Vanlig
Kveke	<i>Elytrigia repens</i>			Vanlig
Landøyda	<i>Jacobaea vulgaris</i>			Var sterkt desimert på grunn av giftig for beitedyr, men er nå på fremmarsj.
Legeveronika	<i>Veronica officinalis</i>			Vanlig
Liljekonvall	<i>Convallaria majalis</i>			Vanligst på lågurt/kalkmark
Lintorskemunn	<i>Linaria vulgaris</i>			Vanlig
Lønn	<i>Acer sp.</i>			Vanlig
Maiblom	<i>Maianthemum bifolium</i>			Vanlig
Marimjelle	<i>Melampyrum sp.</i>			Vanlig
Mjørdurt	<i>Filipendula ulmaria</i>			Vanlig
Mjølke	<i>Epilobium sp.</i>			Vanlig
Moskuskattost	<i>Malva moschata</i>			Litt vanlig (forvillet hageplante)
Myrtistel	<i>Cirsium palustre</i>			Vanlig
Mørkkongslys	<i>Verbascum nigrum</i>			Litt vanlig
Nyseryllik	<i>Achillea ptarmica</i>			Vanlig
Ormetelg	<i>Dryopteris filix-mas</i>			Vanlig
Osp	<i>Populus tremula</i>			Vanlig
Parkslirekne	<i>Reynoutria japonica</i>		SE	Sterkt uønsket invasiv art
Prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>			Vanlig
Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>			Vanlig
Rødhyll	<i>Sambucus racemosa</i>		SE	Vanlig
Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>			Vanlig
Selje	<i>Salix caprea</i>			Vanlig
Sveve	<i>Hieracioides sp.</i>			Ikke bestemt til art
Skjoldbærer	<i>Scutellaria galericulata</i>			Litt vanlig
Skogburkne	<i>Athyrium filix-femina</i>			Vanlig
Skogfiol	<i>Viola riviniana</i>			Vanlig
Skogsalat	<i>Mycelis muralis</i>			Vanlig
Skogsivaks	<i>Scirpus sylvaticus</i>			Vanlig
Sløke	<i>Angelica sylvestris</i>			Vanlig
Småsyre	<i>Rumex acetosella</i>			Vanlig
Sommereik	<i>Quercus robur</i>			Vanlig i området
Starr	<i>Carex sp.</i>			Ikke bestemt til art
Stemorsblom	<i>Viola tricolor</i>			Vanlig
Storborre	<i>Arctium lappa</i>			Ikke så vanlig
Svaleurt	<i>Chelidonium majus</i>			Litt vanlig
Svartor	<i>Alnus glutinosa</i>			Vanlig på fuktige lokaliteter
Svensk asal	<i>Sorbus intermedia</i>			Mindre vanlig vill. Mye brukt parktre.
Småsyre	<i>Rumex acetosella</i>			Vanlig
Syrin	<i>Syringa vulgaris</i>			Vanlig forvillet
Tepperot	<i>Potentilla erecta</i>			Vanlig
Timotei	<i>Phleum pratense</i>			Vanlig
Tirltunge	<i>Lotus sp.</i>			Vanlig

NIBIO

Trollhegg	<i>Rhamnus frangula</i>			Litt vanlig
Tveskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>			Vanlig
Ugrasarve	<i>Cerastium fontanum subsp. vulgare</i>			Vanlig
Vassarve	<i>Stellaria media</i>			Vanlig
Veitistel	<i>Cirsium vulgare</i>			Vanlig
Vier	<i>Salix sp.</i>			Ikke bestemt til art
Vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>	SE		Uønsket invasiv art som spres ofte langs veier
Vrangdå	<i>Galeopsis bifida</i>			Vanlig
Åkersnelle	<i>Equisetum arvense</i>			Vanlig
Åkersvineblom	<i>Senecio vulgaris</i>			Vanlig
Åkersvinerot	<i>Stachys palustris</i>			Litt vanlig
Åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>			Vanlig

Kart over området som er undersøkt

Fra: "Sjømæling, Anne" <ansjo@fylkesmannen.no>

Dato: torsdag 29. oktober 2020 09:26

Til: Einar Koefoed <einar@advokatkoefoed.no>, "Horntvedt, Tom" <tho@viken.skog.no>

Emne: Hogst på Bjerkøy, Færder nasjonalpark

Hei, viser til hyggelig befaring mandag 19.10!

Beklager at jeg ikke fikk sendt dere nedenstående mail. Sender denne mail til både grunneier Einar L Koefoed og til Tom Horntvedt som skogbruksleder og prosjektansvarlig for hogsten. Flott om begge kan bekrefte at innhold i mail er ok.

Vi ble enige om noen spørsmål for avklaring, og vi har behov for noen presiseringer. I alle avmerkede feltene er det uttak av plantet gran som er bestillingen:

Bestand nr 3 (i syd nær utkjøring) er ok. Ca 25 m³, ok. Avtalt.

Bestand 20 (både innenfor og utenfor nasjonalparken). Tømmer fraktes ut via trase øst på Koefoeds eiendom. Kvist kan legges inntil fjell og kjøres over. Ca. 300 m³ (i FNP). Hogst er ok.

Bestand nr 8 i Storebukt ønskes tatt ut. Ca. 100 m³ – utkjøringstrase som skal benyttes er trase fra tidligere hogst. Utkjøring krysser eksisterende sti og fraktes ut via «mellomdalen» og utkjøringstrase østover på Einar Koefoeds eiendom utenfor nasjonalparken. Kvistes i haug med hogstmaskin.

Bestand 28 langs hovedstien. Tømmer tas ut og kjøres ut via kjørevei vestover og over trase på Koefoeds eiendom. Kvistes i haug med hogstmaskin. Ca. 100 m³

Bestand 30+27+23 (gammel innmark, «Mikkelskogen»). Plantet gran tas ut. Hogstmaskin legger hogstavfall i hauger. Forvaltningen tar ansvar for eventuell fjerning av disse. Brenning kan være alternativ. Ca. 1150 m³. Naturlig avgrensning mot fjell i øst, plantefeltet krysser en grøft. Felt av yngre skog mellom dette plantefeltet og felt nr 17 (opp mot eikeskog) skal hugges, noe norsk gran kan stå igjen. Kvistes i haug med hogstmaskin- Felt nr 17, her tas plantet gran ut. Kvistes i haug med hogstmaskin. Tømmer fraktes ut via kjørevei i feltet nordøst, og fraktes ut på kjørevei mot vest og over Einar L Koefoeds eiendom.

Oppsummert:

Forvaltningen tilbys hogst av plantet gran i nevnte bestander. Forvaltningen må betale for mellomlagring av oppmålt antall m³, maksimum kr 150.000. På befaring ble det antydnet et noe lavere antall m³ enn 2500 m³. Det skal tas ut plantet gran.

Hogstavfall samles i hauger av hogstmaskin, med unntak av bestand nr 3, 20 og bestand i stidele.

Hogstavfall fra bestand 3 legges sammen med øvrig hogstavfall utenfor nasjonalparken, mens hogstavfall fra bestand i 20 legges sammen med øvrig hogstavfall utenfor nasjonalparken.

Det gjennomføres befaring for å bli enige om kantsonen sydover i Mikkelskogen (bestand 30/27/23, mellom nasjonalparkforvaltningen, skogbruksleder og entreprenør.

I nasjonalparken skal utkjøringsvei fra tidligere hogst benyttes (fra bestand nr 8, storebukt). Øvrige utkjøringsveier går via Einar L Koefoed sin eiendom utenfor nasjonalparken.

NML § 47 sier bl.a. at «Forvaltningsmyndigheten skal, hvis mulig, inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak». Hogsten som beskrevet over har som mål å fjerne plantet gran i nasjonalparken, som er i tråd med forvaltningsplanen.

Hogsten skal utføres av firma Hegdahl Skog AS. Forvaltningen gir med dette tillatelse til hogst av plantet gran på Bjerkøy i Færder nasjonalpark, på vilkår som beskrevet ovenfor.

Med vennlig hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter
Færder nasjonalpark

Færder
nasjonalpark

Telefon: 95 44 5740/33 37 11 77

E-post: ansjo@fylkesmannen.no

www.faerder.nasjonalpark.no

Fra: Sjømæling, Anne

Sendt: onsdag 21. oktober 2020 11:25

Til: Hornthvedt, Tom <tho@viken.skog.no>

Kopi: Einar L. Koefoed <einar@advokatkoefoed.no>

Emne: SV: Hogst på Bjerkøy

Hei Tom, takk for hyggelig befaringsi forhold til vedlagte kart, kan du sette på bestandsnr på kart?, Jeg noterte noen fra vår befarings, men hvilke bestander 27, 17, 23, 28 er? Takki

Med vennlig hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter
Færder nasjonalpark

Færder
nasjonalpark

Telefon: 95 44 5740/33 37 11 77

E-post: ansjo@fylkesmannen.no

www.faerder.nasjonalpark.no

Fra: Hornthvedt, Tom <tho@viken.skog.no>

Sendt: torsdag 15. oktober 2020 15:18

Til: Sjømæling, Anne <ansjo@fylkesmannen.no>

Kopi: Einar L. Koefoed <einar@advokatkoefoed.no>

Emne: FW: Hogst på Bjerkøy, Færder nasjonalpark
Dato: fredag 13. november 2020 09:01:06 sentraleuropeisk normaltid
Fra: Einar L. Koefoed
Til: roy@rebanlegg.no
Kopi: Horntvedt, Tom
Vedlegg: image001.png, image002.png

Tillatelse til resten av Innmarken

Med vennlig hilsen
Einar

Fra: "Sjømæling, Anne" <ansjo@fylkesmannen.no>
Dato: fredag 13. november 2020 08:01
Til: Einar Koefoed <einar@advokatkoefoed.no>
Kopi: "eva.koefoed@gmail.com" <eva.koefoed@gmail.com>, Jørn H Lindseth <jorn.helge.lindseth@miljodir.no>
Emne: SV: Hogst på Bjerkøy, Færder nasjonalpark

Hei Einar, og takk for informasjon og prat på telefon. Dette ser ut til å være et spennende prosjekt. Har sett gjennom informasjon som ble oversendt.

Nasjonalparkforvaltningen takker for tilbudet om å stubbefrese området kalt «Mikkelskogen», innenfor Færder nasjonalpark: at hogstavfall og stubber fjernes ved maskin fres, og at omkostningene bæres av grunneier.

Det gis tillatelse til å frese området «Mikkelskogen» innenfor Færder nasjonalpark. Området Storebukt ønskes ikke frest.

Forvaltningen ser fram til videre samarbeid om skjøtselsplaner for området.

Med vennlig hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter
Færder nasjonalpark

**Færder
nasjonalpark**

Telefon: 95 44 5740/33 37 11 77
E-post: ansjo@fylkesmannen.no
www.færder.nasjonalpark.no

Fra: Einar L. Koefoed <einar@advokatkoefoed.no>
Sendt: torsdag 12. november 2020 11:35
Til: Sjømæling, Anne <ansjo@fylkesmannen.no>
Kopi: eva.koefoed@gmail.com
Emne: Re: Hogst på Bjerkøy, Færder nasjonalpark

Anne.

Jeg har forsøkt å nå deg på din mobiltelefon et par dager, men du ringer dessverre ikke tilbake, derfor denne epost.

Beslutningen om å ta en stor maskin Fres til Bjerkøy ble tatt helt i slutten av siste uke; da falt brikkene på plass særlig mht tidsaspektet. Fresen, som er etterspurt, var ledig for arbeider på Bjerkøy og lekertransport var tilgjengelig. I kombinasjon ledet disse to forhold til at det økonomisk fornuftig for meg å gjennomføre et slikt prosjekt. Jeg var opptatt annet steds mandag og Tom Horntvedt ble derfor bedt om å gi deg nødvendig informasjon.

Metoden er,

- Tidsbesparende, den medfører at stubber blir fjernet og til at det til våren vil være grønne jorder igjen på Bjerkøy
- Har vært anvendt i andre sårbare områder, f.eks. til restaurering av det gamle kulturlandskapet i Maridalen i regi av Oslo skogvesen
- Den ivaretar det meste av lokalt produsert frø fra beiteplanter som finnes på de gamle jordene på Bjerkøy. De ligger i bakken og vil spire til våren
- Det spares utslipp fra maskiner og transport på Bjerkøy
- Den frigir resurser for Nasjonalparken, slik at dere ikke behøver å bruke arbeidskraft til brenning av hogstavfall.
- Fjerner risikoen for brann på Bjerkøy.
- Ifølge Jostein Andersen vesentlig mer forutsigbar enn breneing fordi den gir bedre kontroll på næringsinnholdet i bakken og derfor gjør det lettere å vurdere hva som eventuelt må kompenseres for lav PH i de områdene hvor det stod fremmede granprovenienser.
- Det blir stubbefritt uten annen ytterligere maskinell behandling enn en overgang med den samme gravemaskin som uansett skal til Bjerkøy for å slette og jevne ut hjul spor
- Og tilslutt, og avgjørende for meg, et vesentlig lettere område å drive.

Jeg var tirsdag på befaring med Fylkesskogmester Løken på Bjerkø. Han var imponert over Fresen, dens effektivitet og hvor fint det ble. Tidligere Fylkesskogmester Finne kommer på befaring enten i morgen eller fredag også hun kan sikkert med objektivitet gi uttrykk for sine meninger

Tillates det bruk av fresen i Nasjonalpark området vil jeg dekke omkostningene med fresing av det gamle innmarks området som ligger i Nasjonalparken. Fresen er meget effektiv og arbeidet går raskt fremover. Min informasjon tyder på at folkene som kjører Fresen i to skift er ferdig i LNF området lørdag. Og at de i tilfellet er klar til å ta fatt på Mikkels området allerede mandag. Det betyr igjen at tidsvinduet for en avgjørelse dessverre er kort.

Jeg sender deg i separat epost tilbudet fra entreprenøren. Dels for at du kan få innsyn i omkostningsnivået og dels fordi den ligger noen ved noen linker til andre oppgaver som de har utført. I utgangspunktet er jeg i dag på Tjøme, fredag har jeg et møte i Asker 1415. Det betyr at jeg er ledig for en felles befaring på Bjerkøy når du måtte ønske.

For meg fremstår dette som en gyllen anledning for at den gamle innmarken på Bjerkøy igjen våren 2021 vil fremstå som det vakre skjærgårdsområdet det en gang var og jeg håper virkelig at Nasjonalparken ikke lar denne sjansen gå fra seg. Jeg se vanskelig for meg at den komme igjen.

Med vennlig hilsen
Einar L. Koefoed

Emne: FW: Tilbud på overflatefresing m.m på Bjerkøy
Dato: torsdag 12. november 2020 11:49:46 sentraleuropeisk normaltid
Fra: Einar L. Koefoed
Til: Sjømæling, Anne
Kopi: eva.koefoed@gmail.com
Vedlegg: Einar Koefoed Bjerkøy.docx, Lager jord av stubber og røtter | Statens vegvesen.eml, Maskinell kultivering av skogsmark i Julussdalen i Elverum i Hedmark. Arbeidet utføres med et tyskproduert beltekjøretøy med merkebetegnelsen «Reptor 800», som her er fotografert fra sida idet den kjøres mot ei lita gran som sto igjen etter foregående....eml, Skogfroverket.no - Ny frøplantasje for fjelledelgran.eml

Vedlagt følger som lovet tilbud på jordefresing, med vedlagte linker .

Jeg ser av din automatiske epost at du er i møter i dag og fredag.

De to som kjører Fresen jobber på skift, en ½ dag på hver, slik at maskinen ikke får dødtid. De kjører også lørdag etter de opplysninger jeg har mottatt.

Jeg kan møte deg på Bjerkøy både lørdag og søndag, dersom det er av interesse.

Ikke la oss snakke forbi hverandre denne gangen; dette blir virkelig bra!

Med vennlig hilsen

Einar L. Koefoed

Fra: "roy@rebanlegg.no" <roy@rebanlegg.no>
Dato: mandag 2. november 2020 20:44
Til: Einar Koefoed <einar@advokatkoefoed.no>
Kopi: "ingun@rebanlegg.no" <ingun@rebanlegg.no>
Emne: Tilbud på overflatefresing m.m på Bjerkøy

Hei!

Takk for en hyggelig befaring. Oversender tilbud på overflatefresing som avtalt tidligere i dag.

Sender med noen vedlegg fra nettstedet som omtaler fordeler ved fresing (disse ligger også som lenker).

<https://www.vegvesen.no/Europaveg/E16valdres/Nyhetsarkiv/lager-jord-av-stubber-og-r%C3%B8tter>
<https://digitaltmuseum.no/011014058724/maskinell-kultivering-av-skogsmark-i-julussdalen-i-elverum-i-hedmark-arbeidet>
http://www.skogfroverket.no/artikkel.cfm?Id_art=54&Id_kanal=10

Håper du finner tilbudet interessant. Har du spørsmål er det bare å ringe.

Mvh

REB Anlegg AS

REB Anlegg AS

02.11.2020

Pb 13

2333 Romedal

Einar Koefoed

einar@advokatkoefoed.no

Tilbud på overflatefresing m.m på Bjerkøy

Overflatefresing med Ahwi 800   kr 3,75 pr m²

Vegetasjonsrensk med graver   kr 8,00 pr m²

Maskintransport   Kr 23500 pr enhet

I tillegg til maskintransport kommer transport ut til øya t/r ca 30 000 pr maskin

Overnatting faktureres etter satsene til overnattingssted

Tilleggsarbeider

Graver 25T   kr 1100 pr time

Alle priser er eks MVA.

Arbeidbeskrivelse

Fresing:

Områder som avtalt, overflatefreses med Ahwi 800. Freser stubber og kvist ned til en dybde på ca 3-5 cm

På området som må ryddes med graver først, legges kvist og stubber i ranker som deretter freses.

Vi kan også tilby flg. etterbehandling:

Områdene rettes med slodd og tromles, slik at det blir jevnt underlag klart for såing.

Til dette brukes traktor med redskap og faktureres pr time med kr 700,-

Mvh

REB Anlegg AS

Likelydende brev til;
Færder Nasjonalpark
Færder kommune

Runar Andre Larsen. Færder Nasjonalpark
Anne Sjømæling. Færder Nasjonalpark
Preben Fossås. Beite koordinatør Færder Nasjonalpark
Lars Bøen-Johnsen. Færder Kommune

Jeg viser til tidligere møter, brev og annen kommunikasjon med Færder Nasjonalpark og Færder Kommune, i anledning av gnr.31 bnr. 25 på Bjerkøy.

- Vedlagt følger forslag til Skjøtselsplan utarbeidet av Norsk Institutt for Bioøkonomi for gnr. 31 bnr. 25 på Bjerkøy. NIBO rapport nr 43, med vedlegg.
- Vedleggene til NIBO rapporten omfatter mitt brev til Nøtterøy kommune av 3 april 2009, med et begrenset antall vedlegg, og brev av 24 april 1997 fra det Kongelige Miljøverndepartement, med et vedlegg.
- Skjøtselsplanen omfatter den del av eiendommen som er underlagt regulering som Nasjonalpark. Det er investert meget tid og mange tanker i planen. Jeg håper at Nasjonalparkens forvaltning raskt kan godkjenne og bistå med de planlagte arbeider.
- Et notat fra Advokat(H) Andreas Stang Lund datert 3 januar 2022, følger også vedlagt. Notatets første del omhandler de bindende forvaltningsvedtak som etter Advokat(H) Stang Lunds godt begrunnede oppfatning er fattet av Færder Nasjonalpark, med hensyn til innmarken i nord øst.
- Siste del av notatet gjelder søknads prosessen etter Forskrift til Jordloven og hvorledes dette regelverket skal forstås.
- Det kan legges til grunn at jeg, som jeg gjentagende har gitt uttrykk for muntlig, vis avis forvaltningen, er enig i Advokat Stang Lunds vurderinger. For det tilfellet at Færder kommune og eller Færder Nasjonalpark er uenig i den rettslige forståelse som legges til grunn i notatet av 3 januar 2022 ber jeg om en rettslig begrunnet forklaring.

Det bes om at de vedlagte dokumenter behandles som søknader til de tillatelser som Nasjonalparken eller Kommunen mener er nødvendige for den planlagte utvikling av gårdsdriften på eiendommen. Dersom ytterligere dokumentasjon er ønskelig eller andre søknader ønskes ber jeg med hjemmel i forvaltningsloven § 11, om at det gjøres skriftlig, det letter saksbehandlingen både fra min og det offentlige side.

For LNF området peker jeg særlig på det fargelagte kart som følger som vedlegg 11 til mitt brev til Nøtterøy kommune av 3 april 2009. De planer som der er skissert fastholdes og det bes om tillatelse fra Færder Kommune til å gjennomføre det planlagte, både i Nasjonalparken og i LNF området. Forså vidt gjelder Nasjonalparken med de modifikasjoner som følger av forslaget fra NIBO.

2.

Det vil til orientering i løpet av kort tid fremmes søknad om bebyggelse på eiendommen i det området som er beskrevet i Miljøverndepartementets brev av 24 april 1997 og identifisert i vedlegg til samme.

Generelt gjør jeg oppmerksom på at jeg i 2007 drøftet våre planer mht til utvikling og restaurering av eiendommen på Bjerkøy med Naturverninspektør Karl Haglund, i (daværende) Fylkesmannens miljøvernavdeling. Den grundige befaringsavtale med ham og de samtalene, vi da hadde begrunnet vår satsning på Islandshester som grunnlag for drift på Bjerkøy. Denne drift har utviklet seg fra de opprinnelige hopper til den flokk som er dokumentert på nettstedet Birkiey.com. Birkiey er islandsk for Bjerkøy og øya danner dermed også grunnlaget for navnet på vår avl. Vi har således en stor flokk hester som raskt kan flyttes til Bjerkøy og ivareta de beitebehov som er tilstede.

Med vennlig hilsen

Einar L Koefoed

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forslag til skjøtelsesplan for Bjerkøy gnr 31 bnr 25 i Færder nasjonalpark

NIBIO RAPPORT | VOL. 7 | NR. 43 | 2021

Skråflyfoto fra 1930-tallet viser strandeng og tidligere kulturmark/beiter nord på Bjerkøy. Dagens høye strandengvegetasjon var holdt nede av beite, og botanisk var nok dette en svært spennende lokalitet. Foto Ukjent.

Håkon Borch & Monica Jayesingha
Divisjon for miljø og naturressurser, Ås

TITTEL/TITLE

Forslag til skjøtelsesplan for Bjerkøy gnr 31 bnr 25 i Færder nasjonalpark

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Håkon Borch, Monica Jayesingha

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKTNR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
16.05.2022	7/43/2021	Åpen	52111	20/01123
ISBN:	ISSN:	ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:	
978-82-17-02793-5	2464-1162	28	1	

OPPDRAGSGIVER/EMPLOYER:

Einar Koefoed

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Håkon Borch

STIKKORD/KEYWORDS:

Skjøtelsesplan, kulturmarksrestaurering,
naturrestaurering, biologisk mangfold

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

Restaureringsbiologi, vegetasjonsøkologi

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Vegetasjon på Bjerkøy er i dag preget av tidligere naturbruk, og arealene er i ulike gjengroingsfaser av forskjellige typer skogs- og kulturmark. Rapporten presenterer arealer innenfor nasjonalparken som vi mener er av forvaltningsmessig betydning, og som ved foreslått vegetasjonsutvikling vil gi grunnlag for en hestedrift på eiendommen som vil ha svært stor verdi med tanke på restaurering av et kulturlandskap og fremtidig utvikling av et interessant biologisk mangfold. Denne skjøtelsesplan bygger på målsetninger formulert i Forvaltningsplan for Færder nasjonalpark og tidligere forarbeider. Rapporten presenterer også et forslag til en etablering av en dam, samt at den tar for seg noen lokaliteter med fremmedarter. Til sutt foreslås et løpende samarbeid mellom grunneier og nasjonalparkforvaltningen organiseres med årlige møter for å avklare skjøtelsesarbeidets utvikling.

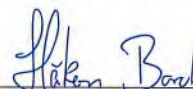
LAND/COUNTRY:	Norge
FYLKE/COUNTY:	Vestfold og Telemark
KOMMUNE/MUNICIPALITY:	Færder
STED/LOKALITET:	Bjerkøy

GODKJENT /APPROVED

Hans Martin Hanslin

HANS MARTIN HANSLIN (KVALITETSSIKRER)

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

HÅKON BORCH

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forord

NIBIO har fått i oppdrag av grunneier Einar Koefoed å utarbeide et forslag til skjøtselsplan for Bjerkøy som delvis ligger i Færder nasjonalpark. Det skal lages en skjøtselsplan av nasjonalpark forvaltningen, og dette bidraget er ment å gi retningslinjer for forvaltningen av området. Deler av Bjerkøy ble regulert som nasjonalpark i 2013. Før dette var området en del av Ormø-Færder landskapsvernområde (regulert i 2006). I 2009 ble også området plukket ut som en del av satsingen *Utvalgte kulturlandskap* i Vestfold.

Denne skjøtselsplanen inneholder oppsummering av tidligere utførte undersøkelser, målsetting for delområder og foreslåtte tiltak fra området ble regulert til landskapsvernområde til i dag. Arbeidet har innbefattet 3 befaringer samt en vurdering av tidligere og dagens situasjon med tanke på ulike vegetasjonsuttrykk og landskapstyper i flybilder og skriftlig dokumentasjon for å finne fram til det som foreslåes som målsetning av vegetasjonsutforming med tilhørende nødvendige skjøtselstiltak. Skjøtselsplanen bygger på tidligere forslag til drift og utforming av arealene gitt i skjøtselsforslag fra grunneier utarbeidet i 2009, samt oppfølgende planforslag utarbeidet av Jostein Andersen i 2021 «Skjøtselsplan Bjerkøy gnr/bnr 31/25».

Ås, 16.05.22

Håkon Borch

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Bakgrunn og beskrivelse av området	5
1.2	Utarbeidelse av skjøtselsplan	6
1.3	Fjerning av granplantefelt	6
2	Vedtatte målformuleringer for fredningsområde	8
3	Vegetasjonsenheter på eiendom gnr.31, bnr.25 innen nasjonalparkens arealer.....	10
3.1.1	Standeng og strandsump (U9).....	11
3.1.2	Åpent beiteareal.....	14
3.1.3	Hagemarkskog Naturtype D05, eik-/hasselhage. NIN T40-C-1 eng-aktig sterkt endret fastmark 16	
3.1.4	Lågurt- eikeskog D2a. Naturtype Beiteskog D06. NIN T4-C-4 kalklågurtskog	18
3.1.5	Midtdalen	20
3.1.6	Gammel utforming av furu-/eikeskog med eineinnslag. Røsslyng-blokkebærfuruskog (A3c kystutforming), Blåbærskog (A4a) og Blåbær eikeskog (D1a)	21
3.1.7	Dam på åpent beite.....	23
3.1.8	Skogsdam på åsen	23
3.1.9	Fremmedarter	24
4	Forvaltning og drift	27
5	Litteraturreferanser	28
	Vedlegg 1	29

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og beskrivelse av området

Bjerkøy er en øy på østsiden av Nøtterøy i Færder kommune. Deler av øya inngår i Færder nasjonalpark. Øya er preget av skjærgårdslandskap og det egne kulturlandskapet har blitt til gjennom mange års historisk drift. Som følge av det spesielle uttrykket ble området regulert til landskapsvernområde i 2006 (Ormø Færder landskapsvernområde). Videre ble øya plukket ut som del av *Utvalgte kulturlandskap* i Vestfold i 2009. Den siste omreguleringen skjedde, når deler av øya ble innlemmet innen grensene for Færder nasjonalpark som ble opprettet av Kongen i statsråd 23.08.2013. Tilhørende forskrift om vern av Færder nasjonalpark gjelder for arealer i Nøtterøy og Tjøme kommuner, som i dag er sammenslått til Færder kommune. Forskriften har som mål «å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep» (2013, § 1).

Bjerkøy har tradisjonelt vært preget av sjø-/gårdsbruk, også med båtproduksjon. Arealene ble i tidligere tider drevet relativt intenst, og skogen sies å ha vært helt uthogd ved starten på 1900-tallet. Jordbruket ble drevet svært aktivt på øya, og arealene til gårdsbruket som denne rapporten tar for seg hadde en relativt intensiv drift i perioden 1916 til 1963. Landbruksdriften har vært med å forme kulturlandskapet og gir øyas landskap mange elementer som peker langt tilbake. For eksempel steingjerder i skogen som avgrensner gammel innmark og husdyrbeite. Slikt gir øya økt verdi i et kulturlandskapsperspektiv og forteller om en endret arealbruk og gjengroing som har foregått de siste 50 årene.

I 1963 ble på deler av øya tilplantet med grantrær i et 20-årig proveniensforsøk. Sortene som ble plantet var av sør-europeiske granproveniensener. Dette var et forsøk i samarbeid med Det norske Skogforsøksvesen og professor Ditrichsson ved Norges landbrukshøyskole på Ås. I deler av dette plantefeltet ble det foretatt en betydelig hogst i 1986, og så ble det plantet inn en rekke løvtrær i 1991 (eik, bøk, kirsebær, osp og poppel). Innplanting av fremmede granproveniensener og importerte poppelarter har ført til et problematisk innslag av trær som må betegnes som en fremmedartproblematikk. Oppslag av både gran og poppel etter nylig hogst gir også utfordringer på deler av Bjerkøy.

Det har også spredt seg noen andre fremmedarter på Bjerkøy, som også kan bli problematisk i forhold til stedegne arter som er mindre konkurransedyktige uten riktige skjøtselstiltak. Særlig to forekomster med parkslirekne bør tas hånd om.

Figur 1. Bildet viser fremtidig hestebeite på tidligere forsøkskog av ulike granprovenienser. Granfeltene ble hugget i 2020 og tilbakeføring av arealet til beitet kulturlandskap er påbegynt ved at det er kjørt en kratt og stubbefres. Foto: Håkon Borch.

1.2 Utarbeidelse av skjøtselsplan

I henhold til nasjonalparkforvaltningen skal det lages en skjøtselsplan for Bjerkøy. Fra grunneiers side er det utarbeidet to skjøtselsplaner som er oversendt forvaltningen. I den første i fra 03.04.2009 redegjør grunneier Einar Kofoed for sine tanker om hvordan han vil kombinere avl av islandshester sammen med utvikling av landskapet på Bjerkøy i tråd med tanker om å restaurere landskapet og samspille med intensjonene formulert i Forvaltningsplan for Ormø-Færder landskapsvernområde. I den andre planen utarbeidet i 2021 av Andersen Skog og-Miljørådgiving er det skissert mer detaljert et forslag til bruk av arealene. Kartlegging av skjøtselsbehov ble også utført av BioFokus på oppdrag av forvaltningen i Ormø-Færder landskapsvernområde, Nøtterøy og Tjøme kommuner (Abel & Laugsand 2012). BioFokus notatet nevner spesielt på Bjerkøy restbiotoper av skjøtselsbetingede strandenger som er mer eller mindre intakte. Gammel hagemarkskog blir også kommentert og det blir understreket behov for fristilling av eiker. BioFokus så imidlertid ikke i 2012 på restaurering av kulturlandskapet, noe som vi mener er et viktig naturrestaureringsgrep. Gammel kulturmark som er tilplantet med produksjonsskog med uønskede provenienser har negativt bidrag med tanke på målsetningene for nasjonalparkfredningen. Dette burde vært behandlet klarere i notatet. Ellers nevner Biofokus noen eiker som trenger fristilling.

Det er også laget en forvaltningsplan i 2017 datert 02.05.2017. Her lanseres metaforen «VERN GJENNOM BRUK» hvor det er nevnt en del skjøtselstiltak.

Det fjerde innspillet til skjøtselsplan er denne rapporten. Hensikten med denne skjøtselsplanen er å videreføre de tidligere arbeidene ved å redegjøre for historisk bruk som har ledet frem til dagens vegetasjonstrykk, peke på hvordan en bør utvikle vegetasjonene videre ved skjøtsel og bruk, og på den måten kombinere fredningsvedtakets målsetninger med grunneiers tanker om bruk av eiendommen. Alle forslag er derfor tenkt innenfor intensjonene og målsetningene til både grunneier og nasjonalparkforvaltningen.

1.3 Fjerning av granplantefelt

Grunneier har sett det negative bidraget de gamle proveniensplatefeltene har, og har tatt initiativ til hogst og opprydding. Det ble derfor enighet imellom forvaltningen og grunneier at disse områdene

skulle hugges og det ble gjennomført i 2020, i samarbeid med nasjonalparkstyret. Fra grunneiers side har det i de to innleverte forslagene til skjøtselsplan ligget til grunn en etablering av beite på granplantefeltarealene. Det ble derfor tatt for gitt at dette var omforent etterbruk av arealene. Etter hogsten ble arealene derfor stubbefrest og sloddet med tanke på tilsåing for å etablere beiteenger. Grunneier har i flere år arbeidet for å starte opp livdyrproduksjon av islandshest, og ønsker å etablere beite for hest supplert med sau og høylandsfe for å få tilstrekkelig beitepress. En slik kombinasjon av hest, sau og høylandsfe vil være nødvendig for å holde vegetasjonen nede etter hogst.

Arealene som ble plantet med gran har historisk vært brukt som beite og fulldyrket produksjonsareal for diverse grønnsaker. Det er ikke lenger aktuelt å tilbakeføre arealer til grønnsaksproduksjon. Fremtidig drift og bruk av arealene vil tilpasses et moderne hestegårdsbruk og et beite er derfor det mest fornuftige bruk av arealene. Etter hogsten ble gjennomført og stubbefreser ble kjørt har det ikke blitt iverksatt videre skjøtselstiltak på de arealene som er innenfor nasjonalparkgrensen. Dette har ført til stedvis oppslag av små grantrær, osp, poppel og bjørk. Disse vokser svært raskt og fører til utpressing av annen vegetasjon. Lauvoppslaget kommer fort og det er derfor viktig å komme videre med avklaring av bruk raskt for å ikke få unødvendig merarbeid senere.

Figur 2. Bildet viser en gammel driftsvei med steingjerde som kommer frem når granskogen ble fjernet i 2020. Foto: Håkon Borch.

2 Vedtatte målformuleringer for fredningsområde

I tabell 2 vises alle formål og forvaltningsmål, bevaringsmål m.m. som er relevant for eiendommen på Bjerkøy satt opp. De fleste er definert gjennom at deler av øya ble regulert til nasjonalpark, men også som del av «Utvalgt kulturlandskap».

Tabell 1. Mål satt for Bjerkøy etter nasjonalparkregulering.

Mål	Beskrivelse	Foreslått
Bevare naturområde med representative økosystemer	«Formålet med opprettelse av Færder nasjonalpark. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mv.»	Forskrift om vern av Færder nasjonalpark, Nøtterøy og Tjøme kommuner, Vestfold, 2013
Finne skjøtelsbetingede naturkvaliteter slik at verdifullt kulturlandskap i skjærgården øst for Nøtterøy og Tjøme kan ivaretas	Forvaltningsmyndigheten (Nøtterøy kommune) ønsket å få oversikt over hvilke øyer som har skjøtelsbetingede naturkvaliteter slik at de bedre kan ta vare på det verdifulle kulturlandskapet som ligger i skjærgården øst for Nøtterøy og Tjøme. Biofokus utarbeidet derfor en oversiktspreget og faglig rapport, med råd om hvilke øyer som bør prioriteres for skjøtelsplanlegging.	Biofokus 2013
Bevare natur- og kulturlandskapet	<p>Formålet med nasjonalparken er å ta vare på;</p> <ul style="list-style-type: none"> -representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser -det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminnene på land og i sjø <p>...</p> <ul style="list-style-type: none"> -viktige naturtyper som kystfuruskog, rik sumpskog og edelløvkog, strandenger og strandsummer ... <p>I sone A (Bjerkøy) er formålet å ta vare på naturtyper som hagemark, hule eiker, naturbeitemarker, slåtteenger, tørrenger og strandenger.</p> <p>Forvaltningsmål: Nasjonalparken skal kunne utnyttes som en ressurs for jordbruket innenfor rammene av verneformål og vernebestemmelser. Beiting og andre skjøtselstiltak i landbruket skal være et bidrag til bevaring av verneverdier.</p> <p>Bevaringsmål: 100 dekar med gjengrodde hagemark, naturbeitemarker, slåtteenger, tørrenger og strandenger i sone A skal istandsettes i forvaltningsplanens planperiode.</p> <p>Tiltak:</p> <p>Beiting i skjærgården. Rydding og tynning etterfulgt av beite. Slått av slåttemark etterfulgt av beite.</p>	Formål, forvaltningsmål, bevaringsmål og skjøtselstiltak hentet fra i forvaltningsplanen, i fra 2017.

Denne skjøtelsplanens forslag knytter seg til målformuleringene i tabellen ved at tiltakene som foreslås vil bedre måloppnåelsen definert av forvaltningen. Noen av de foreslåtte tiltak vil kreve samarbeid med, søknadsbehandling av, og godkjennelse av nasjonalparkens forvaltningsmyndighet.

Denne skjøtelsesplanen kan i så måte ansees som en søknad om gjennomføring av en samlet plan for eiendommen, som muliggjør en drift som vil bidra til forvaltningsmålene.

Figur 3. Bildet viser steingjerder som har kommet frem når granskogen ble fjernet i 2020. Foto Håkon Borch.

Figur 4. I arealene som er tenkt å være hagemark og beiteskog er det et stort antall eiketrær som trenger rask fristilling skal de overleve. Bør gjøres våren 2022. Foto Håkon Borch.

3 Vegetasjonsenheter på eiendom gnr.31, bnr.25 innen nasjonalparkens arealer

Vegetasjon på Bjerkøy er som nevnt over preget av tidligere tiders naturbruk, og arealene er i ulike gjengroingsfaser av forskjellige typer skogs- og kulturmark. Her presenteres arealer innenfor nasjonalparken som vi mener er av forvaltningsmessig betydning, og som ved foreslått vegetasjonsutvikling vil gi grunnlag for en hestedrift på eiendommen som vil ha svært stor verdi med tanke på restaurering av et kulturlandskap og fremtidig utvikling av et interessant biologisk mangfold. Alle de beskrevne vegetasjonssamfunnene og vegetasjonsuttrykkene som her er omtalt er på eiendommen 31/25 innenfor nasjonalparkgrensene. For å vise vegetasjonsuttrykkene omtalt i teksten er det brukt en god del bilder. Dette har også verdi som referanse og dokumentasjon. En del bilder er også derfor samlet til slutt i vedlegg.

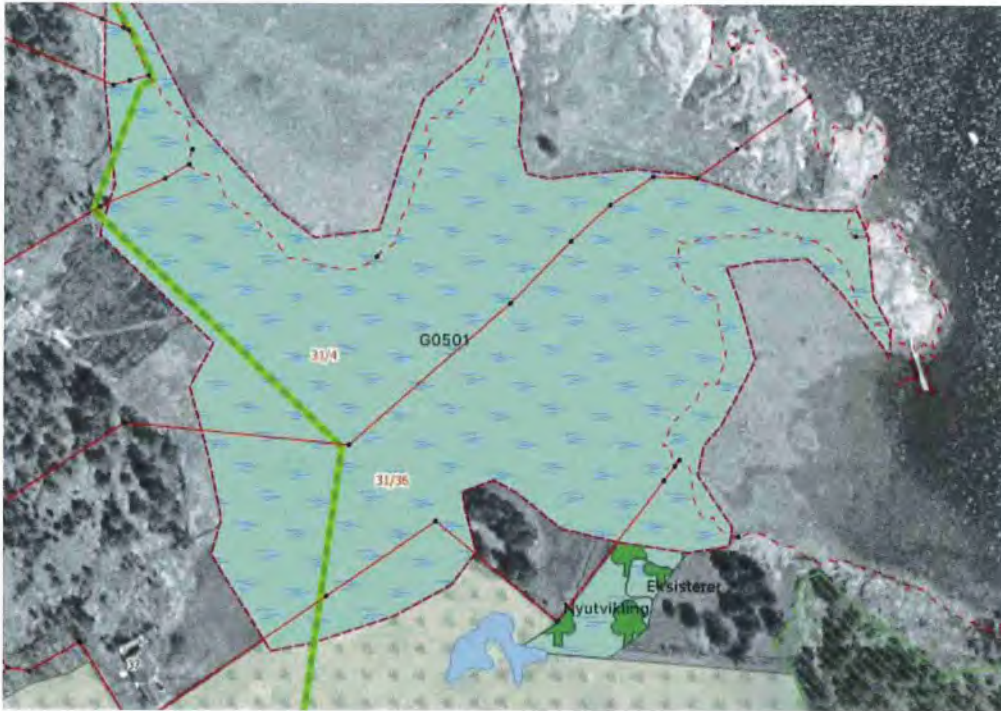
Figur 5. Bildet viser en gammel driftsvei som går inn i skogen som er foreslått utviklet til hagemarkskog. Denne driftsveien ble blant annet brukt til å hente tang opp til jordet for å gjødsle plantene. Veien har nok også vært driftsvei for skogskjøtsel. Foto Håkon Borch.

Figur 6. Bildet viser nordøstre del av granplantefelt som er tatt ut i 2020. Arealet er foreslått konvertert til åpent beite og hagemark. Trærne som står igjen, bør få bli. Arealet avgrenses naturlig med bergveggen mot nord (til venstre innover i bildet). Bergveggen vendt mot sør er i seg selv en interessant biotop som ofte kan huse varmekjære insekter hvis den får lov til å forbli lysåpen. Foto Håkon Borch.

3.1.1 Standeng og strandsump (U9)

I nord på eiendom 31/25er det et større strandengkompleks som er avgrenset i Naturbase (vist i figur 7). Substratet består av finmateriale, grus, stein og berg, og vegetasjonstypene er en blanding av undervannsenger, strandsump, tangvoll og strandberg. Lokaliteten representerer en av de største og mest velutviklede strandengene i ytre Oslofjord med forekomster av arter som strandrisp (forekommer i svært store mengder), strandrødtopp, maigras, saftmelde og bukkebeinurt (*Ononis arvensis*). Bukkebeinurt er oppført på Norsk rødliste av 2021 i kategorien Nær truet (NT) og er en spesielt interessant art for området. Bukkebeinurt er flerårig med frøreproduksjon uten noe aktive spredningsmekanismer (vind, fugl, dyr etc.). Arten er favorisert av beite og har en tilknytning spesielt til beitede havstrandsamfunn. Slike arealer har blitt mer sjeldne da opphør av beite som regel gir gjengroing og arten går ut. Den har derfor blitt påtagelig mer sjelden de siste tiårene. Bukkebeinurt er satt til nær truet (NT) på grunn av anslått populasjonsnedgang på over 15% i perioden 1990-2020 fordi den er knyttet til beitebetinget naturtype i tilbakegang.

Figur 7. Grønt areal med blå liggende streker er et strandengkompleks. Der det er mulig å kombinere hestebeite med disse arealene vil det være en god forvaltningsstrategi for å bevare de botaniske kvalitetene. Som bakgrunnsbilde er her brukt flyfoto fra 1960. Foto Håkon Borch.

Figur 8. Bukkebeinurt *Ononis arvensis* vokser som her litt opp på havstrender, i tillegg til at planten også trives i eng, beitemark. Foto Bonsak Hammeraas, NIBIO.

3.1.1.1 Mål for vegetasjonstypen

Denne lokaliteten har i tidligere tider vært beitet. En gylden regel i kulturmarksrestaurering er å gjenopprette samme hevd som skapte vegetasjonen som skal bevares. Vi vil derfor foreslå at de strandengarealene som berører eiendom 31/25 inngår i det planlagte hestebeite. Om hestene kunne få tilgang til større deler av strandengkomplekset vil det kunne ha positiv effekt på et større areal med beitebetingede arter, men for å evaluere effekten først kan det være riktig å starte med et delområde av strandenga en 5 års tid før en gjør en utvidelse hvis det har gitt positive resultater.

Figur 9. Dette skråfoto flybilde fra 30-tallet viser området med strandeng den gang det ble beitet. Den høye vegetasjonen av strandrør er ikke til stede. Botanisk var nok dette en enda mer spennende lokalitet som beitet fukteng. Foto Ukjent. Antakelig fra 30-tallet.

Figur 10. Strandengkompleks med flere vegetasjonstyper som undervannsenger, strandsumpeng og strandberg. Et godt skjøtselstiltak for naturtypen vil være et ekstensivt beite. Området domineres i dag av en glissen strandrørskog (bilde til venstre). Foto Håkon Borch.

3.1.2 Åpent beiteareal

På figur 11 vises kart over det arealet innenfor nasjonalparkgrensen som vi foreslår at tas inn som driftsgrunnlaget for hestedriften grunneier ønsker. Arealet følger de gamle arealgrensene for fulldyrka mark slik det var før granplanteringen ble etablert. Dette arealet vil dermed knytte seg til de historiske grensene og gjenopprette kulturlandskapet slik det var. Forskjellen fra den gang er først og fremst at da var arealet fulldyrket, mens det nå vil være et mer ekstensivt beite som gir større muligheter for å etablere en variert og artsrik beiteflora på engene. Her er det mulighet for å få et interessant biologisk mangfold som er i tråd med intensjonene for Nasjonalparken.

Da skogen ble tatt ned ble det kjørt en stubbefres over arealene. Dette ble avsluttet uten at det ble foretatt en sluttsloddning. (Se figur 12.) Jordsmonnet er siltig/sand fra strandavsetninger som er homogent i de øverste 30-40 cm som er stubbefresens arbeidsdybde. Jordsmonnsmessig har dette arealet ikke tatt skade av stubbefresingen.

Arealet er i dag preget av kjørespor siden arbeidet ble stoppet før det var sluttsloddet. Arbeidet ble stoppet i 2021 av nasjonalparkforvaltningen til tross for at det var gitt tillatelse i epost av den 13 november 2020. Denne beslutningen har blitt vurdert juridisk av Andreas Stang Lund (Kvale 2022). Han skriver «*Samlet sett taler det meste for at Anne Sjømælings e-post 13. november 2020 ikke bare innebar et samtykke til stubbefresing, men også til planene om etterfølgende tilsaing av området og bruk av arealet som innmarksbeite. Vedlegget til forvaltningsplanen tyder nærmest på at dette var noe som kunne gjøres uten særskilt samtykke. Uansett fremgikk det meget klart av din e-post at hensikten var at arealet skulle sås til etter stubbefjerningen, og deretter benyttes til beite. Sjømæling måtte ha tatt et klart forbehold, dersom tillatelsen bare skulle omfatte den første delen av tiltaket. Slik forbehold ble ikke tatt. Etter vårt syn foreligger det et gyldig vedtak og en rettslig binding hos forvaltningen, som forvaltningen nå ikke kan omgjøre eller gå fra.*»

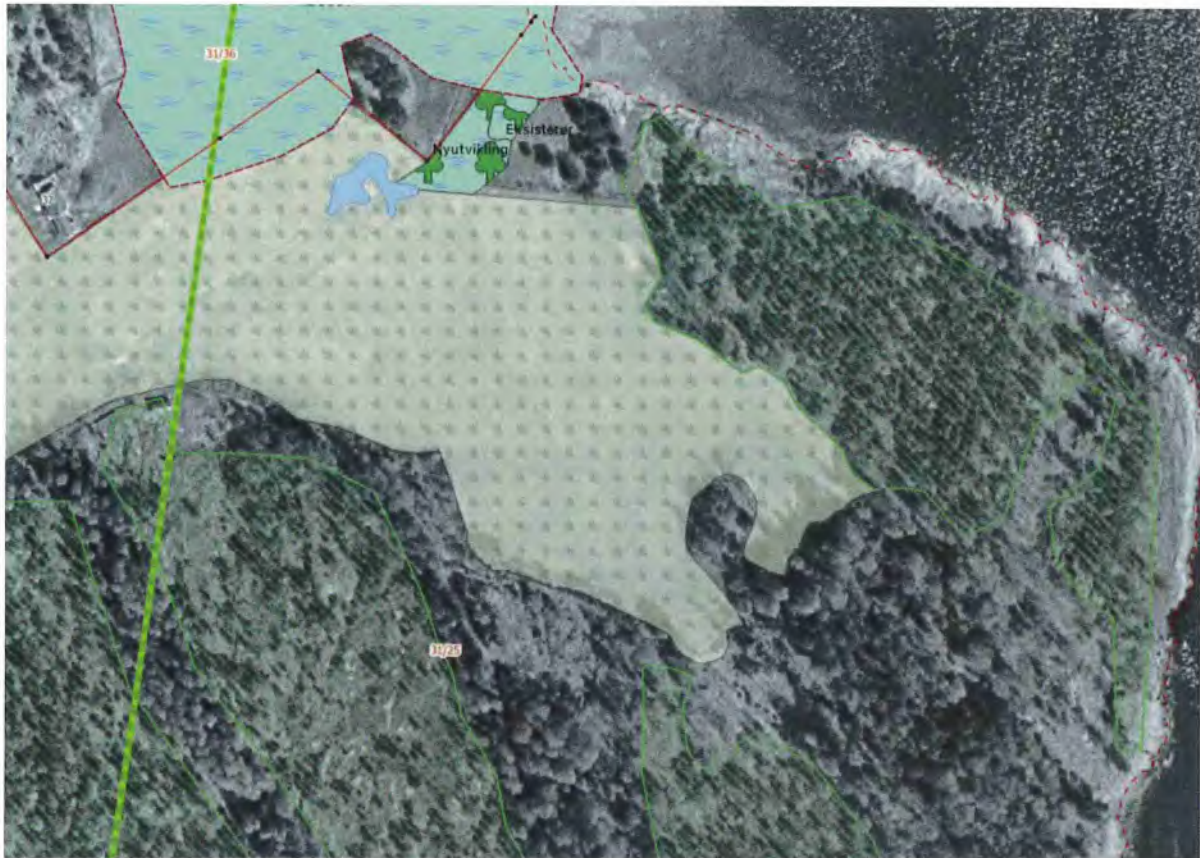
Å etterlate det slik det er i dag har ingen hensikt hvis man først aksepterer at arealet skal være et beite. For å få dette til å bli et rasjonelt drevet beiteareal vil det være helt nødvendig å kunne kjøre en beitepusser over arealet med noen års mellomrom. Det er derfor viktig at jordet blir tillatt sloddet, da tilstanden i dag, - med dype kjørespor på kryss og tvers -, bare er til hinder for en mulig drift, og gir heller ingen merverdi for miljøforvaltningen.

Vi har lagt til grunn at dette beitearealet som inngår i nasjonalparkens del på ca 30 daa er en helt nødvendig del av produksjonsgrunnlaget for den planlagte hestedriften, og at etablering av beite her blir tillatt.

3.1.2.1 Mål for vegetasjonstypen

Dette arealet vil inngå som en vesentlig del av det økonomiske fundamentet for hesteholdet som grunneier ønsker etablert. Arealet innenfor nasjonalparkgrensen er ca 30 daa. Arealet bør etableres med tanke på normal grasproduksjon og hestebeite, men vi vil i tillegg foreslå at det såes inn et innslag av blomstereng basert på stedeagne arter. Det er tilgjengelig frømateriale på markedet gjennom flere prosjekter NIBIO har arbeidet med. Prosjektene har bidratt til å bygge opp frøproduksjon av regionalt tilpasset naturfrø til blant annet pollinatorvennlige blomsterenger.

Figur 11. Nytt åpent beiteareal foreslås etablert på arealene der granproveniensiene ble etablert på 50 tallet. Arealet er tegnet ut med lys grønn flate med påtegnet et tuemønster. Kartet er lagt over et flybilde fra april 1960 for å få frem hvordan de tidligere grensene var mellom kulturmark (beite og fulldyrka) og skog.

Tilgjengelige frøpopulasjoner vil også være egnet til økologisk restaurering etter naturinngrep. Aktuelle arter å sette sammen i frøblanding vil være arter som trives på beiteengarealer og som vil gi et styrket biologisk mangfold og understøtte populasjoner av pollinerende insekter i området. Utsåingssteder for de ulike artene bør gjøres med tanke egnet på jordsmonn og fuktighetsforhold. Vi vil foreslå å sette sammen et utvalg av tilgjengelige stedegent frø fra følgende arter.

Bergmynte (*Origanum vulgare*), Blåklokke (*Campanula rotundifolia*), Blåknapp (*Succisa pratensis*), Blåkoll (*Prunella vulgaris*), Enghumleblom (*Geum rivale*), Engnellik (*Dianthus deltoides*), Engtjæreblom (*Viscaria vulgaris*), Fagerklokke (*Campanula percisifolia*), Fagerknoppurt (*Centaurea scabiosa*), Firkantperikum (*Hypericum maculatum*), Fuglevikke (*Vicia cracca*), Føllblom (*Scorzoneroideis autumnalis*), Gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), Gulflatbelg (*Lathyrus pratensis*), Gullris (*Solidago virgaurea*), Hanekam (*Lychnis flos-cuculi*), Hårsveve (*Pilosella officinarum*), Markjordbær (*Fragaria vesca*), Marianøkkeblom (*Primula veris*), Nyseryllik (*Achillea ptarmica*), Ormehode (*Echium vulgare*), Prestekrage (*Leuhantemum vulgare*), Prikkperikum (*Hypericum perforatum*), Ryllik (*Achillea millefolium*) Rødknapp (*Knautia arvensis*), Rød jonsokblom (*Silene dioca*), Rødkløver (*Trifolium pratense*), Smørbukk (*Hylotelephium maximum*), Stembloem (*Viola tricolor*), Tiriltunge (*Lotus corniculatus*).

Et alternativ til å bruke oppformert frø er å bruke en 'E-beetle' høstemaskin for sams frøhøsting i artsrike donorenger. NIBIO disponerer en slik maskin, og kan bistå hvis det er aktuelt. En forutsetning vil være at det finnes egnede blomsterenger som kan være donorenger å hente frø fra.

Figur 12. Nytt åpent beiteareal på fjernet skog. Arealet er stubbefrest og bør nå sloddes og sås til med beitegrasblanding.
Foto Håkon Borch.

3.1.3 Hagemarkskog Naturtype D05, eik-/hasselhage. NIN T40-C-1 eng-aktig sterkt endret fastmark

Hagemark eller havnehager er lite gjødslet beitemark med trær og busksjikt. Feltsjiktet blir utnyttet til beite. Trær og busker står derfor relativt glissent og ble i tradisjonell kulturmarksutforming gjerne utnyttet til ved. På gammel kulturmark så man også ofte at trær som ask og alm ofte ble styvet, dvs. at topper og greiner ble kuttet av til husdyrfôr, men denne bruken har i dag opphørt.

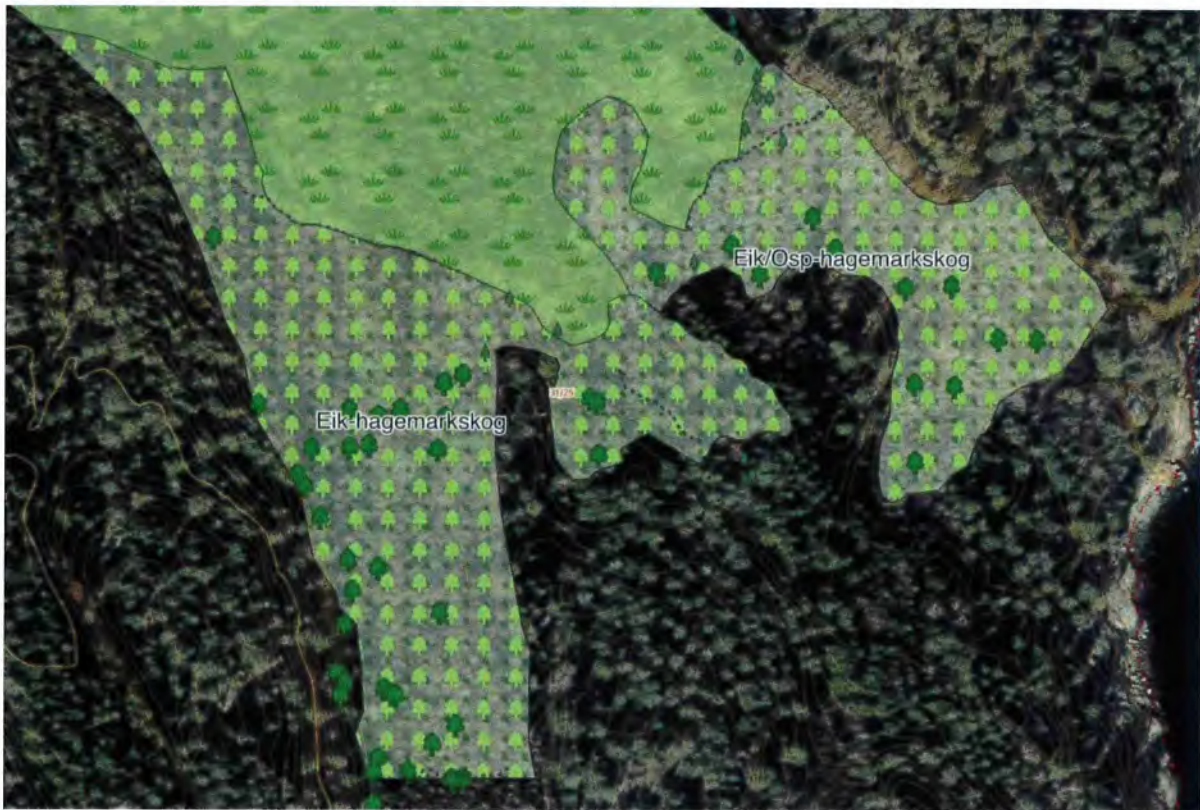
Hagemarkene deles inn etter hvilke treslag som dominerer og benevnes for eksempel som bjørkehage, einerhage, eikehage, askehage, hasselhage osv. Sammensetningen av feltsjiktet påvirkes av lysforhold (tetthet av trær), men også av fuktighetsforhold, jordsmonn, beitetrykk, dyreslag mv. Hagemark som vegetasjonstype regnes som truet (VU). Hagemarken lå ofte i utkanten av innmarksarealene, og gjerne som en fortsettelse av åpne beiter der jordsmonnet var litt skrinnere og arealene ofte bare var overflatedyrket. Naturtypen inneholder ofte sjeldne arter. Veksling mellom lys og skygge gjør at feltsjiktfloraen ofte blir rik, og beitepåvirkning fremmer et rikt artsmangfold. Etter hvert som trærne blir gamle og hule vil de også kunne utvikle svært artsrike sopp, lav- og insektsamfunn. Ospe- og eikehager er ofte trukket frem som særlige artsrike biotoper. Vi har tegnet inn arealet (i figuren under) sør for de åpne beitene omtrent opp til vannskillet der det er et gammelt steingjerde, merket Eik-hagemarkskog, samt et område mot øst merket Eik/osp-hagemark. Steingjerdet mot sør indikerer at dette arealet også tidligere har vært beitehager og kan regnes som kulturmarksrestaurering. Eik/ospehagen mot øst strekker seg fra det hugde åpne arealet i dag mot sjøen og består av for det meste stor ospehog med en god del mindre eik som bør fristilles.

Arealet vil inngå som en del av det økonomiske fundamentet for hesteholdet som grunneier ønsker etablert, men vil nok på grunn av mindre rikt jordsmonn ikke være på langt nær så produktivt som de åpne beitene. Arealet innenfor nasjonalparkgrensen er ca 24 daa.

3.1.3.1 Mål for vegetasjonstypen

Vi foreslår tilbakeføring til en eik-, osp-, hasselhagemark, men hvor også andre treslag kan slippes opp. Jordsmonnet er strandavsetning og steinete mark med en del skjellsand i grusen. Dette gir drenert mark som egner seg for disse treslagene. Arealet heller svakt mot nord og øst, og er i dag en relativt tett skog.

Etableringen kan skje ved at det gjennomføres en tynningshogst hvor det til slutt står igjen ca 10-15 trær per daa. Å ta virke ut kan bli et problem da det neppe er økonomi i å transportere det ut. Vi vil derfor foreslå at det som kan brukes til ved eller annen lokal nyttebruk hentes ut, og resten samles opp i små tømmerlunder og legges igjen til nedbrytning. Kvist bør samles sammen og gjerne brennes hvis det er forhold for det. Trærne som settes igjen skal være løvtrær av ask, alm, bjørk, eik, hassel, lønn og osp. En og annen furu og einer kan stå, men granoppslag fjernes. Det er innplantet litt eik, men en del av dette har gått ut fordi de ikke ble fristilt i tide. De eikene som bør reddes er vist i figur 14. Også her vil vi foreslå en 4 meter radius rydding rundt hvert eiketre for å gi de mulighet til å vokse seg store nok til å ikke bli skygget ut.

Figur 13. Hagemarkskog som beiteareal tegnet med små grønne trær. Etableres ved tynningshogst og påfølgende beite.

Fristilling av eiketær bør gjøres med minimum 4-5 meter i radius for å gi de tilstrekkelig lys. I de delene det skal bli hagemarkskog bør rydding rundt hvert tre gjøres med tanke på at disse skal bli store dominante trær på beitet. Radius rundt hvert eiketre bør gradvis økes til 7-8 meter. Når det gjelder ospeskogen mot øst så foreslår vi at det tynnes til 15-20 trær per daa i tillegg til fristillingen av eikene.

Tynningshogstene for å få til dette bør gjennomføres i det første året og vil kreve maskiner.

Figur 14. Kartet tegnet på flybilde fra 2019 viser forekomster av eik som bør fristilles. Koordinatene er angitt i tabell i vedlegg 5. Det røde skraverete polygonet viser et område som er tatt ut som Lågurt eikeskog (se 1.2.6). Her er det nylig hugget ut et granplantefelt. Bildet til høyre viser eksempel på eikeplanting som det haster med å fristille før de går ut. Foto Håkon Borch.

3.1.4 Lågurt- eikeskog D2a. Naturtype Beiteskog D06. NIN T4-C-4 kalklågurtskog

Avgrensning gitt i figur 10. Arealet var tilplantet av granskog, men granbestandet ble tatt ut i 2020. Arealet har tidligere vært skogdekket, men fikk et kraftig treslagsskifte ved innplantning av gran.

Jordsmonnet ligger sørvendt og er strandavsetninger med forekomst av skjellsand og blokkmark. Dette gir grunnlag for å få frem en edelløvskog. Relativt godt drenert med en flombekk i bunn av dalen. I dag er det mye hogstavfall som reduserer feltsjiktet og som det vil ta litt tid før råtner bort. Også her står det eiker som bør fristilles, men siden dette skal bli en fremtidig artsrik lågurtskog så kan en her redusere rydderadius til 4-5 meter rundt hver eik. Dette bør imidlertid følges opp ca. hvert 10. år.

3.1.4.1 Mål for vegetasjonstypen

Ikke ulik hagemarkskogen, men dette skal være en skog og derfor ha mye tettere tresetting. Etter hvert vil det utvikles en naturlig flersjiktet skog. For å forhindre at granoppslaget tar over vil det være viktig de neste 40-50 årene å jevnlig (for eksempel hvert 10 år) å ta ut grantrærne slik at de ikke får lov til å ta over skogen. Ved å ta ut bartrærne regelmessig styres arealet i retning av en lysåpen edelløvskog og etter hvert vil behovet for å styre vegetasjonsutviklingen bli mindre. Det bør prioriteres å slippe opp arter som eik, osp-, hassel, men også andre treslag som lind, alm, ask, lønn og selje kan slippes opp.

Det er stedvis et relativt stort rødhylloppslag i området. Dette er ikke egentlig et problem da rødhyll er en pionerart som har kommet for å bli, og den vil gradvis bli svekket etter hvert som skogen vokser seg større. På sikt vil den gå ut. Vi foreslår derfor ingen spesielle tiltak annet enn hvis man er der med ryddesag så kan man forsere prosessen ved å skjære det ned.

Også denne skogen kan med hell beites og vi foreslår derfor at dette inngår i beitearealet, men at det vil nok være mer marginalt bruk av hestene. Det er så mye hogstavfall at det meste av arealet vil være lite attraktivt for beitedyr de første 5-10 årene. Alle utforminger av beitet skog med lang beitekontinuitet betraktes som viktig naturtyper da det er godt dokumentert at beitet skog har høyere artsmangfold. Svenskene har gjort grundigere undersøkelser av beiteeffekter i skog, og deres undersøkelser har også vist et langt større artsmangfold. Forekomst av naturtypen er også redusert siden beitedyr i lavlandet ikke er så vanlig lenger. Beiteskog regnes som noe truet (VU) vegetasjonstype.

Figur 15. Bildet fra 1.2.6 – fremtidig lågurt eikeskog viser rester av et steingjerde som viser at arealene har vært beitet. Det er mye hogstavfall som vil bruke noen år på å råtne opp slik at dyr vil bruke arealet til beiting. Foto Håkon Borch.

3.1.5 Midtdalen

Midtdalen er hugget og fremstår i dag som en hogstflate med lauvoppslag som vil komme opp svært tett. Området inngikk ikke i provensienceforsøket men ble plantet med vanlig norsk gran som grunneier selv var med å plantet i ung alder.

Figur 16. Bildet fra Midtdalen – fremtidig beite. Det er mye hogstavfall som vil bruke noen år på å råtne opp. Grunneier vil grovrydde slik at dyr vil bruke arealet til beiting. Foto Håkon Borch.

3.1.5.1 Mål for vegetasjonstypen

Her ønskes også å bruke arealet til beite for å opprettholde det åpne landskapet. Etter hvert kan det også her utvikles et hagemarkspreg hvis det slippes opp/plantes trær. Aktuelle trær er eik/osp med 8-10 trær per dekar. Hogstavfall vil bli ryddet sammen for å gjøre området attraktivt for hestebeite.

3.1.6 Gammel utforming av furu-/eikeskog med eineinnslag. Røsslyng-
blokkebærfuruskog (A3c kystutforming), Blåbærskog (A4a) og Blåbær
eikeskog (D1a)

Figur 17. Bildet viser skogsinteriør opp på åsen med en saktevoksende lavbonitets lysåpen furu/eikeskog. Foto Håkon Borch.

Det mest urørt/intakte naturinnslaget er de høyereliggende skogene oppe på åsene. Her har det antakeligvis vært et ekstensivt skogsbeite, samt uttak av furu og eik til materialer (hus- og båtbygging). Dominerende treslag er furu, men med en god del innslag av eik, einer og litt gran i forsengkninger hvor det blir litt mer jordsmonn. Områdene har generelt lite jordsmonn og har svært lav produksjon og kommer ut som lavbonitetsområder i AR5 kartet. En kan anta ut ifra vegetasjonsutformingen i dag at arealene aldri har vært flatehugget, men at det frem til for ca 70-100 år siden ble pukket enkeltrær til båt- og husbygging.

Figur 18. Grønnskavur på flybildet viser utbredelsen av den saktevoksende lavbonitets lysåpen furu/eikeskogen.

Når man ser på de historiske flybildene (se [vedlegget](#) fra ca 1919 – 1939, så ser en at skogen var glissen og åpnere sammenlignet med senere flybilder. Bildene viser at Bjerkøy hadde et relativt åpent skoglandskap som ble tynnet av tradisjonell plukkhugst kombinert med skogsbeite. Senere tilplanting og frøspiring av gran har gitt et noe høyere innslag av gran enn det antakelig opprinnelig var. Gjengroingen kan tydelig ses i flybilder fra den senere tid, og flybilder fra tidlig 2000-tallet og senere viser dette svært godt.

En slik gammel furu/eike skog med et ikke ubetydelig antall gamle trær er en tilstandsbasert naturtype. Det er forekomster av nøkkelbiotop-elementer som gamle hule trær, stående eller liggende død ved som ikke er undersøkt. Her kan en forvente å kunne finne kontinuitetsbiotoper med et potensiale for en rekke rødlistede arter knyttet til gammel furu- og eikeskog. Artsgrupper det vil være naturlig å se på disse områdene vil være innen vedlevende sopp og biller, lavararter og en del varmekjære insektsgrupper. Botanisk er slike områder ofte relativt artsfattige, men kan ha fine utforminger. Det ble notert arter som bjønnekam, markjordbær, liljekonvall, knollerteknapp i feltsjiktet, og innslag av søyleeiner, hassel slåpetorn og rosearter i busksjiktet.

3.1.6.1 Mål for vegetasjonstypen

Disse arealene bør få en fri naturlig utvikling og ikke skjøttes hugges eller ryddes. Det er, og vil videreutvikles, et interessant biologisk mangfold på disse arealene. Disse arealene kan også være mulige brannutsatte arealer i tørkesomre. Hvis det ikke er fare for hus eller annen infrastruktur så er dette noe som bør til en viss grad tillates å skje uten alt for store begrensninger.

Disse arealene har lite jordsmonn og det er derfor begrensede beiteressurser. Det vil imidlertid være positivt for det biologiske mangfoldet å også her tillate et ekstensivt beite.

3.1.7 Dam på åpent beite

På det arealet som skal bli åpent beite er det flere åpne grøfte som leder sammen til et areal som i dag utgjør en grunn dam. På kartet er dette området avgrenset (se figur 18). Arealet bør etableres som en permanent dam som har åpent vannspeil. Denne dammen vil bidra til å gi et nytt artsrikt miljø innen nasjonalparken, samtidig som det vil gi beitedyr tilgang til drikkevann.

For å få til dette bør dybden graves slik at det ved normal vannføring er opptil 1 meters vanndyp. Det vil sørge for åpent vannspeil og i dypsonene vil bare heliofytter (flytebladsplanter) som nøkkeroser, bukkeblad tjønnaksarter etc. vil klare seg. På grunn av beitedyr vil kantsonen holdes relativt åpen og det vil gi grunnlag for interessant pusleplantevegetasjon. I kanten vil det nok naturlig etter hvert etablere seg en del interessante arter som iris, knoppurt m.fl. Beitedyr vil antakelig klare å holde unna arter som dunkjevle og takrør som kan være ekskluderende på annen vegetasjon. Skulle disse etablere seg og bli dominant kan de fjernes ved å grave opp røttene eller kutte stenglene under vannlinjen slik at røttene drukner. Så lenge det opprettholdes beite vil dammen være lettstelt.

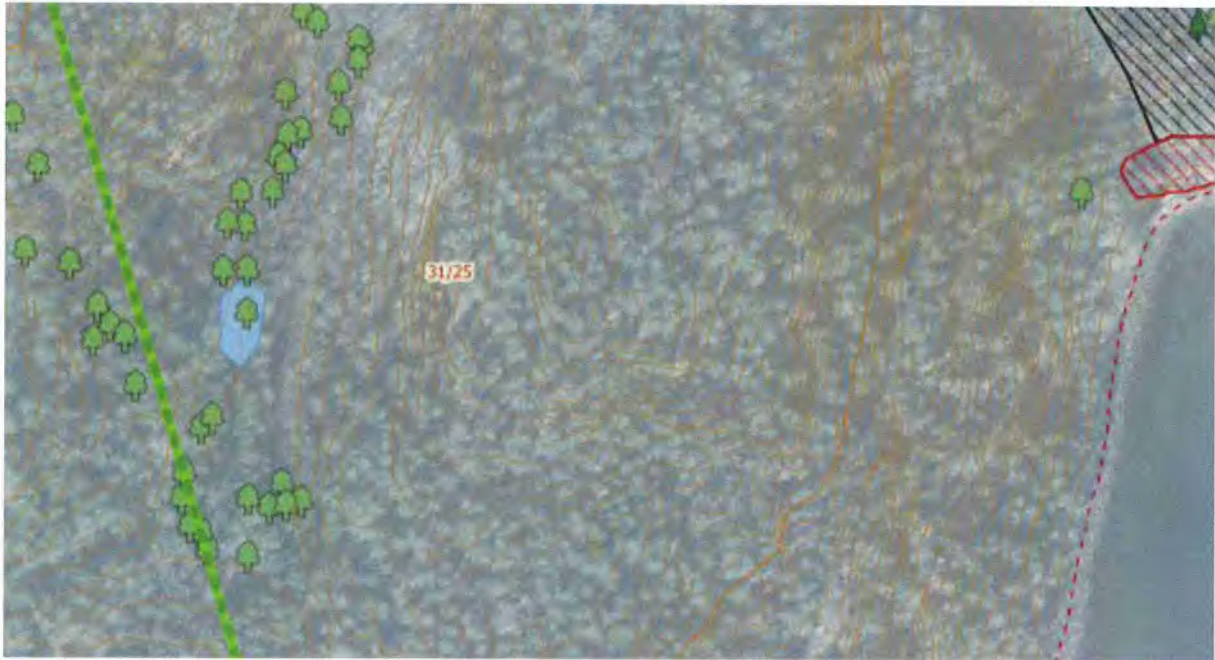
Dammen bør ikke graves dypere enn 1 meter da det i springflosituasjoner vil kunne fylles inn saltvann i dammen. Dette saltvannet vil legge seg i bunn av dammen med et lokk av ferskvann over. Hvis dammen er for dyp vil ikke saltvannet bli spylt ut i sjøen igjen. Da vil det dannes en anaerob bunnsone som vil drepe alt liv i bunnen av dammen.

3.1.8 Skogsdam på åsen

Når man følger stien sørover som går over åsen dukker det opp en gjengrodd skogsdam. Denne dammen har tidligere vært større og er på vei til å gro igjen. Naturtypen dam har potensiale for flere sjeldne/-rødlistede insekter og andre virvelløse dyr. Dammen er ikke undersøkt, men slik den fremstår nå er det enkle tiltak som kan gi vesentlig forbedring. Nå ligger den mer eksponert for lys ettersom det er hugget på utsiden av reservatet mot sør. Skogsdammer er ofte ikke så interessante artsmessig og det skyldes hovedsaklig skyggeeffekten som gir lavere vanntemperaturer om våren. For at dammer skal utvikle et rikt biologisk mangfold trengs lys og varme. Det at det er blitt mer lysåpent gjør det mer interessant å restaurere denne lokaliteten.

3.1.8.1 Tiltak

Trærne som står tett inntil dammen – spesielt mot sør og vest – bør fjernes for å slippe inn mer lys og redusere gjengroingshastigheten. Dammen bør graves litt dypere da alluktont materiale har over tid fylt opp en del av vannvolumet. Dette kan gjøres enkelt med en liten lett beltegående minigraver som ikke setter terrengspor. Opptatt materiale kan legges på skogsbunnen noe meter vekk fra vannkanten.

Figur 19. Skogsdammen på åsen er inntegnet. Flybilde er tatt før hogsten ble gjennomført så man ser ikke helt hvor åpent det har blitt rundt dammen.

3.1.9 Fremmedarter

Det er noen lokaliteter innenfor nasjonalparkgrensen som har fremmedarter som bør håndteres. Disse omtales kort her.

3.1.9.1 Uønsket granoppslag ved svartorskog Bjerkøy nord

Figur 20. Kartet viser område med granoppslag. Videre bortover mot øst fortsetter det med granoppslag som også bør tas ned.

Øst for dammen er det en forekomst av krossved og eier. Fra denne forekomsten og østover er det et granoppslag som høyst sannsynlig er frødd seg fra plantefeltene til Professor Ditrichsson. Gran av

søreuropeisk proveniens er ikke på fremmedartslisten, men vi har valgt å nevne også dette siden dette er en nasjonalpark. Dette granoppslaget anbefales skåret ned. Det vil spire opp litt gran en stund fremover og dette oppslaget bør tas. Etter hvert som beitet er etablert vil problemet bli borte.

3.1.9.2 Rødhyll på hugstflate

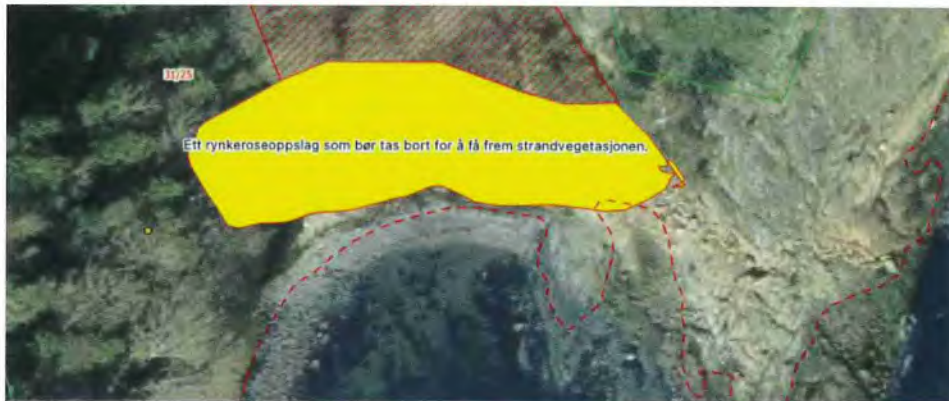

Figur 21. Gult felt på flybildet viser utbredelsen av rødhylloppslag på hugstfelt.

Det er stedvis et relativt stort rødhylloppslag på hugstflatene ned mot bukta på vestsiden av Bjerkøy. Dette er ikke egentlig et stort problem da rødhyll er en pionerart som har etablert seg kraftig at vi må regne den som en art vi ikke kan bli kvitt. Rødhyll er en pionerart som vil gradvis bli svekket etter hvert som skogen rundt vokser seg større. På sikt vil den gå ut. Dette er imidlertid en nasjonalpark, og det kan være et tiltak nasjonalparkforvaltningen kan vurdere å ta ned rødhylloppslaget. Hvis noen er der med ryddesag så kan man forsere suksesjonsprosessen ved å skjære rødhylloppslaget ned. Må antakelig gjentas noen ganger.

3.1.9.3 Rynkerose på strand

Rynkerose (*Rosa rugosa*) danner dominante bestander som ekskluderer strandengvegetasjon. Det er derfor de siste årene blitt lagt ned et betydelig arbeid med å fjerne tette bestand av rynkerose langs kysten på østlandet. Det er også noen forekomster på Bjerkøy som med stor fordel kunne fjernes. Kartet viser bukten midt på Bjerkøys østside som har en slik forekomst.

Figur 22. Gult felt på flybildet viser utbredelsen av rynkerose (*Rosa rugosa*) som bør fjernes. Bildet viser hvordan feltet tar over strandenga rett over tangvollene med strandrug. Foto Håkon Borch.

4 Forvaltning og drift

Det har vært krevende for grunneier å få på plass et operativt samarbeid om forvaltningen av arealene på eiendommen. Det vil være svært viktig å få etablert en omforent plan for hvordan arealene skal brukes og utvikles innenfor vedtatte forskrifter for Nasjonalparken.

I forvaltningsplanen til Færder nasjonalpark står det:

- *I sone A (Bjerkøy) er formålet å ta vare på naturtyper som hagemark, hule eiker, naturbeitemarker, slåtteenger, tørrenger og strandenger.*
- *Forvaltningsmål: Nasjonalparken skal kunne utnyttes som en ressurs for jordbruket innenfor rammene av verneformål og vernebestemmelser. Beiting og andre skjøtselstiltak i landbruket skal være et bidrag til bevaring av verneverdier.*
- *Bevaringsmål: 100 dekar med gjengrodde hagemarker, naturbeitemarker, slåttenger, tørrenger og strandenger i sone A skal istandsettes i forvaltningsplanens planperiode.*

Denne rapporten beskriver er utformet for å gi et godt bidrag til å oppnå forvaltningsplanens målsetninger, samtidig som det gir en mulighet til å få til en drift som kan gjøre forvaltningen økonomisk bærekraftig. For å få til et effektivt forvaltningssamarbeid mellom grunneiere og nasjonalparkforvaltningen er det avgjørende å få et omforent grunnlag for hvordan områdene skal utvikles.

Omfanget av det skisserte arbeidet er av slik art at det i forbindelse med etableringen fortrinnsvis må gjøres en del tynningshogster som vil kreve at det gis tillatelse til bruk av motorisert kjøretøy også i nasjonalparken. Så store tiltak som her er foreslått kan vanskelig ryddes med håndkraft og hvis man skal etablere hagemarksbeitene slik vi har skissert må uttynnede trær helst uttransporteres eller legges opp i hauger. Dette må gjøres maskinelt. Også i oppfølgingen vil det være behov for å bruke maskiner. Drift på Bjerkøy gir også behov for en brygge mot syd. For å kunne hente ut og transportere inn maskiner, beitedyr og evt. tømmertransport. Det er i dag en slik bryggemulighet og den bør opprettholdes og kunne vedlikeholdes.

Vi vil derfor foreslå følgende forvaltning av driften på Bjerkøy for forvaltningen:

1. Forvaltningen legger denne planen som et omforent dokument til grunn for hvordan arealene skal utvikles, Denne planen er utformet med tanke på å kunne være et slikt dokument å arbeide ut ifra hvor det er beskrevet mål for vegetasjonsutviklingen på de ulike arealene innefor nasjonalparkens grense.
2. Planen må gi grunnlag for beitedyrsdrift og være slik at den er økonomisk mulig å gjennomføre for grunneier.
3. Det avtales årlige møter mellom grunneier og forvaltningen for å gå gjennom hva som skal gjennomføres for påfølgende vekstsesong for å etablere og vedlikeholde vegetasjonsmålsettingene.
4. Det etableres at det gis en generell dispensasjon for bruk av maskiner. Denne generelle dispensasjonen detaljeres årlig i en beskrivelse av de arbeider som skal gjennomføres påfølgende år. Maskinbruk behandles som et punkt i det årlige møtet mellom grunneier og forvaltningen. Dette vil redusere saksbehandlingen med søknader for hvert arbeid som skal gjøres.

NIBIO har arbeidet med mange saker hvor miljøforvaltning har behov for å nå forvaltningsmål i samarbeid med grunneiere. Vår erfaring er at det er avgjørende for den praktiske gjennomføringen at samarbeidet har som målsetning å utvikle en tillitsbasert grunneierforvaltning. Et slikt samarbeid vil raskere gi måloppnåelse og sikre en sosial og økonomisk bærekraft i prosjektene.

5 Litteraturreferanser

- Abel, Kim & Arne Laugsand. 2012. Kartlegging av skjøtselsbehov i Ormø- Færder landskapsvernområde , Nøtterøy og Tjøme kommuner. BioFokus – notat 2012-3.
- Andersen, Jostein 2021. Skjøtselsplan Bjerkøy G/Bnr 31/25. Rapport Andersen Skog og Miljørådgiving.
- Artsdatabanken 2021 NIN 2.0. Publisert 05.12.2019 05:00 Sist endret 15.01.2021 09:27. <https://www.artsdatabanken.no/NiN>
- Direktoratet for Naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. Håndbok 13. 2. utgave oppdatert 2007.
- Fremstad, E. og Elven, R. 1999. Flommark. A. Norderhaug (Red.), Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget. ISBN 82-529-2354-2.
- Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12: 1-279.
- Færder nasjonalpark 2017. Forvaltningsplan Færder nasjonalpark 2017 - 2027 – Hoveddokument.
- Kofoed, Einar 2009. Innspill til forvaltningsplan for Ormø-Færder landskapsvernområde. Brev av 03.04.2009.
- Lund, Andreas Stang 2022. Bjerkøy – gnr. 31/bnr. 25 - Færder nasjonalpark – hogst og beplantning. Notat av 3. januar 2022, Kvale Advokatfirma DA v/ advokat (H) Andreas Stang Lund.
- Moen, A. 1999. Slåtte- og beitemyr. A. Norderhaug (Red.), Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget. ISBN 82-529-2354-2.
- Olsson, R. (red.) 2008. Mångfaldsmarker. Naturbetesmarker – en värdefull resurs. Centrum för Biologisk Mångfald. ISBN 9789189232297.

Vedlegg 1

Flybilder perioden 1919 – 2019

Figur 23. Bjerkøy flyfotografert antakelig rett etter 1. verdenskrig (1919?).

Figur 24. Bjerkøy flyfotografert 1938.

Figur 25. Bjerkøy flyfotografert 12. mai 1960.

Figur 26. Bjerkøy flyfotografert 2001.

Figur 27. Bjerkøy flyfotografer 2013.

Figur 28. Bjerkøy flyfotografert 2019.

Vedlegg skjøtselsplan 2009

KONTOR: KR. MÄRTHAS PL. 1
POSTBOKS 1513 VIKÅ, 0117 OSLO
TELEFON: (+47) 22 82 75 00
TELEFAX: (+47) 22 82 75 01

~~PRIVAT: SEMSVEIEN 140
1384 ASKER
TELEFON: (+47) 66 99 66 99~~

Nøtterøy kommune
v/ plan- og utviklingssjef Bo Solhaug og
miljøvernrådgiver Ronny Meyer
Postboks 250 Borgheim
3163 NØTTERØY

Deres ref.: 09/4337; arkiv: FA-K12, TI-&30

Oslo, 3. april 2009

Forvaltningsplan for Ormø-Færder landskapsvernområde – Invitasjon til innspill fra Nøtterøy kommune av 18. februar 2009

1. Innledning

1.1 Erverv

Min eiendom på Bjerkøy, gnr 31 bnr 25, er ett av de to gamle gårdsbruk på Bjerkøy. Det andre gamle gårdsbruk bestod av Tom Christiansens nåværende eiendom og den øvrige nordlige del av Bjerkøy, som i dag er oppdelt i flere eiendommer. Den første del av eiendommen ble overtatt av min morfar, h.r.advokat Odd Nerdrum, i 1916. I årene frem til 2. verdenskrig kjøpte han deretter ytterligere to parseller, som ble tillagt hovedbruket. Min morfar døde i 1979. Eiendommen har tilfalt meg, dels ved arv (2/21); deretter har jeg kjøpt sameieandeler fra mine to fettere, cand.jur. Johan M. Nerdrum og kunstmaler Odd Nerdrum, og min kusine, Inger Nerdrum Bowitz. Ved makeskifte har jeg ervervet fra min bror, Johan Koefoed, hans andel, slik at jeg er ene-eier av eiendommen.

1.2

Som en betingelse for skifteoppjøret etter h.r. Odd Nerdrum og hustru Ingrid, overtok kunstmaler Odd Nerdrum og cand.jur. Johan M. Nerdrum rettigheter til Midtgården, samt 6 mål arrondert i den sammenheng; disse rettigheter består. Meg bekjent har ingen av dem besøkt eller brukt eiendommen i ettertid. Husene står til fullstendig forfall.

Vedlegg 1: Hovedavtale om skifte av 07.02.1986 iht. Bilag 2 av samme dato

2. Eiendommen, gnr 31 bnr 25

2.1 Hovedelementer

Jordregisteret for Nøtterøy har registrert eiendommen som følger:

- Skog	
Høybonitet:	206 dekar
Middels bonitet:	46 dekar
Lav bonitet:	<u>237 dekar</u>
Produktiv skog:	489 dekar
Annen skog:	103 dekar
- Annet areal:	<u>30 dekar</u>
Total	<u>622 dekar</u>

Jordsmonnet på gnr 31 bnr 25 består av sandjord med god bonitet. Tre ganske høye åsrygger med heimark går i retning nord/syd fra det som var eiendommens innmark frem til 1963.

Til eiendommen ligger en ideell halvpart av øyene Stampa og Ekornholmen. De øvrige sameiere av Stampa og Ekornholmen er med $\frac{1}{4}$ hver Sidsel Ree og Tom Christiansen.

Strandlinjen på østsiden av øya blir brutt av Bjerkøybukta i øst/nord-øst ut mot Ekornholmen, og Storebukta ut mot Lindholmkjæla i øst. For øvrig består strandlinjen av svaberg, som er typiske for området.

Bjerkøy er på ca 1.200 mål og bebyggelsen består av ca 30 sommerhus, samt hus for fastboende Tom Christiansen med familie. Arealet er for øvrig fordelt mellom fire større eiendommer:

- Gnr 31 bnr 1, tilhørende Tom Christiansen:	Ca 260 mål
- gnr 31 bnr 3, tilhørende Sidsel Ree:	Ca 96 mål
- gnr 31 bnr 2, tilhørende Julius Andersen:	Ca 70 mål

Ved Vestfold Landbruksstyres vedtak av 23. oktober 1974 ble den opprinnelige eiendom, gnr 31 bnr 25, tillatt oppdelt. Oppdelingen ble gjennomført ved to skylddelingsforretninger av 11. november 1974, hvoretter gnr 31 bnr 66 og Bjerkøybukta II (gnr 31 bnr 25), parsell 67, ble utskilt. Bnr 67 ble overtatt av min onkel, Johan Nerdrum, og er senere solgt ut av familien. Gnr 31 bnr 66 er den gamle gårdsbebyggelsen på gnr 31 bnr 25 mot Bjerkøysundet. Denne eiendom tilhører min bror, Johan Koefoed, og er tillagt 18,7 mål tomt, hvorav ca 8 mål er hage.

2.2 Drift frem til 1960-årene

Min eiendom omfatter den tidligere dyrkede mark, jf. sort/hvitt flyfotografi, Vedlegg 2, og gårdsskogen.

Vedlegg 2: Sort/hvitt flyfotografi av Bjerkøy, antagelig fra 1950-årene

Fra eiendommen ble ervervet av min morfar i perioden 1916-1934, ble den frem til 1963 drevet som et tradisjonelt gårdsbruk. Gårdsvirksomheten ble nedlagt idet det ikke var mulig å finne noen som ønsket å arbeide som forpakter på Bjerkøy. Tilsvarende skjedde med Tom

Christiansens eiendom. I perioden frem til midten av 1950-årene ble skogsdriften foretatt av min morfars forpakter. Dengang ble tømmeret trukket med hest og slede til bukten syd på eiendommen, hvor det ble buntet med wire og deretter slept til Treschow-Fritzøe i Larvik.

2.3 *Det norske Skogforsøksvesen*

I 1963 inngikk min morfar avtale med Det norske Skogforsøksvesen, som etter landbruksmyndighetenes samtykke, tilplantet den alt vesentlige del av innmarken med grantrær i et 20-årig proveniensforsøk.

Professor dr Ditrichsson var ansvarlig for både utvelgelsen av areal og anlegg av forsøket, som fra starten inneholdt 600 forskjellige provenienser, plantet på 60 dekar tidligere innmark. Årsaken til at nettopp Bjerkøy ble valgt for dette store, internasjonale granproveniensforsøk (klimaraseforsøk), var det gode klimaet. Tanken var å undersøke hvorledes sydligere raser av gran ville klare seg under de gunstigste klimaforholdene man antok å kunne finne på Syd-Østlandet av Norge. Klarte ikke sydlige sorter seg godt på Bjerkøy, ville det være liten hensikt å plante dem andre steder på Østlandet. Resultatene fra Bjerkøy-forsøket er offentliggjort i form av flere artikler og forsøksmeldinger fra Norsk Institutt for Skogforskning. Det viste seg at av de sydlige arter er bare klimaraser fra Hviterussland, de baltiske stater og Karpatene mellom Polen, Den tsjekkiske republikk og Slovakia av noen praktisk interesse for de beste klimaforholdene på Østlandet. Professor dr Ditrichsson har uttalt at man har fått verdifull informasjon ut av Bjerkøy-forsøket,

En del av forsøksmaterialet er offentliggjort i "Skogeieren" nr 6-7 for 1972 og vedlegges som Vedlegg 3.

Vedlegg 3: Forsøksmateriale, "Skogeieren" nr 6-7 for 1972

Jeg viser også til meddelelse fra Norsk Institutt for Skogforskning 2821. Dette forsøket er bakgrunnen for granbeplantningen på eiendommen, som på folkemunne i dag kalles "tysker-skogen". Beplantningen har store vridningsskader og bør ikke bevares.

2.4 *Skogskjøtsel i 1980-årene*

Etter at ovennevnte skogforsøk opphørte, har det vært drevet et aktivt skogbruk på eiendommen i nært samarbeid med skogbruksmyndighetene på Nøtterøy.

I regi av Vestfold-Lågen Skogeierforening ble det sammen med de andre grunneiere på Bjerkøy foretatt en betydelig hugst i 1986. Det vedlagte kart (Vedlegg 4) illustrerer de områder hvor hugsten ble foretatt.

Vedlegg 4: Kart over de planlagte hugstområdene på Bjerkøy i 1986

Årsaken til at skogbruksmyndighetene på Nøtterøy ønsket å gjennomføre en hugst av den gamle bestanden på Bjerkøy var frykt for barkbilleangrep. Det hadde i en 30-årsperiode ikke vært hugget i skogen fordi drift fra øyene ble særlig uøkonomisk, og bestanden var svært gammel.

Denne hugsten skapte atskillige problemer ved innlasting av tømmer fra østsiden av Bjerkøy i området nord for Storebukt, hvor en større lekter ble anvendt som fender. Dessverre forliste

lekteren og ble liggende i en lang periode på sydsiden av Bjerkøy uten at Skogeierforeningen flyttet denne. Lekteren ble til slutt delt med skjærebrenner og solgt som skrap.

Hugsten i 1986 demonstrerte vanskelighetene ved øydrift uten anledning til anløp av mindre skip, og var både økonomisk og driftsmessig lite tilfredsstillende. En vesentlig del av overskuddet fra denne driften ble deretter investert i et større bryggeanlegg på sydspissen av øya i 1987, slik at transportproblemene frem og tilbake på øya med tungt materiell kunne løses. Tom Christiansen benyttet f.eks. denne bryggen til transport av alle materialer da hans eiendom ble gjenoppbygget.

En artikkel fra "Skogeieren" nr 12/1983 (Vedlegg 5) informerer om de problemer som oppstår ved øydrift.

Vedlegg 5: Artikkel fra "Skogeieren" nr 12/1983

I perioden etter hugsten i 1986 har det vært foretatt omfattende plantearbeider på Bjerkøy. Det vedlagte kart (Vedlegg 6) illustrerer de arter som er plantet, og på hvilke tidspunkt og hvor de er plantet.

Vedlegg 6: Kart over tilplantede områder

Eiendommen er drevet i nært samarbeid med Vestfold-Lågen Skogeierforening. Den seneste skogstakst og driftsplan vedlegges som Vedlegg 7.

Vedlegg 7: Skogstakst og driftsplan for 2004-2014

Deler av Driftsplanen for 1967 vedlegges også.

Vedlegg 8: Driftsplan 6729 for Bjerkø skog

I 2006 var det 4 verneformer i Norge: Landskapsvern, Naturreservat, Nasjonalpark og Naturminne. I tillegg var det mulighet med kommunalt vern gjennom PBL.

2.5 Verneområdet

Ved forskrift av 2006.06.30 nr 834 om verneplan for Oslofjorden Vestfold er ca 380 mål av eiendommen vernet som sone B, hvorefter det er et viktig delmål å bevare det opprinnelige skjærgårdslandskapet.

Vedlegg 9: Ormø Færder Landskapsvernområde

Til ytterligere illustrasjon av landskapet vedlegger jeg en oversikt med følgende kart:

Vedlegg 10:

- kart nr 1: Silhuett fra sjøen og markerte topper er identifisert;
- kart nr 2: Den tidligere dyrkede innmarken er identifisert og mulige, nye dyrkningsarealer er identifisert; og
- kart nr 3 identifiserer eiendommens impedimentområder.

Det må være et mål for verneformålet at strandsonen og friluftsområdene ved sjøen, og impedimentområdene identifisert i kart nr 3 og silhuettene, slik disse er identifisert i kart nr 1, bevares. Det vil si at en fremtidig drift av skogen på disse områder gjøres med skjønnsom plukkhugst.

Deler av det landskapsområdet som nå omfattes av verneplanen, består således av steds- og artsfremmed granskog, samt områder som er plantet med løvtrær, slik det fremgår av kartet som er Vedlegg 7.

3. Landskap

3.1 Friluftsområde

Bjerkøys verdi som friluftsområde er først og fremst knyttet til det sjøbaserte friluftslivet i skjærgården. Øyas strandsone gir noen badeplasser, et par oppankrings- og i landstigningsmuligheter for båtfolket. De ubebygde områdene gir mulighet for turer som avveksling fra båtliv og grunnlag for leirplasser.

Med unntak av svabergstrendene på nordøstsiden er øya lite brukt som friluftsområde. I vurderingen av Bjerkøys verdi er det viktigere å fokusere på dens ressurser i fremtiden enn den dagsaktuelle bruken. Den store verdi ligger da for landskapsbildet i de ubebygde stredene. Slik det båtbaserte friluftslivet er i Oslofjorden, forstår jeg som grunneier, at dette brukspotensialet er viktig; det har heller aldri vært forsøkt hindret. De eksisterende driftsveiene gir også mulighet for turgåing. Driftsveiene er kvaliteter som forsterker verdien av friluftsområdet.

I spørsmålet om områdets kvaliteter for friluftsliv er graden av tilrettelegging og opparbeiding et sentralt spørsmål. Tradisjonelt har vi i Norge tillagt det enkle, lite til rettelagte friluftsliv stor verdi; villmarksidealet står sterkt. I dette ligger forestillingen om at omgivelser med liten kulturpåvirkning gir de beste opplevelsene. I de senere år har utviklingen gått i retning av turer i mer kulturpåvirkede omgivelser, og det har videre blitt lagt mer vekt på opplevelsverdier i kulturlandskapet, der samspillet mellom natur og kultur er et hovedaspekt.

Dersom eiendommen gjennom flere tiår får utvikle seg uten aktiv skjøtsel, vil den gro til. Jeg mener at øyas kvaliteter og potensiale som friluftarena ligger i vekselvirkningen mellom et interessant kulturlandskap, strandsonen og de store, åpne åsryggene. Med dette for øye vil et variert vegetasjons- og landskapsbilde med skog og åpen innmark, og et sti- og veisystem som gjør øya praktisk tilgjengelig, være sentrale kvaliteter for friluftslivet. I et kulturlandskap vil skjønnsom bebyggelse i seg selv ikke være et fremmedelement.

Med tanke på en videre tilrettelegging av mulighetene for ferdsel på øya, er det viktig at det ikke skapes konflikter mellom bebyggelse og ferdselen langs øyas veier og stier, jf. f.eks. de konflikter som man har sett i Lyngør eller ved løypeomleggingen rundt flere av de viktigste gårdstunene i Oslos nordmark. På Bjerkøy er det ett slikt konfliktpotensiale, tunet på Midtgården. Det er viktig for den alminnelige ferdsel knyttet til friluftsliv at det ikke etableres ny bebyggelse på dette sted, som er et knutepunkt for stisystemet.

Midtgården ligger utenfor

3.2 Tidsbilde

Ved vurderingen av den fremtidige utvikling på Bjerkøy må det vurderes hvilket tidsbilde som eksisterer. Min familie har gjennom 93 år opprettholdt eiendommen som et enestående, ubebygget område i Vestfolds skjærgård. Landskapsverdiene på eiendommen ligger fremfor alt i arealets størrelse. Dertil ligger det en vesentlig verdi i det kulturlandskap som øya representerer, det er flere hundre års kontinuerlig forvaltning av jord og skog. I denne

sammenheng er de siste 90 års forstlige forvaltningsprosess et paradoks i forhold til det opprinnelige landskap, idet tilplanting av innmark, innføring av fremmede treslag og bestandbasert pleie i liten grad har vært i pakt med verdiene i det tidligere landskapsbilde der hele øya var et system av innmark, beite og plukkhugst basert skogbruk. Eiendommen, slik den har utviklet seg, er et barn av sin tid.

Muntlige overleveringer fra min morfar til meg bekrefter at eiendommen langt på vei var avskoget i begynnelsen av forrige århundre. De brukere som den gang solgte til ham, var typiske sjøfolk og fiskebønder. De levde av det fisket og det jorden gav dem. Mange av dem var også båtbyggere, og båtene og skipene ble bygget av tømmer fra skogen. Skipene ble seilt og solgt. Og nye skip ble bygget. Dette ledet til en avvirkning av skogen, som i 1916 i betydelig grad bestod av beitemark ispedd einerbusker.

3.3 Restaurering av innmark og etablering av beiteskog

Det er mitt ønske å restaurere innmarken. Den gamle innmarken ble i min morfars tid drevet som et klassisk gårdsbruk med vekseldrift, hvor både gressproduksjon, korn, potet og andre nyttevekster ble dyrket. Det var hester, melkekyr, gris, sau og høns. Skogen plantet han til i tidlig alder. Det vil være mitt ønske å drive et hestesenter for islandshester på eiendommen. Jeg viser til punkt 4.2 om denne hesterase.

Det gamle åkerlandskapet kan gjenskapes og danne grunnlag for gressproduksjon gjennom sommerhalvåret.

Jeg vedlegger et kart (Vedlegg (11) som kan danne grunnlag for drøftelser om den videre utvikling.

Vedlegg 11: Fargelagt kart gnr. 31, bnr. 25

Det fremgår av kartet i Vedlegg 7 at deler av disse områder er tilplantet med forskjellige løvtresorter. En åpning av landskapet vil føre eiendommen tilbake igjen til et landskapsbilde som er vesentlig mer åpent og innbydende enn dagens tette skog. En slik restaurering av eiendommen vil være i tråd med verneforskriftens bestemmelser, men forutsetter en forvaltningsplan og forvaltningsmyndighetens samtykke. Denne utvikling har vært nøye diskutert med Fylkesmannen i Vestfold ved naturverninspektør Karl Hagelund, og så langt jeg oppfatter det, støtter han denne plan.

3.4 Geologi

Eiendommens geologi er den naturlige for området. Jeg kjenner ikke til spesielle utfordringer i forhold til vernebestemmelser eller geologiske forekomster som vil være av særlig interesse. Det eksisterer en kjent jettegryte langs hovedveien fra Midtgården mot syd, ellers er landskapet intakt med morener m.m. Utfordringen med å ivareta geologien i landskapet er særlig bukten i nordøst og Storebukt, hvor friluftsfolk ofte tenner bål direkte på svaberget. Dette ødelegger svaberget og skaper fare for skogbrann.

3.5 *Kulturminner*

Jeg kjenner ingen særlige kulturminner på eiendommen utover de gamle rester av kulturlandskapet. Det er rester etter skipsbyggeri på min brors eiendom, gnr 31 bnr 66.

3.6 *Dyreliv*

Øya har en rådyrstamme, som til dato beskattes av Tom Christiansen.

4. **Brukerinteresse**

4.1 *Innledning*

Det vil fremgå av punkt 3.3 ovenfor at jeg har et ønske om å gjenskape det gamle kulturlandskapet på øya, men at driften må få en annen form enn den gang den ble nedlagt. Min nabo, Tom Christiansen, har valgt å drifte sin eiendom med skotsk høylandsfe, en kjøttproduserende dyrerase.

Jeg vil ønske å etablere en drift basert på avl av premierte islandshester. Hesterasen er hardfør og kan, dersom hestene ikke er i trening som konkurransehester, overvintre på Bjerkøy. Min kone og jeg eier fem drektige hopper og ett føll på Island. Tanken er at disse skal danne grunnlaget for en fremtidig stamme av avlsdyr.

4.2 *Om islandshesten*

Den islandske hesterase stammer fra Nord-Europa og har i 1.100 år levd på Island uten å bli blandet med andre hesteraser. Hesten kom til Island med norske landnåmsmenn og er alltid knyttet til viktige begivenheter i de gamle sagaer. Den var forbindelsesleddet mellom fjerne egner og landsdeler i et land som opprinnelig var uten veier; den transporterte produkter til marked og brakte proviant hjem.

Århundreders isolasjon (det har vært importforbud for hester på Island siden det 13. århundre) og strenge vintre har satt sitt preg på hesten, som er tettbygget og muskuløs. Dens vinterpels er lodden og tett, og dens utholdenhet mot kulde er ekstraordinær. Knapp tilgang til fôr den største delen av året har gjort den hardfør og nøysom.

De fleste hesteraser har tre gangarter, skrittgang, trav og galopp. I tillegg til disse, har den islandske hesterasen to gangarter: tølt er en bløt, firetaktsgangart, hvor hesten beveger bena i samme rekkefølge som i skritt; passgang er en totaktsbevegelse, hvor de parallelle bena følger i hurtig tempo. Hesterasen har gjennom århundrene vært et nytte- og arbeidsdyr, men ansees nå som verdens mest allsidige ridehest.

Nettstedet til Norsk Islandshestforening (islandshester.no) inneholder ytterligere informasjon om rase og miljø.

4.3 *Andre beitedyr*

Ved restaurering av eiendommen vil det være nødvendig å beite deler av den med andre dyrearter enn hest. Jeg har i den sammenheng vært i forbindelse med Færder Får for et samarbeid

om beiting på deler av Bjerkøy. Tilsvarende vil min nabo, Tom Christiansens høylandsfe kunne beite andre områder, slik at vi oppnår en vekselvirkning mellom hest, sau og storfe. De tiltak som er nødvendig for å nå disse mål, er en gjennomgående restaurering av de gamle åkerområdene, samt å omgjøre deler av eiendommens dalområder til åpen beitemark og hagemark.

4.4 Ny bebyggelse

Dette forutsetter en egnet bebyggelse på eiendommen, et spørsmål jeg kommer tilbake til i et annet brev; her bare en kort kommentar.

Bebyggelsen på Midtgården har jeg behandlet ovenfor under punkt 1, 2 og 3.1. Utover den eksisterer kun et sommerfjøs i tilknytning til den gamle tennisbanen.

En opprettelse av et islandshestesenter vil kreve bebyggelse, både med hensyn til driftsbygning og våningshus.

Jeg har tidligere i perioden frem til 24. april 1997 arbeidet for å etablere meg på eiendommen. Denne sak endte med avgjørelse i Det kongelige miljøverndepartement av 24. april 1997. Brevet følger som Vedlegg 12.

Vedlegg 12: Brev fra Det kongelige miljøverndepartement av 24. april 1997

I brevet, side 8, 3. avsnitt, la Miljøverndepartementet til grunn at:

"..... departementet [anser] søknaden å være i overensstemmelse med gjeldende kommuneplan, hvor Bjerkøyy er avsatt til LNF-formål. Følgelig vil søker i utgangspunktet ha et rettskrav på å få bygge nødvendig våningshus og driftsbygning, jfr. pbl. § 95 nr 2."

Tvistespørsmålet som forelå for Miljøverndepartementet, var hvorvidt jeg skulle tillates en bebyggelse på **tomtealternativ A** eller **tomtealternativ B**, slik disse fremgår av kart, Vedlegg 12.

Vedlegg 13: Kart som viser tomtealternativene A og B

Identifikasjonen av tomteområde B er foretatt av Fylkesmannen i Vestfold og Nøtterøy kommune. I denne sammenheng bemerket departementet (1. avsnitt på side 11):

"Det må også i denne vurderingen tillegges vekt at man [kommunen] ikke har krevet ny bebyggelse gjenoppført på nøyaktig samme plass som tidligere. Det er foreslått en alternativ plassering nær Midtgården, som i de fleste henseender vil ha nær de samme kvaliteter som den omsøkte byggetomt. Etter en gjennomgang av klagers anførsler i den forbindelse kan departementet ikke se at det er fremholdt forhold av slik betydning at alternativ A bør velges isteden."

Når jeg nå kommer tilbake til saken, foreslår jeg derfor en bebyggelse på det sted hvor både Nøtterøy kommune, Fylkesmannen i Vestfold og Miljøverndepartementet etter gjennomgang av Direktoratet for naturforvaltning tidligere har foreslått at en bebyggelse kan finne sted.

Driftsbygning kan f.eks. naturlig ligge i tilknytning til det gamle sommerfjøset.

5. Andre forhold

5.1 Fiskeri og havbruk

Det er ingen betydelige fiskeri- og havbruksinteresser knyttet til eiendommen. I området syd for Bjerkøy settes det av og til steng etter brisling.

5.2 Sjøfart

Det er ingen spesielle sjøfartsinteresser knyttet til eiendommen.

5.3 Reiseliv

Utover den reiselivsvirksomhet som følger av 30 sommerhytter på Bjerkøy, er det ingen reiselivsvirksomhet knyttet til eiendommen.

5.4 Motorferdsel

Det er ingen aktuell motorferdsel på eiendommen. Drift og beiting vil ikke kreve vesentlig motorferdsel, men det vil kreves motorferdsel for å rydde eiendommen, slik at den igjen kan restaureres til beite for husdyr. Hugst og skjøtsel av eng, hagemark o.l. vil kreve motorisert transport.

5.5 Fritidsbebyggelse

Det eksisterer ingen fritidsbebyggelse på eiendommen.

5.6 Forurensning

Jeg kjenner ikke til at det er noen forurensning på eiendommen.

Drift av et hestesenter vil ikke forårsake forurensning, men vil naturlig tilføre naturgjødsel. Våningshus m.m. kan i dag etableres teknisk, slik at det ikke forekommer forurensning.

5.6 Undervisning og forskning

Planteforsøket, som etablerte "tyskerskogen", har utspilt sin verdi. I den utstrekning eiendommen for øvrig kan danne grunnlag for undervisning og forskning, vil jeg stille meg positivt til det.

5.7 Informasjon

Det finnes ingen offentlig informasjon om eiendommen, som er etablert på øya.

5.8 Tilrettelegging for friluftsliv

Det finnes ingen tilrettelegging for friluftsliv på Bjerkøy i dag. På Stampa er det meg bekjent heller ingen slik tilrettelegging. På Ekornholmen har skjærgårdstjenesten søppeltømming.

Når det gjelder Ekornholmen, kan det være av interesse å nevne at øya i min ungdom ble beitet med 8 – 10 sauer i løpet av sommersesongen.

6. Forvaltningsoppgaver

Eiendommen fremstår i dag som et skogbruk med begrenset kulturlandskap. For det tilfelle at man blir enige om at det gamle kulturlandskapet skal restaureres, vil det i stor utstrekning være sammenfallende interesser mellom vern og den drift jeg foreslår. Jeg oppfatter poenget med å etablere en forvaltningsplan at man skal avklare og ta stilling til hvorledes de ulike verne- og brukerinteresser kan håndteres. Jeg har for min planlegging tatt utgangspunkt i at det tidsbilde som skal etableres for kulturlandskapet, ikke er en snaubeitet øy, men en øy med sine naturlige, skogkledde åser og et gressbevokst engområde med deler av utmarken brukt som beite for i hovedsak hester, men tidvis også for andre aktuelle dyreslag.

Den skog som i dag fremstår som opprinnelig, er den vegetasjon som finnes og er identifisert på impedimentområdene og i åsene, jf. Vedlegg 10 hertil, kart nr 1 og 3.

Av forarbeidene til verneforskriften fremgår det at Fylkesmannen vil åpne for beiting i sone B. Det medfører at forvaltningsplanen også må åpne for slik beiting. En beiting som foreslått og rydding av skogen vil føre landskapsbildet nærmere det som nok eksisterte på eiendommen, for få generasjoner siden.

I en slik situasjon vil det være sammenheng mellom verneformålet og mine brukerinteresser.

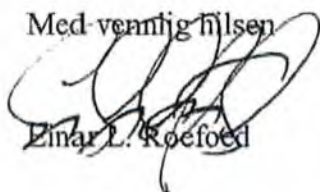
7. Oppsyn og overvåkning

Det vil være naturlig å etablere en forvaltningsplan, som gir et langsiktig samarbeid mellom grunneier og forvaltningsmyndigheten, basert på hovedelementene i forvaltningsplanen.

ooOoo

Jeg hører gjerne nærmere fra Dem dersom det er noe De ønsker utdypet eller klargjort.

Med vennlig hilsen

Einar L. Røefoed

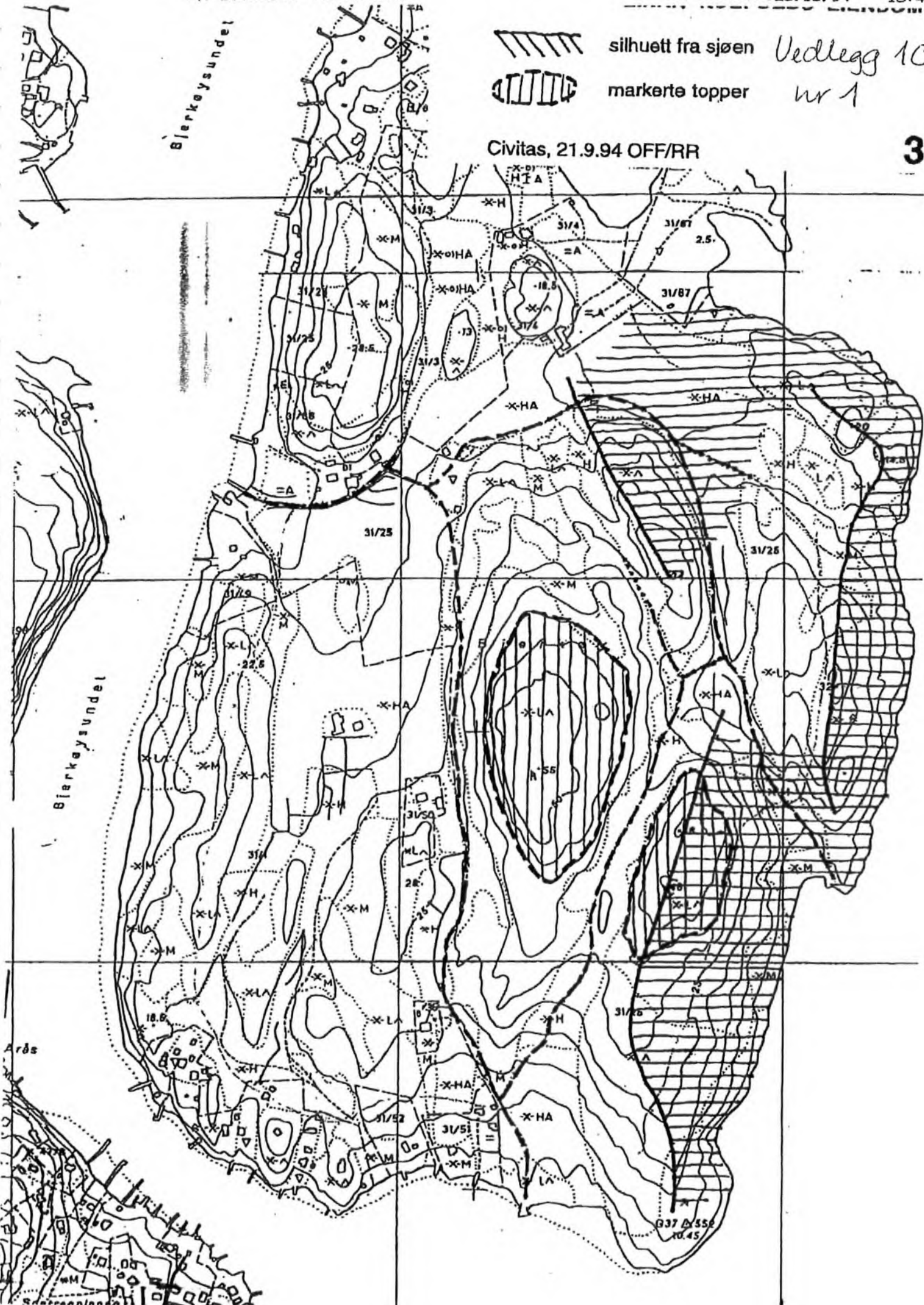
Bierkeysundet

silhuett fra sjøen Vedlegg 1C
markerte topper nr 1

Civitas, 21.9.94 OFF/RR

3

Arås

037 0558
10.45

Blerkøysundet

dyrkete områder

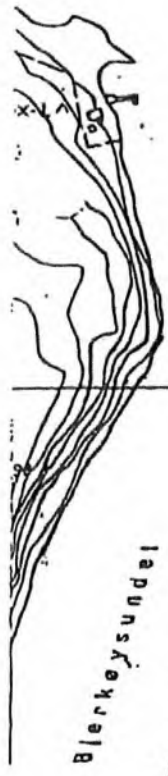

mulige dyrkningsarealer

Civitas, 21.9.94 OFF/RR

4

Udlegg 10,
nr 2

Blerkøysundet

rås

Sjøstrøpingen

637 A 566
10,45

impedimentområder

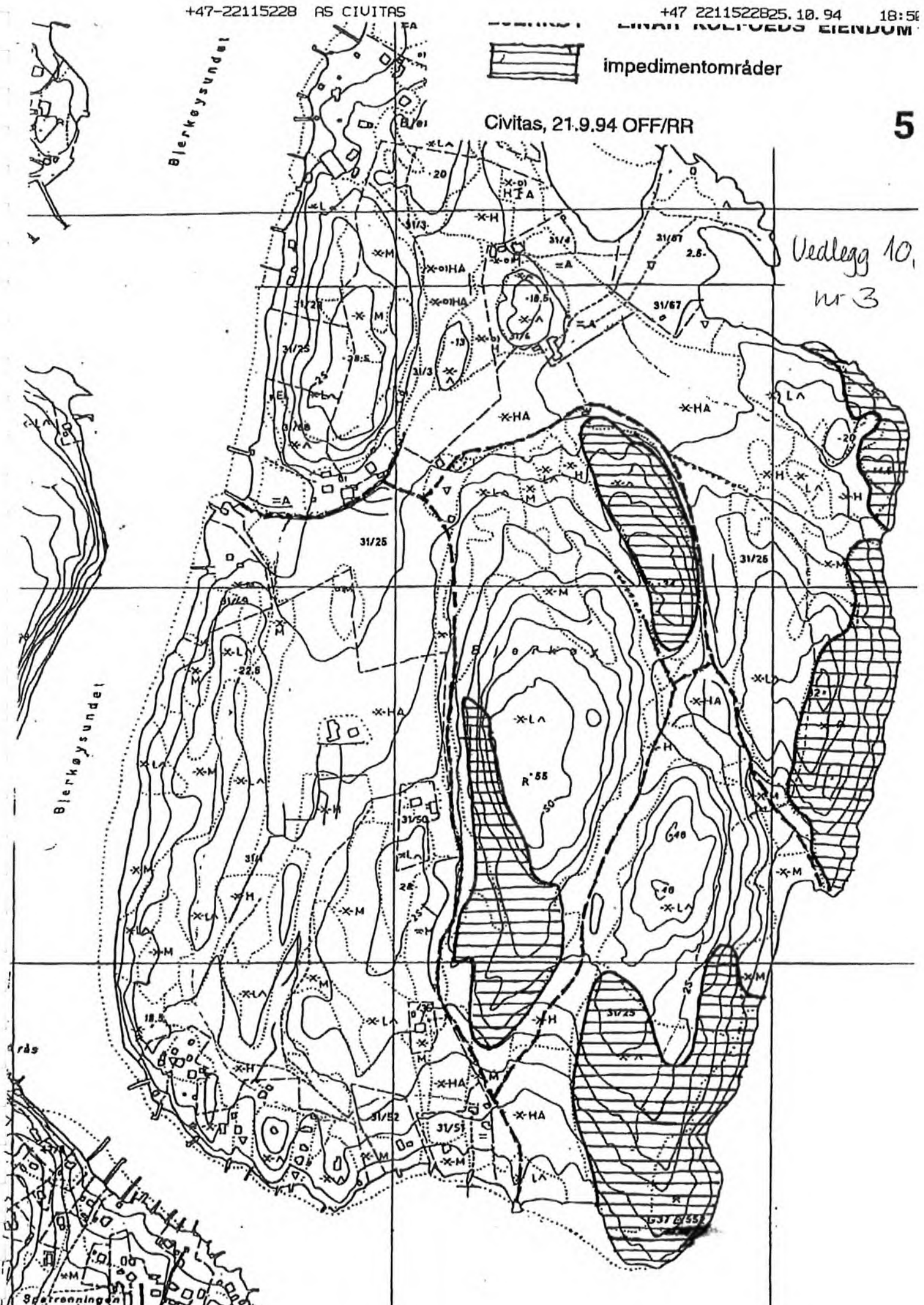
Civitas, 21.9.94 OFF/RR

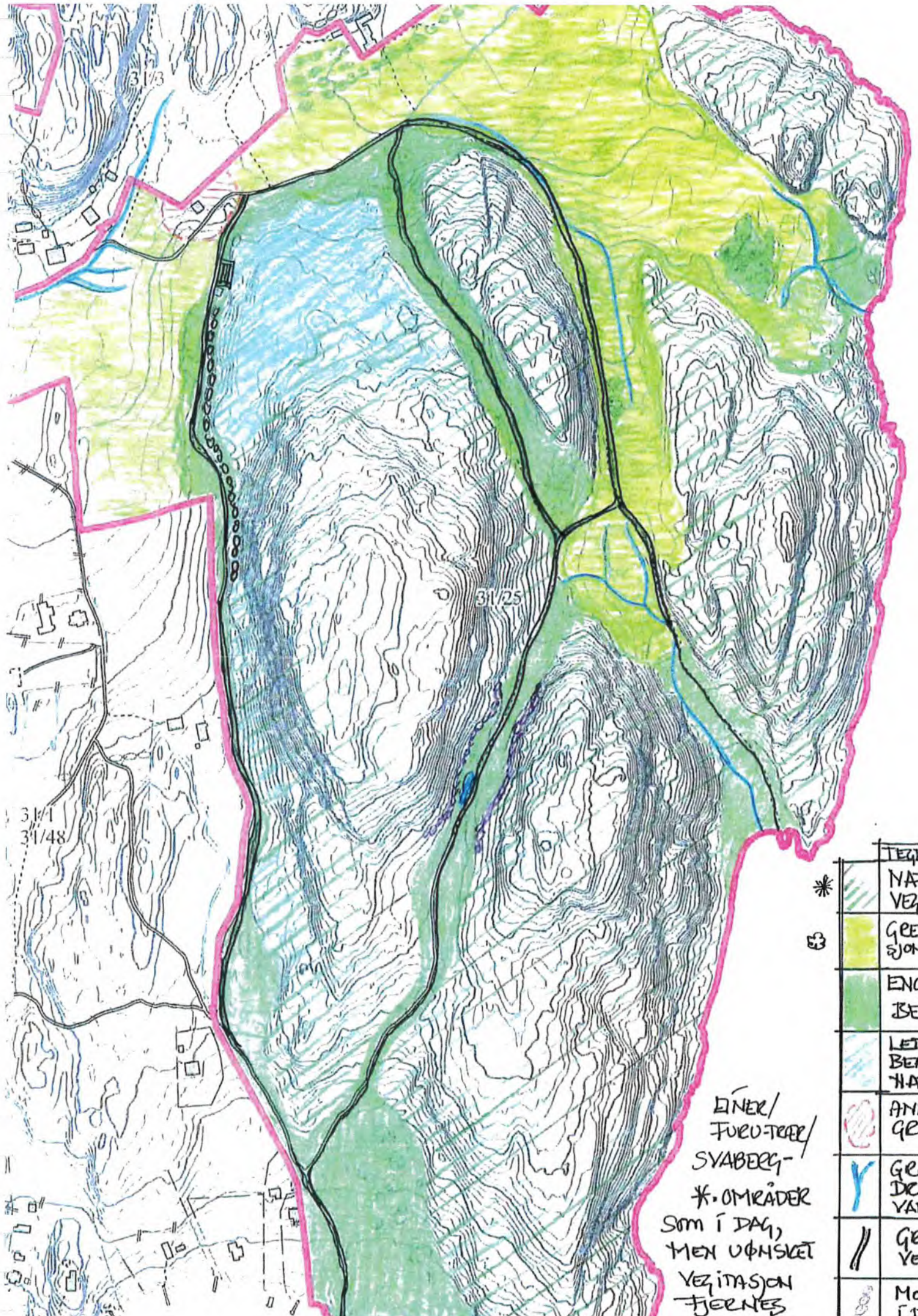
5

Vedlegg 10,
nr 3

Blerkøysundet

Blerkøysundet

31/3

31/1
31/48

31/25

* (diagonal lines)	TEGN NAT VEZI
⊕ (yellow)	GES SJON
■ (green)	ENG BEI
▨ (blue)	LET BEA NAT
⊗ (red)	ANN GEL
Y (blue)	GR DRE VAN
(black)	GR VEI
⊙ (black)	MO IDA

ØINER/
FURUTRÆR/
SVABERG-
*OMRÅDER
SOM I DAG,
MEN UØMSKET
VEZITASJON
FJERNES

KOPI

DET KONGELIGE MILJØVERNDEPARTEMENT

KONTOR: MYNTGT.2 - TLF.22 24 90 90 - FAX.22 24 95 60 - TELEKS 2480 env n
POSTADRESSE: POSTBOKS 8013 DEP., 0030 OSLO

WR

Mottatt: 25. APR. 1997

Fylkesmannen i Vestfold
Postboks 2065 Postterminalen
3103 Tønsberg

Vedlegg 12

Deres ref.
96/2724

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
96/2724 PL/bf
Ark.

Dato

24 APR 1997

**NØTTERØY KOMMUNE - GNR. 31, BNR. 25, BJERKØY -
KLAGE PÅ VEDTAK OM BYGGING AV BOLIG OG
DRIFTSBYGNING**

Det vises til oversendelse av 02.09.96, samt etterfølgende brev fra klager og Nøtterøy kommune, senest brev av 30.01.97 fra adv. E. Koefoed.

Det er 31.10.94 søkt om oppføring av nytt våningshus og ny driftsbygning på ovennevnte eiendom. Vedtaket er påklaget av Naturvernforbundet i Tønsberg distrikt og av fylkesmannen v/Miljøvernavdelingen. Klagen ble behandlet i kommunens hovedutvalget i møte 23.08.96, hvor tidligere vedtak ble opprettholdt.

Saken ble deretter i medhold av plan- og bygningslovens § 15 og Miljøverndepartementets rundskriv T-8/86 oversendt departementet for klagebehandling.

Departementet foretok befaring på stedet 29.10.96. I tillegg til fylkesmannens representanter var tiltakshaver, representanter fra kommunen og naturvernforbundet i Tønsberg tilstede. I ettertid har også Direktoratet for naturforvaltning (DN) vært på befaring, og har deretter avgitt uttalelse i saken. Uttalelsen er unntatt offentlighet i medhold av Offentlighetslovens § 5.2 A.

Departementet forutsetter at partene er kjent med sakens dokumenter og gir derfor ikke ytterligere saksreferat. Det vises forøvrig til innstillingene til hovedutvalget og sakens øvrige dokumenter

Miljøverndepartementet vil bemerke:

Det er søkt om oppføring av et våningshus og en driftsbygning på ovennevnte eiendom, som er på ca. 622 daa. Våningshuset, som er ønsket plassert på en skogkledt rygg sydøst på øya, har en grunnflate på ca. 90 m². Driftsbygningen, som ønskes plassert lavere i terrenget, har en grunnflate på ca. 60 m². Denne bygning skal i tillegg til å tjene som garasje for traktor og tilhenger, også inneholde kontor med dusj og WC, samt tre soverom på planlagt loft. Adkomst til omsøkte lokalisering forutsettes via tømmerkai i sydbukta, på eksisterende og ny traktorvei. Søker ønsker å bosette seg fast på eiendommen og utøve sin advokatpraksis med base her. Det er allerede en familie med fast bosetting på øya.

Bjerkøy hører til innerskjærgården på Nøtterøys østside. Deler av øya/strandsonen er bebygget med hytter og eldre gårdsbruk som idag brukes til fritidseiendommer. Størstedelen av øya og strandsonen er imidlertid utmarksområder uten bebyggelse. Strandlinjen veksler mellom bratte strekninger og grunne bukter. Øya består i stor grad av skog (også det som tidligere var innmark er beplantet med løv- og barskog). Fritidsbebyggelsen ligger synlig i strandkanten på deler av øya som vender mot syd, vest og nordvest.

Eiendommens planmessige status:

Det følger av plan- og bygningslovens (pbl) § 20-6 at vedtatt kommuneplan skal legges til grunn ved planlegging, forvaltning og utbygging i kommune. Idet første vedtak i denne saken er fattet 21.06.96, vil kommuneplan, vedtatt 01.11.95, hvor hele Bjerkøy er lagt ut til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF) legges til grunn. Etter planen er LNF-områdene klassifisert i 3 soner, og Bjerkøya ligger i sone 3; «Områder hvor friluftsliv og/eller naturvern-/landskapsvern er dominerende interesse.»

Kommuneplanen vedtatt i medhold av pbl's regler skal legges til grunn ved planlegging , forvaltning og utbygging i kommunen, jfr. pbl. § 20-6 1. ledd. Arbeid og tiltak som nevnt i §§ 81, 84, 86 a, 86 b og 93, samt fradeling av eiendom til slike formål må, når ikke annet er bestemt, ikke være i strid med arealbruk eller bestemmelser fastlagt i endelig arealplan.

I kommuneplanbestemmelsenes pkt. 3 heter det at i LNF-områder er det ikke tillatt å oppføre nye boliger eller ervervsbebyggelse som ikke er tilknyttet stedbunden næring. Ekstra bolighus (kårbolig) på gårdsbruk bør ikke tillates oppført. Eventuelle kårboliger skal oppføres i tilknytning til gårdsbebyggelsen.

Departementet vil i relasjon til kommuneplanbestemmelsen tilføye følgende;

Det følger av pbl. § 20-4 2. ledd at det kan gis utfyllende bestemmelser til arealdelen. Ovennevnte bestemmelses 1. setning er kun en utdyping av plan- og bygningsloven slik den er å forstå i områder avsatt til LNF-formål, og har intet selvstendig rettslig innhold utover dette. Hva angår 2. og 3. setning kan det bemerkes at om en tillatelse til ekstra bolighus (kårbolig) skal gis, vil være avhengig av om gårdsbruket er av en slik karakter at det er nødvendig for driften at en kårbolig bygges. Finner kommunen, etter en samlet vurdering hvor bl.a. landbruksmyndighetene er hørt, at det er nødvendig med en kårbolig for den videre gårdsdriften, anses en slik bygning å ligge innenfor formålet; LNF.

Eiendommen ligger innenfor det området som i kommuneplanen er avsatt til strandsoner. I disse områder skal Rikspolitiske retningslinjer for Oslofjorden, Rundskriv T-4/93 legges til grunn ved planlegging og behandling av enkeltsaker, jfr. pbl. § 17-1.

RPR for Oslofjorden presiserer de politiske mål som skal tas med i avveiningen mellom utbygging og verne- og rekreasjonsverdier etter plan- og bygningsloven.

Det heter bl.a. i ovennevnte rundskriv, pkt. 4.4. :

«Det skal legges stor vekt på å opprettholde og forbedre tilgjengeligheten til strandsonen fra landsiden og sjøsiden samt mulighetene for å ferdes langs sjøen. Ved avveininger skal disse hensyn vektlegges sterkt i forhold til videre utvikling av eksisterende bolig- og fritidseiendommer.....

I strandsonen bør bygging som kan redusere natur- og kulturmiljøet og mulighetene for rekreasjon og fiske ikke finne sted.»

Videre heter det i pkt. 6.4:

«Strandsonen er generelt den mest konfliktfylte og sårbare områdekategorien innenfor retningslinjens virkeområde. Allmenne interesser som fri ferdsel og landskapshensyn må veie tungt her. I denne sonen skal det derfor legges stor vekt på å ivareta disse hensyn og å utvikle miljøverdiene samt grunnlaget for fiske.

Kommunen skal gjennom planleggingen fastlegge grensene for strandsonen som kan ligge innenfor eller utenfor 100-metersbeltet. Utbygging skal i utgangspunktet ikke finne sted. Ved

eventuell utbygging er det særlig viktig å praktisere arealøkonomisering og prioritering av sjørettede virksomheter. ....»

I fylkesplan for Vestfold (1996-99) under prioritert område bosted heter det under delmål 2 skjærgård og kystnære områder:

«Med økende bosetting i bygdene blir det viktigere å opprettholde skjærgården og de kystnære områdene for rekreasjon og naturopplevelser og som grunnlag for næringsutvikling og bosetting i Vestfold. Et vesentlig punkt for å få til dette er at kommunene i arealdelen i kommuneplanen avgrensner strandsonen der bygging ikke skal finne sted. I de kystnære områder skal også ny bebyggelse som hovedprinsipp lokaliseres til eksisterende byer og tettsteder og spredt bosetting bør unngås.»

Det følger av pbl. § 19-6 at en fylkesplan skal legges til grunn for fylkeskommunal virksomhet og være retningsgivende for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket.

Endelig er det utarbeidet en delrapport av et sentralt utvalg for nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap, dat. august 1994, hvor skjærgården øst for Nøtterøy er definert som

«verdifulle helhetlige områder som inneholder både biologiske/botaniske og kulturhistoriske verdier, og som har stor geografisk utstrekning»

Eiendommens status:

Eiendommen omfatter et areal på 622 mål, som består av uberørt strandlinje med grunne bukter og svaberg, store skogsområder og åpne enger. På hele eiendommen går det et nett av stier. Fra kaianlegget i syd, som ble anlagt for at det skulle være mulig å drive skogbruk av noe størrelse på øya, går hovedstien nordover mot Midtgården. Eiendommen har idag ingen beboelige bebyggelse.

Landbrukskontoret Tønsberg distrikt, Skogbruksetaten har i brev av 22.11.91 i anledning oppløsning av sameiet gitt følgende karakteristikk av eiendommen:

Skog, høy bonitet	206 dekar
middels bonitet	46 «
lav bonitet	<u>237</u> «
Sum produktiv skog	489 dekar
Annen skog	103 «

Annet areal	30 «
Totalareal	622 dekar

«På denne eiendommen har det de senere år vært drevet et aktivt skogbruk. I driftsårene 1986/87 og 1987/88 ble det avvirket forholdsvis store kvanta. Avvirkningen er fulgt godt opp med skogkulturarbeider. I årene 1987-91 er det investert ca. 130 000,- i planting og stell av ungskog. Behovet for skogkultur vil være forholdsvis stort også videre framover.»

Det ble videre, under henvisning til eiendommens størrelse og beliggenhet på øy konkludert med at oppføring av et skogshusvære ville være hensiktsmessig med tanke på drift og stell av skogen. Det ble dog understreket at en plasseringen av bygningen måtte avklares med landbruksmyndighetene.

Fylkesmannens landbruksavdeling har i sitt brev av 27.08.95 konkludert med eiendommen er å anse som en landbrukseiendom, men har samtidig konstatert at eiendommen og skogbruksdriften på eiendommen er av en slik karakter at bygningenes beliggenheten ikke har betydning for driften, og således må vurderes på bakgrunn av annet lovverk.

Departementet har dessuten innhentet data om landbruks-eiendommene på Nøtterøy fra Næringskontoret for Nøtterøy og Tjøme. Det fremkommer der i statistikken over eiendoms- og eierforhold at det finnes 147 eierenheter uten jordbruksarealer i kommunen. Gjennomsnittlig produktivt skogareal pr. eierenhet med skog er på 56 daa.

Som redegjort for ovenfor har søkers eiendom et produktivt skogsareal på 489 daa. Det blir opplyst fra ovennevnte næringskontor at eiendom er en av de største skogeiendommer i kommunen.

Under henvisning til ovenstående konkluderer departementet med at eiendommen blir å anse som en landbrukseiendom, og at de omsøkte bygninger må behandles som bygninger tilknyttet stedbunden næring.

Ettersom eiendommen i kommuneplanen er avsatt til LNF-formål, vil en bebyggelse i tilknytning til landbruksnæring ikke kunne nektes med hjemmel i planen. Søknaden er således ikke avhengig av dispensasjon fra gjeldende planverk og det må følgelig ikke foreligge særlige grunner for å tillate tiltaket som omsøkt.

Sakens materielle sider:

Det ble den 21.06.96 gitt tillatelse til oppføring av våningshus og driftsbygning med plassering på sydsiden av Bjerkøy, ca. 200 meter fra

sjøen. Avstand til nærmeste bebyggelse er vel 100 meter. Tillatelsen er i overensstemmelse med søknaden fra byggherre.

Kommunen har i ovennevnte vedtak vurdert søknaden slik at tillatelsen vil være avhengig av en dispensasjon fra gjeldende kommuneplanbestemmelser, pkt. 1 og 3. Begrunnelsen for dette synes, utfra innstillingen til hovedutvalget, å være at de omsøkte bygninger går ut over det som faller innenfor vanlig tolkning av begrepene driftsbygning og skogshusvær, samt at det ikke er dokumentert et økonomiske driftsgrunnlag for landbruksdrift som hovednæring. Departementet kan ikke se at vedtaket om å gi dispensasjon er begrunnet hverken på vedtakstidspunktet eller ved en etterfølgende begrunnelse, men finner likevel ikke grunn til å gå nærmere inn på dette, idet hovedutvalget i møte 23.08.96 endret dette syn og ga tillatelse med denne begrunnelse at eiendommen måtte bli å betrakte som en landbrukseiendom. De omsøkte bygningene ble ansett å være nødvendige bygninger som ledd i landbruksdriften.

Søker har i flere brev begrunnet hvorfor han ønsker en plassering som omsøkt. Det kan sammenfattes slik;

- Midtgården er uhensiktsmessig for helårsbeboelse, idet tomten ligger nær øyas midtpunkt og derfor så langt fra alle bryggeanleggene som mulig. Plassering er dessuten uten tilknytning til annen bebyggelse. Til støtte for dette syn er det vedlagt et notat, dat. 03.05.96, utarbeidet av Landskapsarkitekt MNLA Ola Bettum som har vurdert tomtealternativene opp mot hverandre. Han har konkludert med at ingen av lokaliseringalternativene har store forskjeller når det gjelder konfliktmuligheter med landskapsvern og friluftsliv, idet begge tomter ligger tilbaketrukket fra strandsonen og lite eksponert. I motsetning til statlige myndigheters syn mener han at alternativ A medfører mindre inngrep i områder som er viktige ressurser for økt bruk som friluftslivsområde enn alternativ B. Alternativ A gir også mindre behov for opparbeiding og trafikk på øyas veinett.
- Vedtaket av 21.06.96 bygger på feil rettsanvendelse, idet eiendommen ikke er gitt status landbrukseiendom, og bebyggelsen derfor ikke er vurdert å være tilknyttet stedbunden næring. Dette synspunkt er underbygget ved en betenkning av 27.03.96 fra professorstipendiat Hans Christian Bugge ved Institutt for offentlig rett, Universitet i Oslo. Det konkluderes i denne betenkning med følgende;
  - «Dersom eiendommen faktisk drives som landbrukseiendom, og De bosetter Dem på eiendommen, er bolighuset utvilsomt å anse som bygning «tilknyttet stedbunden næring». Det er da ikke i strid med kommuneplanen å oppføre et bolighus (våningshus) på eiendommen, og dette kan ikke nektes.»

- Det fremgår av RPR for Oslofjorden at bebyggelse for stedbunden næring er tillatt, hva enten området vurderes som åpent område eller strandsoner. RPR vil derfor ikke være til hinder for en utbygging som omsøkt.
- En utbygging som omsøkt strider ikke mot regional friluftspolitikk, noe som bestyrkes av kystsonenplanen for Nøtterøy. I den grad denne planen omhandler Bjerkøy, har den uttrykt ønske om å opprettholde livskraftige småbruk her. Det blir i den sammenheng vist til og sitert fra planen.

Vedtaket er påklaget av Naturvernforbundet i brev av 02.07.96 og 29.07.96. Det blir i klagen påpekt at denne delen av Bjerkøy utgjør et sammenhengende og velavgrenset naturområde som er veldig verdifullt og må beholdes slik. Det brukes mye av båtfolk og en utbygging vil virke privatiserende og avvisende. Bebyggelse og adkomstvei forutsetter terrenginngrep som ikke kan aksepteres i tillegg til økt trafikk. Videre blir det anført at et dyretrekk på stedet vil forstyrres unødvendig.

Fylkesmannen v/miljøvernavdelingen har i klage av 11.07.96 anført at den har tilkjennegitt en positiv innstilling til ev. gjenreisning av eiendommens tun på Midtgården lenger nord på øya, og har også vært åpen for å vurdere en lokalisering noe utenom, men innenfor nærområdet til den gamle innmarka/tunet. Det heter videre at skjærgården øst for Nøtterøy inngår i et natur-, landskaps- og båtutfarts-/friluftsområde av nasjonal betydning. De allmenne friluftinteressene knytter seg både til strender og bakenforliggende naturområder. Det alt vesentlige av den aktuelle eiendommen fremstår som et sammenhengende, sjønært natur- og friluftsområde uten bebyggelse og med et nett av stier og turveier. Bygninger og atkomstvei som omsøkt vil introdusere nye, vesentlige byggetiltak i et sammenhengende velavgrenset naturområde, på bekostning av naturmiljø, landskap og allmenne friluftinteresser. Etter fylkesmannens oppfatning er dette ikke forenlig med nasjonale føringer for arealbruken i strandsonene, jfr. RPR for Oslofjorden.

Fylkesmannen finner heller ikke at bebyggelsen kan anses å være en nødvendig del av stedbunden næring, og vil derfor formelt og reelt fremstå som spredt boligbygging. Etter en samlet vurdering kan han derfor ikke se at de private hensyn som ligger til grunn for søknaden kan veie opp de sterke allmenne hensyn som gjør seg gjeldende i saken.

Fylkesmannens landbruksavdeling har i sitt ovennevnte brev av 27.08.95 konkludert med at det landbruksmessig sett er akseptabelt

med en etablering av våningshus og driftsbygning i den størrelse som er omsøkt.

Direktoratet for naturforvaltning har i uttalelse av 06.12.96 konkludert med følgende;

«Bjerkøy inngår i et nasjonalt og regionalt viktig natur-, landskaps- og båtutfarts/friluftsområde. Øya med tilgrensende områder er definert som strandsone i henhold til RPR OF. Skjærgården øst for Nøtterøy (Bjerkøy inkludert) er en av 68 områder i landet som er definert som «et større sammenhengende område» i nasjonal registrering for verdifulle kulturlandskap. En oppføring av bygninger på omsøkte lokalitet vil være brudd på konsesjonsbestemmelsene. Direktoratet for naturforvaltning støtter med dette klagen fra fylkesmannen i Vestfold.»

Departementet har etter en samlet vurdering funnet å kunne ta klagen fra Fylkesmannen og Naturvernforbundet i Tønsberg til følge. Avgjørelsen begrunnes i flg.;

Som anført ovenfor anser departementet søknaden å være i overensstemmelse med gjeldende kommuneplan, hvor Bjerkøy er avsatt til LNF-formål. Følgelig vil søker i utgangspunktet ha et rettskrav på å få bygge nødvendig våningshus og driftsbygning, jfr. pbl. § 95 nr 2. Det vises til fylkesmannens landbruksavdelings ovennevnte brev hvor det konstateres at etableringens omfang er landbruksmessig sett akseptabel for den omsøkte eiendom. Departementet legger dette til grunn, og har ingen kommentarer til bygningens størrelse eller utforming utover dette.

Saken reiser etter dette to hovedspørsmål:

1. Foreligger det hjemmel i plan og bygningsloven for å kunne kreve bygningene flyttet til et annet sted på eiendommen?
2. Vil den omsøkte plassering medføre at allmennhetens interesser i området blir skadelidende på en slik måte at byggherres interesse må vike?

Ad. 1:

Det følger av plan- og bygningslovens § 70 nr. 1 at det er anledning til å vedta en alternativ plassering av bebyggelse på en eiendom, for på den måten å påse at bl.a. allmennhetens interesser blir ivaretatt i tilstrekkelig grad. Videre heter det i § 81, 1. ledd 2. pkt at plan- og bygningslovens regler gjelder så langt de passer.

I Rt 1995, s. 1939, hvor problemstillingen ble vurdert, ble det slått fast at § 70 får anvendelse i vurdering av plassering av nødvendig bebyggelse også på landbrukseiendommer. Det heter på side 8 flg;

«Jeg finner etter dette at kompetansen etter plan- og bygningsloven § 70 nr. 1 til å anwise en alternativ plassering av bebyggelsen, ikke er begrenset til et område som ligger innenfor det som kan ansees som samme «byggetomt». Den må i prinsippet gjelde innenfor de arealer som omfattes av den aktuelle driftsenhet. Det er imidlertid i denne forbindelse grunn til å understreke at kompetansen etter § 70 nr. 1 ikke er ubegrenset. Den alternative plassering som det kan henvises til, må tilfredsstillende formålet med den omsøkte bebyggelsen. Myndighetens avveining av hensynet til byggherrens interesser i forhold til foreliggende kryssende interesser må også skje under hensyn til de retningslinjer som er kommet til uttrykk i lovens forarbeider».

Det heter videre på side 9 flg;

«Jeg er kommet til at landbrukseiendommer ikke står i en prinsipiell særstilling når det gjelder hvilke hensyn som kan tillegges vekt ved anvendelsen av plan- og bygningslovens § 70 nr 1. At man for landbrukseiendommer helt generelt skulle være avskåret fra å legge vekt på naturvern hensyn og friluftsinnteresser, ville også etter mitt syn fremstå som en lite rimelig regel. Dette gjelder særlig dersom dette også skulle gjelde når det , slik situasjonen etter mitt syn er i denne saken, er byggherrens personlige interesse i våningshusets plassering som kommer i strid med slike hensyn. En annen sak er at fylkesmannen i sin skjønnsmessige vurdering etter § 70 nr 1 selv sagt må legge betydelig vekt på byggherrens reelle landbruksinteresser vedrørende bygningens plassering.»

Departementet konkluderer etter dette med at plan- og bygningsloven åpner for at det også kan vedtas alternativ plassering av bebyggelse som er ledd i landbruksdrift begrunnet i naturvern hensyn og friluftsinnteresser.

Ad. 2.

Som grunnlag for denne vurderingen ligger som tidligere anført at gjeldende kommuneplanen har betegnet Bjerkøya som sone 3, dvs. områder hvor friluftsliv og/eller naturvern/landskapsvern er dominerende interesse. Dette betyr at bl.a. landbruksinteresser må

underordne seg disse i de sakene der det oppstår konflikt mellom de ulike interesser.

Søker har hele tiden anført at en plassering som omsøkt på ingen måte vil være i konflikt med allmenne interesser både p.g.a. avstand til sjø og topografiske forhold i det området bygningene er tenkt plassert. En alternativ plassering, slik fylkesmannen har skissert, vil medføre en nødvendig opprusting av eksisterende vei fra hovedbryggen i syd for at den skal kunne brukes til nødvendig traktorkjøring til og fra boligen.

Forholdet til friluftslivet:

Departementet er i utgangspunktet enig i at den omsøkte plassering er valgt slik at den vanskelig kan anses å virker påtrengende for nærmiljøet og kun i liten grad gir en negativ visuell effekt fra sjøen. På den annen side kan det neppe være tvil om at en helårsbolig med tilhørende driftsbygning, begge av betydelige størrelser, både i seg selv og i forhold til omgivelsene vil bli synlig og forøvrig medføre en så utvidet bruk i forhold til dagens situasjon at det i sterk grad vil bidra til å øke «privatiseringen» av et område, som til nå har fremstått som et friområde til bruk for allmennheten. En nødvendig anleggelse av ny vei opp fra bryggen til bygningene vil forsterke dette inntrykket.

Øyene på østsiden av Nøtterøy har meget stor betydning for friluftslivet, ved at de er særdeles attraktive utfartssteder for båtfolk i Oslofjorden. Båtfolk både fra fjern- og nærområder bruker øyene i utstrakt grad. For Bjerkøya, med sine store ubebygde områder, brukes i særdeleshet den sydvestlige og nordøstlige delen av øya, avhengig av rådende vindretning. Begge steder er det gode ankrings- og bademuligheter. Kommunen har i sin innstilling til Hovedutvalgets møte den 21.06.96 i særlig grad understreket den sydvestlige bukts betydning for lokalbefolkningen som rekreasjonsområde.

Under henvisning til ovenstående mener departementet at den ønskede plassering vil være klart i strid med friluftslivets interesser i området.

Øvrige forhold:

Tidligere utgjorde den nordlige delen av eiendommen et kulturlandskap. Gårdsbebyggelsen og en mindre del av den tidligere eiendommen som vender inn mot Bjerkøysundet er utskilt, og blir holdt i hevd. Den øvrige del av eiendommen, Midtgården, er tilplantet og har vært en del av naturlandskapet i vel 20 år. En eventuell fremtidig opparbeidelse av innmark vil måtte skje på denne delen av øya, og en gårdsbebyggelse bør, som ellers i denne delen av skjærgården, være lokalisert i tilknytning til denne. Det er dessuten på dette sted bebyggelsen på eiendommen har vært lokalisert frem til

nå. Departementet satte som betingelse ved konsesjon/fradeling i 1974 at den daværende bebyggelse på Midtgården var eiendommens tun.

Det må også i denne vurderingen tillegges vekt at man ikke har krevet ny bebyggelse gjenoppført på nøyaktig samme plass som tidligere. Det er foreslått en alternativ plassering nær Midtgården, som i de fleste henseender vil ha nær de samme kvaliteter som den omsøkte byggetomt. Etter en gjennomgang av klagers anførsler i den forbindelse kan departementet ikke se at det er fremholdt forhold av slik betydning at alternativ A bør velges isteden. Eventuelle konflikter mellom søker, andre rettighetshavere samt tilgrensende naboer i dette område, kan ikke tillegges vesentlig vekt i den samlede vurdering.

Det blir av klager anført at departementet må ta prejudisiell stilling til hvorvidt han har rett til å oppføre skogshusvær på den sydøstre odden på Bjerkøy. Dette vil medføre at argumentet om at denne del av øya er ubebygget vil miste sin tyngde.

Departementet er i utgangspunktet ikke rette vedkommende for en vurdering av om det foreligger et kommunalt vedtak som gir søker rettskrav på å bygge skogshusvær slik han påstår. Ettersom det i saken ikke foreligger tilstrekkelig dokumentasjon som er nødvendig for å avgjøre om søknaden er fremmet i overensstemmelse med plan- og bygningslovens regler finner departementet det mest formålstjenlig at en eventuell vurdering av dette forhold på vanlig måte avgjøres av fylkesmannen.

Uansett utfallet av ovenstående forhold, kan departementet ikke se at en slik avklaring kan få avgjørende betydning for foreliggende sak. Et skogshusvær vil etter sin forutsatte bruk og størrelse på langt nær virke like privatiserende som en bebyggelse som omsøkt. Utfra alminnelig praksis på området synes eiendommen p.g.a. sin størrelse og manglende bebyggelse å kunne ha behov for et skogshusvær. Som tidligere anført vil pbl. § 70, nr. 2 også i dette tilfelle få betydning ved vurdering av skogshusværets plassering.

Endelig finner departementet ikke grunn til å gå nærmere inn i om et skogshusvær vil utelukke oppføring av annen bebyggelse på eiendommen. Det som dog er klart er at eiendommen hverken på grunn av sin størrelse, utstrekning eller driftsintensitet har behov for skogshusvær i tillegg til de bygninger det allerede er søkt om.

Vedtak:

Under henvisning til ovenstående finner departementet i medhold av plan- og bygningslovens § 15, jfr. forvaltningslovens § 34 å måtte ta klagen fra fylkesmannen i Vestfold og Naturvernforbundet i Tønsberg tilfølge. Det gis

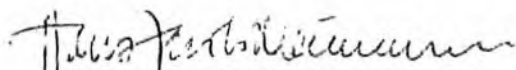
således ikke tillatelse til oppføring av våningshus og driftsbygning som omsøkt.

Vedtaket er gjort i samråd med Kommunal- og arbeidsdepartementet.

Klagene er med dette tatt til følge og saken er således endelig avgjort.

Vi ber om at sakens øvrige parter gjøres kjent med dette.

Med hilsen

Hans Jacob Neumann e.f.
Avdelingsdirektør

Bente Fjell

Vedlegg: Sakens dokumenter

Kopi: Nøtterøy kommune, Bygnings- og oppmålingsjefen, 3140 Borgheim
Adv. Einar Koefoed, Postboks 1513 Vika, 0117 Oslo

Saksbehandler: Bente Fjell, tlf.: 22245933

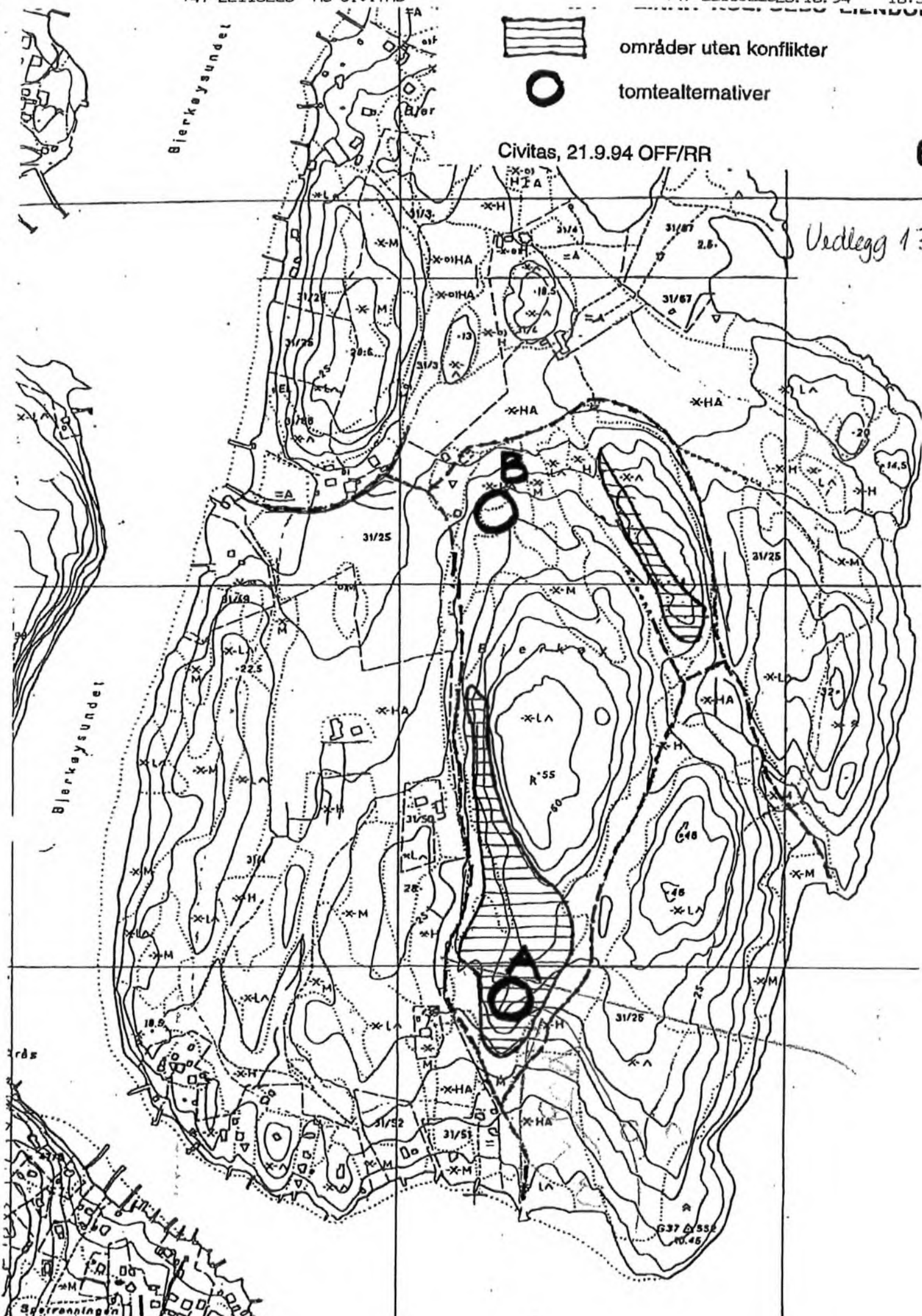
områder uten konflikter

tomtealternativer

Civitas, 21.9.94 OFF/RR

Urdtegg 1:

Vedlegg – Punkttiltak

Tabell med koordinater for trær som bør fristilles

Art	Tiltak	Øst	Nord
Eiketre 1	Ca 2,5 m høy	584093	6563920
Eiketre 2	Ca 15-20 m høy	584130	6563809
Eiketre 3	Fristilles	584110	6563770
Eiketre 4	Fristilles	584112	6563768
Eiketre 5	Fristilles	584113	6563752
Eiketre 6	Fristilles	584071	6563777
Eiketre 7	Fristilles	584065	6563774
Eiketre 8	Fristilles	584065	6563774
Eiketre 9	Fristilles	584065	6563764
Eiketre 10	Fristilles	584063	6563753
Eiketre 11	Fristilles	584052	6563766
Eiketre 12	Fristilles	584045	6563764
Eiketre 13	Fristilles	584042	6563755
Eiketre 14	Fristilles	584036	6563766
Eiketre 15	Fristilles	583994	6563820
Eiketre 16	Fristilles	584008	6563767
Eiketre 17	Fristilles	584036	6563754
Eiketre 18	Fristilles	584024	6563754
Eiketre 19	Fristilles	584022	6563742
Eiketre 20	Fristilles	584020	6563745
Eiketre 21	Fristilles	584027	6563732
Eiketre 22	Fristilles	584036	6563719
Eiketre 23	Fristilles	584045	6563716
Eiketre 24	Fristilles	584037	6563709
Eiketre 25	Fristilles	584035	6563698
Eiketre 26	Fristilles	584064	6563703
Eiketre 27	Fristilles	584047	6563678
Eiketre 28	Fristilles	584049	6563677
Eiketre 29	Fristilles	584033	6563683
Eiketre 30	Fristilles	584033	6563683
Eiketre 31	Fristilles	584035	6563680
Eiketre 32	Fristilles	584035	6563680
Eiketre 33	Fristilles	584034	6563676
Eiketre 34	Fristilles	584051	6563676
Eiketre 35	Fristilles	584045	6563656
Eiketre 36	Fristilles	584055	6563653
Eiketre 37	Fristilles	584044	6563652
Eiketre 38	Fristilles	584062	6563661
Eiketre 39	Fristilles	584069	6563667
Eiketre 40	Fristilles	584071	6563651

Art	Tiltak	Øst	Nord
Eiketre 41	Fristilles	584068	6563650
Eiketre 42	Fristilles	584044	6563642
Eiketre 43	Fristilles	584050	6563622
Eiketre 44	Fristilles	584045	6563606
Eiketre 45	Fristilles	584048	6563602
Eiketre 46	Fristilles	584044	6563596
Eiketre 47	Fristilles	584041	6563595
Eiketre 48	Fristilles	584042	6563588
Eiketre 49	Fristilles	584038	6563586
Eiketre 50	Fristilles	584044	6563584
Eiketre 51	Fristilles	584040	6563575
Eiketre 52	Fristilles	584050	6563584
Eiketre 53	Fristilles	584050	6563587
Eiketre 54	Småeiker langs stien	584058	6563583
Eiketre 55	Fristilles	584052	6563552
Eiketre 56	Fristilles	584058	6563570
Eiketre 57	Fristilles	584076	6563557
Eiketre 58	Fristilles	584081	6563538
Eiketre 59	Fristilles	584082	6563544
Eiketre 60	Fristilles	584089	6563541
Eiketre 61	Fristilles	584094	6563545
Eiketre 62	Fristilles	584088	6563538
Eiketre 63	Fristilles	584086	6563536
Eiketre 64	Fristilles	584092	6563534
Eiketre 65	Fristilles	584092	6563534
Eiketre 66	Fristilles	584101	6563522
Eiketre 67	Fristilles	584109	6563519
Eiketre 68	Fristilles	584086	6563505
Eiketre 69	Fristilles	584124	6563421
Eiketre 70	Fristilles	584123	6563414
Eiketre 71	Fristilles	584135	6563408
Eiketre 72	Fristilles	584132	6563408
Eiketre 73	Fristilles	584146	6563393
Eiketre 74	Fristilles	584163	6563393
Eiketre 75	Fristilles	584134	6563378
Eiketre 76	Fristilles	584127	6563382
Eiketre 77	Fristilles	584160	6563375
Eiketre 78	Fristilles	584166	6563368
Eiketre 79	Fristilles	584170	6563364
Eiketre 80	Fristilles	584176	6563358
Eiketre 81	Fristilles	584178	6563355
Eiketre 82	Fristilles	584179	6563349
Eiketre 83	Fristilles	584193	6563327
Eiketre 84	Fristilles	584195	6563321

Art	Tiltak	Øst	Nord
Eiketre 85	Fristilles	584153	6563275
Eiketre 86	Fristilles	584020	6563526
Eiketre 87	Fristilles	584023	6563536
Eiketre 88	Fristilles	584011	6563541
Eiketre 89	Fristilles	584000	6563546
Eiketre 90	Fristilles	584000	6563546
Eiketre 91	Fristilles	584000	6563546
Eiketre 92	Fristilles	583996	6563543
Eiketre 93	Fristilles	583990	6563547
Eiketre 94	Fristilles	583990	6563547
Eiketre 95	Fristilles	583995	6563545
Eiketre 96	Fristilles	583995	6563542
Eiketre 97	Fristilles	584000	6563534
Eiketre 98	Fristilles	583993	6563527
Eiketre 99	Fristilles	583998	6563525
Eiketre 100	Fristilles	584004	6563524
Eiketre 101	Fristilles	584000	6563515
Eiketre 102	Fristilles	583998	6563491
Eiketre 103	Fristilles	583996	6563484
Eiketre 104	Fristilles	584000	6563485
Eiketre 105	Fristilles	583998	6563477
Eiketre 106	Fristilles	583991	6563469
Eiketre 107	Fristilles	583982	6563449
Eiketre 108	Fristilles	583978	6563440
Eiketre 109	Fristilles	583976	6563431
Eiketre 110	Fristilles	583977	6563428
Eiketre 111	Fristilles	583972	6563422
Eiketre 112	Fristilles	583969	6563410
Eiketre 113	Fristilles	583970	6563407
Eiketre 114	Fristilles	583972	6563406
Eiketre 115	Fristilles	583957	6563409
Eiketre 116	Fristilles	583973	6563396
Eiketre 117	Fristilles	583959	6563379
Eiketre 118	Fristilles	583959	6563379
Eiketre 119	Fristilles	583928	6563349
Eiketre 120	Fristilles	583935	6563336
Eiketre 121	Fristilles	583935	6563336
Eiketre 122	Fristilles	583923	6563327
Eiketre 123	Fristilles	583927	6563324
Eiketre 124	Fristilles	583941	6563317
Eiketre 125	Fristilles	583939	6563319
Eiketre 126	Fristilles	583939	6563313
Eiketre 127	Fristilles	583934	6563306
Eiketre 128	Fristilles	583917	6563303

Art	Tiltak	Øst	Nord
Eiketre 129	Fristilles	583934	6563295
Eiketre 130	Fristilles	583922	6563292
Eiketre 131	Fristilles	583918	6563290
Eiketre 132	Fristilles	583916	6563284
Eiketre 133	Fristilles	583917	6563282
Eiketre 134	Fristilles	583914	6563274
Eiketre 135	Fristilles	583904	6563274
Eiketre 136	Fristilles	583906	6563264
Eiketre 137	Fristilles	583901	6563265
Eiketre 138	Fristilles	583907	6563251
Eiketre 139	Fristilles	583900	6563251
Eiketre 140	Fristilles	583907	6563238
Eiketre 141	Treet er allerede fristilt, må opprettholdes	583866	6563235
Eiketre 142	Fristilles	583862	6563240
Eiketre 143	Fristilles	583861	6563230
Eiketre 144	Fristilles	583871	6563231
Eiketre 145	Fristilles	583874	6563217
Eiketre 146	Fristilles	583893	6563205
Eiketre 147	Fristilles	583896	6563207
Eiketre 148	Fristilles	583917	6563188
Eiketre 149	Fristilles	583923	6563183
Eiketre 150	Fristilles	583907	6563183
Eiketre 151	Fristilles	583913	6563181
Eiketre 152	Fristilles	583907	6563166
Eiketre 153	Fristilles	583895	6563169
Eiketre 154	Fristilles	583893	6563174
Eiketre 155	Fristilles	583890	6563175
Eiketre 156	Fristilles	583887	6563183
Eiketre 157	Fristilles	583918	6563181
Eiketre 158	Fristilles	583888	6563191
Eiketre 159	Fristilles	583854	6563253
Eiketre 160	Fristilles	583841	6563256
Eiketre 161	Fristilles	583845	6563282
Eiketre 162	Fristilles	583837	6563296
Ask	Fristilles	584080	6563464
Ask	Fristilles	584118	6563394

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter og et avdelingskontor i Oslo.

KVALE

NOTAT

Til: Einar L. Koefoed
Fra: Kvale Advokatfirma DA v/ advokat (H) Andreas Stang Lund
Ansvarlig advokat: Andreas Stang Lund
Dato: 3. januar 2022
Vedrørende: **Bjerkøy – gnr. 31/bnr. 25 - Færder nasjonalpark – hogst og beplantning**

1 INNLEDNING

Det vises til vår kontakt i ovennevnte sak. Vi har blitt bedt om å vurdere om det foreligger et bindende tilsagn eller en realitetsavgjørelse fra nasjonalparkforvaltningen for Færder nasjonalpark av at det ikke bare har blitt gitt samtykke og tillatelse til fjerning av skog og fresing av stubber på Bjerkøy (del av gnr. 31/bnr. 25), men også til at de aktuelle arealene skal kunne sås til og benyttes som innmarksbeite. Det er videre reist spørsmål om tiltaket krever dispensasjon etter nydyrkingsforskriften kapittel II.

Vi har mottatt korrespondansen i saken, herunder også en god del e-poster. Vi har også hatt tilgang til forvaltningsplanen for Færder nasjonalpark, og vedlegget til planen. I våre møter 18. oktober 2021 og 9. desember 2021 ble det gitt supplerende opplysninger. Vi understreker at våre vurderinger er basert på de faktiske opplysningene vi har hatt tilgang til. Dersom faktum på noe punkt av betydning skulle være annerledes enn det vi har lagt til grunn, vil dette kunne være av betydning for konklusjonene.

Vi skal det følgende først gi en sammenfatning av den faktiske bakgrunnen (punkt 2). I punkt 3 drøfter vi om nasjonalparkforvaltningen har truffet vedtak om at det ikke bare skulle gis tillatelse til fjerning av granskogen fra 1960-tallet og stubbefresing, men også til at området skal kunne benyttes som innmarksbeite. Forholdet til nydyrkingsforskriften drøftes i punkt 4.

2 SAMMENFATNING AV DEN FAKTISKE BAKGRUNNEN

2.1 Historikk og plantingen av forsøksskogen på 1960-tallet

Eiendommen på Bjerkøy ble ervervet av Odd Nerdrum i perioden fra 1917 og fremover. Det er opplyst at eiendommen ble drevet som gårdsbruk frem til en gang på 1960-tallet. Granskogen som nå har blitt fjernet, ble satt ut mot slutten av denne perioden. Dette skjedde som ledd i et forsøk, hvor man ønsket å avklare hvilke gransorter som kunne trives i det aktuelle området. De aktuelle gransortene ble importert fra andre land. Skogen kalles gjerne for "Mikkelskogen".

Ved vurderingen av områdets status kan det ha betydning hva området ble brukt til i perioden før det ble tilplantet med forsøksskog. Vi har fått opplyst at det var lite vegetasjon på Bjerkøy i perioden rundt forrige århundreskifte. Årsaken til dette var at det ble drevet jordbruk med beitende dyr, samt at en del av skogen ble drevet, og tømmer avvirket. Et luftfotografi som antakelig er tatt noe før andre verdenskrig viser at det aktuelle området ikke var bevokst med skog. På fotografiet fremstår området som et åpent areal. Det er på det rene at arealet var fulldyrket mark før tilplantingen.

2.2 Tidlige planer for "Mikkelskogen". Opprettelsen av Færder nasjonalpark

I ditt brev 3. april 2009 til Nøtterøy kommune ble det redegjort for området historiske bruk, og planene for området. Det er gitt en nærmere omtale av skogforsøket på 1960-tallet. I brevet ga du uttrykk for et ønske om å restaurere innmarken, og at denne blant annet skulle benyttes til beite for islandshester. Etter det vi forstår, var planene på dette tidspunktet de samme som de som nå har blitt gjennomført et stykke på vei.

Det ble vist til brevet 3. april 2009 i din e-post 17. november 2014 til Pål Otto Hansen hos Fylkesmannen i Vestfold. I sistnevnte e-post viste du til planene, og tanken om "vern gjennom bruk". Planene ble også drøftet på befaring på Bjerkøy i oktober 2014. Senere ble det presisert fra din side at innmarken ble planlagt brukt til gressproduksjon og beite, jf. din e-post 4. november 2014. Det ble også redegjort for hogstplanene.

Færder nasjonalpark ble vedtatt opprettet i august 2013. Rullerende verneplaner skal vedtas. Det har blitt utarbeidet en forvaltningsplan for perioden fra 2017 til 2027. Den har et vedlegg, med ytterligere kart, bestemmelser og vedlegg. Planen omtaler skjøtsel av naturkvaliteter i punkt 4.2, og man finner en nærmere omtale av aktuelle tiltak på Bjerkøy. Også vedlegget til planen har omtale av dette. Vi skal komme tilbake til disse dokumentene.

2.3 Korrespondanse med nasjonalparkforvaltningen i 2020 og 2021

Vi har fått tilgang til e-post-korrespondanse mellom Anne Sjømæling, som nasjonalparkforvalter, og deg. Det er forholdsvis mange e-poster. Bakgrunnen for korrespondansen er planene om å fjerne forsøksskogen ved hogst, og erstatte denne med et område for beiting. En slik bruk vil, etter det vi forstår, innebære at området vil benyttes til samme formål som før forsøksskogen ble plantet på 1960-tallet. I din e-post 17. mars 2020 er det redegjort for planene. Sjømæling besvarte dette, og ga i e-post 20. mars 2020 uttrykk for at nasjonalparkforvaltningens forslag var at området skulle utvikles fritt, men at det kunne være aktuelt å skjytte den delen av området som tidligere hadde vært innmark gjennom beiting.

Etter videre e-post-korrespondanse, hvor blant annet kostnadene til aktuelle tiltak ble drøftet, ble oppdraget med hogst av trær lagt ut på anbud i slutten av mai 2020. I e-post 26. mai 2020 presiserte du at det var avgjørende at all skog skulle fjernes fra den gamle innmarken på eiendommen. I referat fra møte 8. juni 2020 er det notert at du, etter hogst, ønsket å opparbeide tidligere innmark til beite for islandshester. Forslaget om hogst ble senere stoppet, jf. Anne Sjømælings e-post 9. juli 2020. Bakgrunnen var blant annet at nasjonalparkforvaltningen ikke syntes man hadde oppnådd tilstrekkelig enighet om planene for området.

Hogst ble utført høsten 2020. Saken ble drøftet i møte 14. oktober 2020 mellom Anne Sjømæling, Tom Horntvedt (Viken Skog) og deg. I e-post 29. oktober 2020 fra Sjømæling ble det gitt tillatelse til hogst av en del områder, blant disse "Mikkelskogen" (bestand 23, 27 og 30). Det ble forutsatt at den plantede granen skulle fjernes. Selve hogsten skulle være uten kostnad for nasjonalparkforvaltningen. Sjømæling uttalte at fjerning av den plantede granen var i samsvar med forvaltningsplanen.

Etter at hogsten var utført, kontaktet du Anne Sjømæling i e-post 12. november 2020. Bakgrunnen var at det skulle komme en stor maskin for stubbefresing til Bjerkøy. Maskinen var ledig, og lekertransport var tilgjengelig. E-posten 12. november 2020 gjorde utførlig rede for freseplanene. I første kule opplyste du at "*det til våren vil være grønne jorder igjen på Bjerkøy*". Du presiserte videre (siste kule) at området ville bli vesentlig lettere for deg å drive, og at dette var avgjørende for deg. Du tilbød deg også å dekke kostnadene knyttet til fresingen. Avslutningsvis i e-posten 12. november 2020 ble følgende uttalt:

"For meg fremstår dette som en gylden anledning for at den gamle innmarken på Bjerkøy igjen våren 2020 vil fremstå som det vakre skjærgårdsområdet det en gang var og jeg

håper virkelig at Nasjonalparken ikke lar denne sjansen gå fra seg. Jeg ser vanskelig for meg at den kommer igjen." (noen korrekturjusteringer)

Tillatelse til stubbefresing ble gitt i Anne Sjømælings e-post 13. november 2020. Sjømæling, på vegne av nasjonalforvaltningen, takket for tilbudet om stubbefresing, og ga tillatelse til fresing av "Mikkelskogen" innenfor Færder nasjonalpark. Det fremgår at Sjømæling hadde sett gjennom den oversendte informasjonen. Videre het det at nasjonalparkforvaltningen "*ser fram til videre samarbeid om skjøtelsesplaner for området*". I e-posten 13. november 2020 er det imidlertid ikke tatt avstand fra planene om å etablere arealet som et beiteområde. Det er heller ikke sagt noe om at nasjonalparkforvaltningen vurderte om det heller burde tilrettelegges for utvikling til småskog.

Det ble holdt befaring 16. desember 2020. I e-post 22. desember 2020 opplyste Anne Sjømæling at det trengtes søknad vedrørende videre arbeid med beplantning. Sjømæling uttalte at det var behov for en stedegen frøblanding, og anbefalte kontakt med en navngitt person som var "*godt kjent med denne enga og stedegne planter*". Heller ikke i denne korrespondansen finner man noe som kan tyde på at nasjonalparkforvaltningen ønsket at området heller skulle etableres som småskog.

Nasjonalparkforvaltningen kom imidlertid tilbake til saken fra mars 2021. I brev 23. april 2021 ble det vist til de tidligere tillatelsene til hogst og stubbefresing, men uttalt at området fortsatt var definert som et skogsområde, og at planene om planting og såing måtte omsøkes. Det ble anført at søknad måtte inngis til Færder nasjonalparkstyre og til Færder kommune i henhold til nydyrkingsforskriften (i brevet uriktig vist til som "lov om nydyrking").

3 HAR FORVALTNINGSMYNDIGHETEN GITT TILLATELSE ETTER VERNEFORSKRIFTEN?

3.1 Rettslige utgangspunkter: Naturmangfoldsloven og forskrift om vern av Færder nasjonalpark. Forvaltningsplanen med vedlegg

Færder nasjonalpark er opprettet gjennom vedtakelsen av forskrift 23. august 2013 om vern av Færder nasjonalpark, Nøtterøy og Tjøme kommuner, Vestfold, i det følgende også omtalt som "verneforskriften". Verneforskriften er gitt med hjemmel i naturmangfoldsloven § 35. Denne loven har som formål at "*naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser skal tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden*", jf. § 1. Det følger av § 35 at "*ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner skal finne sted i et område som er vernet som nasjonalpark, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet*".

Hensikten med opprettelsen av Færder nasjonalpark er å bevare et større naturområde med representative økosystemer ved kysten i ytre Oslofjord med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster på land og i sjø og som er uten tyngre naturinngrep, jf. verneforskriften § 1. Formålet er nærmere i utdypet i samme bestemmelse. Blant annet skal nasjonalparken ta vare på "*representative økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser*" og "*det opprinnelige skjærgårdslandskapet og det marine miljøet, herunder kulturminnene på land og i sjø*". Bjerkøy ligger i det som i forskriften omtales som "sone A". Formålet med vernet i sone A er å ta vare på naturtyper som hagemark, hule eiker, naturbeitemark, slåtteeinger, tørrenger og strandenger. Det ligger utenfor formålet å ta vare på forsøkksskogen med fremmede gransorter, som ble plantet ut på 1960-tallet. Utvikling til småskog er heller ikke nevnt.

Forskriften § 3 fastsetter vernebestemmelser. Det følger av § 3 at ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner skal finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Området er vernet mot inngrep av enhver art (§ 3 punkt 1.1), likevel

slik at det er gjort unntak fra dette i § 3 punkt 1.2. I § 3 punkt 2 er det gitt regler om plantelivet. Vegetasjonen er vernet mot skade og ødeleggelse, og planting og såing er ikke tillatt. Beiting er tillatt, jf. § 3 punkt 2.4. Etter søknad kan forvaltningsmyndigheten likevel gi tillatelse til rydding av vegetasjon (§ 3 punkt 2.3). Forvaltningsmyndigheten kan også gjøre unntak fra forskriften, dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, jf. forskriften § 4. Tilsvarende bestemmelse finnes i naturmangfoldsloven § 48.

Det er utarbeidet forvaltningsplan for Færder nasjonalpark i henhold til verneforskriften § 5. Forvaltningsplanen er i utgangspunktet ikke juridisk bindende, men fastsetter retningslinjer for forvaltningen. Vi viser til planen punkt 1.7. Bjerkøy er omtalt i planen punkt 4.2, som omhandler skjøtsel av naturkvaliteter. Det angis at Bjerkøy skal være høyt prioritert for skjøtelsesplanlegging. Under den røde boksen "forvaltningsmål", som er et samlebegrep for alle målsettinger knyttet til et verneområde, er følgende angitt (planen s. 145):

"Forvaltningsmål

- *Verdifulle skjøtelsbetingede naturtyper og forekomster i nasjonalparken skal bevares, og om nødvendig restaureres (hagemark, hule eiker, naturbeitemark, slåtteeenger, tørrenger og strandenger).*
- *Forekomster av fremmede arter som truer stedegent plante- og dyreliv skal reduseres eller fjernes.*
- *Sikring av leveområder for planter utvalgt av Norsk Genressurscenter skal prioriteres."*

Bevaring og om nødvendig restaurering av blant annet "hagemark" og "naturbeitemark" er her angitt som forvaltningsmål. Vi kan imidlertid ikke se at forvaltningsplanen legger opp til nydyrking av småskog som noe mål for forvaltningen.

Som nevnt ovenfor, har forvaltningsplanen et vedlegg. Bjerkøy er omtalt på s. 47-49, og er inndelt i skjøtelsesområder. Det fremgår at området ble befart i oktober 2014. Kartet på s. 48 viser at det aktuelle området omfattes av det som i vedlegget er betegnet som "granfelt/kulturbeite". Der legges det opp til følgende prioriterte skjøtelsestiltak, med ansvar for grunneier/Viken skog:

"Uttak og stubbfjerning av plantet gran, tilbakeføring til beitemark/innmark. Kantsoner åpnes, hvor eik og andre edelløvtrær fristilles."

Dette er annerledes for "øvrig skogsmark", som er uprioritert. Ansvar for gjennomføringen er tillagt grunneier, likevel etter godkjenning fra nasjonalparkforvaltningen. Dette i motsetning til det som er uttalt under "granfelt/kulturbeite", hvor godkjenning ikke er oppstilt som et krav. Følgende skjøtelsestiltak er angitt:

"Dersom grunneier ønsker å bruke øvrige skogsarealer til utmarksbeite, bør store løvtrær fristilles og det bør kunne tynnes forsiktig i mindre gran på visse partier. Et slikt tiltak vil kreve en mer konkret gjennomgang fra nasjonalparkforvaltningen. En forutsetning for slik tynning er at tiltaket med sikkerhet følges opp med beiting."

Som det fremgår, angis at et eventuelt tiltak vil kreve en mer konkret gjennomgang. Også på dette punktet er det forskjell mellom vedleggets anvisninger for "granfelt/kulturbeite" og "øvrig skogsmark". Det er nærliggende å lese anvisningene i sammenheng. I så fall bør det foreslåtte skjøtelsestiltaket for "granfelt/kulturbeite" være noe som uten videre kan gjennomføres på grunnlag av forvaltningsplanen og vedlegget, mens tilsvarende tiltak for "øvrig skogsmark" motsetningsvis vil kreve en nærmere vurdering og godkjenning fra nasjonalparkforvaltningen.

3.2 Den nærmere vurderingen

Tiltaket med fjerning av forsøksskogen og planen om tilsåing må anses som et inngrep i verneforskriftens forstand, jf. forskriften § 3. Vi bemerker at forskriften § 3 punkt 1.2 c gjør unntak for drift og vedlikehold av jordbruksarealer. Unntaket vil neppe være anvendelig i vårt tilfelle. Spørsmålet er om det gjennom verneplanen, vedlegget til verneplanen og Anne Sjømælings e-post 13. november 2020 har blitt gitt samtykke til hele tiltaket, og ikke bare en del av det.

Vi bemerker at forvaltningsloven innebærer at et enkeltvedtak som hovedregel skal være skriftlig, jf. loven § 23. Kravet til skriftform er imidlertid ikke til hinder for at enkeltvedtak kan treffes ved e-post. Forvaltningsloven § 2 g fastsetter at "*elektronisk melding når informasjonen i denne er tilgjengelig også for ettertiden*" oppfyller kravet til skriftlighet. Følgelig er det formelt sett ikke noe til hinder for at et enkeltvedtak kommer til uttrykk i e-post. Enkeltvedtak skal som hovedregel grunnis, jf. § 24. Forvaltningen kan imidlertid la være å gi begrunnelse, dersom en søknad innvilges, og det ikke er grunn til å tro at noen part vil være misfornøyd med vedtaket (§ 24 annet ledd).

Tillatelsen til stubbefresing som ble gitt i Anne Sjømælings e-post 13. november 2020 må tolkes. Forvaltningsplanen og vedlegget til planen er, som vi har vist til, i utgangspunktet ikke rettslig bindende, men må tillegges betydning ved tolkningen av hva nasjonalparkforvaltningen ga tillatelse til. Uttalelsene i vedlegget på s. 47-49 gir sterke holdepunkter for at det aktuelle og prioriterte skjøtselstiltaket, som altså også innebærer tilbakeføring til beitemark/innmark, skal kunne utføres i det området som er ansett som "*granfelt/kulturbeite*". Vedlegget tyder videre på at det har vært meningen at tiltaket på dette området – i motsetning til hva som gjaldt for "*øvrig skogsmark*" - skal kunne gjøres uten godkjenning.

I tillegg fremgår det av Anne Sjømælings e-post 13. november 2020 at planene for stubbefresing i området har blitt forelagt for nasjonalparkforvaltningen. Planene ble gjennomgått, og det var klart forutsatt fra din side at stubbefresingen ville etterfølges av tilsåing, slik at området senere kunne brukes som innmarksbeite. Vi legger til grunn at stubbefresingen har medført betydelige kostnader, samtidig som tiltaket også har medført sparte kostnader for nasjonalparkforvaltningen. Hensynet til innrettelse taler for at også det neste steget i planen må kunne gjennomføres, idet det ville gi liten mening å bare utføre stubbefresingen. For deg, som tiltakshaver, var det svært nærliggende å gå ut fra at tillatelsen til stubbefresing også omfattet et samtykke til en senere tilsåing og bruk til beite. Dersom tilsåing ikke skjer, vil området etter alt å dømme bli liggende brakk.

Samtykke til gjennomføring ble gitt, og det ble ikke tatt noe forbehold fra nasjonalparkforvaltningen om at en videreføring av tiltaket ville kreve egen søknad og tillatelse. Etter vårt syn hadde nasjonalparkforvaltningen klar oppfordring til dette, dersom meningen var at det bare skulle gis tillatelse til den første delen av tiltaket (hugst og stubbefresing) Snarere tvert imot ga Sjømæling uttrykk for at nasjonalparkforvaltningen så frem til videre "*samarbeid om skjøtelsesplaner for området*". Ut fra sammenhengen måtte dette nødvendigvis forstås som skjøtsel gjennom utvikling til innmarksbeite. En mulig utvikling for området til småskog ble ikke nevnt.

Det er også av betydning at dette formålet – omdanning til beitemark/innmark - nettopp er fremholdt som et mål i vedlegget til forvaltningsplanen. Tiltaket med såing til beitemark kan vanskelig sies å være i strid med vernehensynene som ligger bak etableringen av Færder nasjonalpark. Forsøksskogen ble plantet på 1960-tallet, og besto av fremmede gransorter. Luftfotografiet som antas å være tatt før andre verdenskrig tyder på at området ble benyttet som beite. Tiltaket vil egentlig ikke innebære annet enn en tilbakeføring til en tidligere tilstand, fra tiden før forsøksskogen ble plantet. Det er også på det rene at ivaretagelse av naturbeitemarker er nevnt som et formål, jf. verneforskriften § 1. Nyetablering av småskog, som har blitt fremholdt

som et alternativ til at området benyttes til beite, vil ikke ha historisk forankring, og er ikke nevnt som formål i de styrende dokumentene. Vi kan ikke se at vernehensyn taler for at det nå skal kunne kreves av området utvikles til småskog.

Samlet sett taler det meste for at Anne Sjømælings e-post 13. november 2020 ikke bare innebar et samtykke til stubbefresing, men også til planene om etterfølgende tilsåing av området og bruk av arealet som innmarksbeite. Vedlegget til forvaltningsplanen tyder nærmest på at dette var noe som kunne gjøres uten særskilt samtykke. Uansett fremgikk det meget klart av din e-post at hensikten var at arealet skulle sås til etter stubbefjerningen, og deretter benyttes til beite. Sjømæling måtte ha tatt et klart forbehold, dersom tillatelsen bare skulle omfatte den første delen av tiltaket. Slikt forbehold ble ikke tatt. Etter vårt syn foreligger det et gyldig vedtak og en rettslig binding hos forvaltningen, som forvaltningen nå ikke kan omgjøre eller gå fra.

4 KREVES GODKJENNING ETTER NYDYRKINGSFORSKRIFTEN?

Nasjonalparkforvaltningen har lagt til grunn at den planlagte tilsåingen av området vil kreve godkjenning etter nydyrkingsforskriften kapittel II. Det følger av forskriften § 4 at nydyrking bare kan skje etter plan godkjent av kommunen, og at planen skal utarbeides av den som vil sette tiltaket i verk.

Forskriften er gitt med hjemmel i jordloven § 11 annet ledd. Denne bestemmelsen lyder slik:

"For å unngå skade på natur- og kulturlandskap eller for å redusere utslepp av klimagassar kan departementet gi føresegner for nydyrking. I føresegnene kan det fastsetjast forbod mot nydyrking og at nydyrking berre kan skje i samsvar med ein plan godkjend av departementet."

Nydyrkingsforskriften § 3 første til tredje ledd har følgende ordlyd:

"Med nydyrking menes fulldyrking og overflatedyrking av jord. Gjenoppdyrking av jordbruksareal som har ligget unytta i over 30 år, regnes som nydyrking.

Med fulldyrking menes rydding og bryting til vanlig pløyedybde slik at arealet kan nyttas til åkervekster eller til eng og beite som kan fornyes ved pløying.

Med overflatedyrking menes rydding og sletting av overflata slik at maskinell høsting er mulig."

Etter vårt syn kan planene om tilsåing av området ikke anses som "nydyrking" i jordlovens eller nydyrkingsforskriftens forstand. Det fremgår av forskriften § 3 at nydyrking enten må innebære "fulldyrking" eller "overflatedyrking". Den planlagte tilsåingen av området omfattes ikke av noen av disse alternativene, ut fra en naturlig språklig forståelse. Det vil ikke dreie seg om "rydding og bryting til vanlig pløyedybde slik at arealet kan nyttas til åkervekster eller til eng og beite som kan fornyes ved pløying" (§3 annet ledd), og maskinell høsting vil ikke være mulig, fordi arealet vil være kupert og ujevnt (§ 3 tredje ledd).

I Grette/Aasen: Kommentartutgave til jordlova (á jour per 1. august 2021) heter det i kommentaren til § 11 (under punkt 5.6.3):

"Nydyrking er et landbruksfaglig begrep. Det er tiltak som kan skje på dyrkbare arealer, se omtale av hva som er dyrkbare arealer i tilknytning til jordloven § 9. Nydyrking innebærer at det dyrkbare arealet kultiveres slik at det skapes produktive jordbruksarealer. Nydyrking kan imidlertid også omfatte kultivering av eksisterende jordbruksareal, for eksempel hvor innmarksbeite ryddes og brytes, eller hvor overflaten slettes slik at det blir mulig å høste gras maskinelt. Reglene i nydyrkingsforskriften er begrenset til å gjelde visse nydyrkingstiltak; fulldyrking og overflatedyrking. Disse dyrkingstiltakene krever at grunnarealet bearbeides. Fulldyrking innebærer etter forskriften § 3 at tiltaket går ut på å rydde og bryte arealet til vanlig pløyedybde,

mens overflatedyrking krever rydding og sletting av overflaten slik at maskinell høsting blir mulig. Hjemmelen i jordloven § 11 annet ledd til å fastsette forskrift om nydyrking kan imidlertid med utgangspunkt i ordlyden og formålet for bestemmelsen også omfatte andre tiltak, for eksempel hvor dyrkbar mark gjødsles og kalkes slik at den blir egnet som innmarksbeite." (våre understrekninger)

Forskriften omfatter altså kun visse nydyrkingstiltak (fulldyrking og overflatedyrking). Det aktuelle området er, som nevnt ovenfor, tenkt benyttet som utmarksbeite for islandshester. Som det fremgår mot slutten av det vi har sitert fra lovkommentaren, vil forskriftshjemmelen i jordloven § 11 annet ledd også kunne brukes til å gi bestemmelser om andre tiltak enn fulldyrking og overflatedyrking, men dette har ikke blitt gjort. Gjødsling og kalking slik at dyrkbar mark blir egnet som innmarksbeite, er nevnt som eksempel på slike andre tiltak. Planene for området går nettopp ut på utvikling til innmarksbeite, og omfattes ikke av begrepet "nydyrking", slik dette er definert i nydyrkingsforskriften § 4. Det planlagte tiltaket krever dermed ikke tillatelse etter forskriften kapittel II.

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

NOTAT

Til: Einar Kofoed
Kopi til: Færder nasjonalparkforvaltning
Fra: Håkon Borch
Dato: 15.09.2022

Flora på stubbefrest areal på gnr 31 bnr 25 på Bjerkøy

Bakgrunn

På eiendommen gnr 31 bnr 25 på Bjerkøy i Færder kommune er det tatt ut skog i 2020. arealet er nå søkt oppdyrket til delvis fulldyrket og overflatedyrket. Tiltent drift på arealene er livdyrproduksjon av islandshester, og arealene vil i hovedsak beites. Deler av arealet skal også produsere gras til fôr. Det avvirkede arealet ble stubbefrest november/desember 2020 for å klargjøres for tilsåing for beitebruk. Deler av det tiltente beitearealet er innenfor grensene til Færder nasjonalpark. Nasjonalparkforvaltningen har foreløpig besluttet at arealet på «Mikkelsjordet» som ligger i nasjonalparken, ikke skal sloddes, jevnes og tilsåes eller beites før en kan se hva som vokser opp. Dette notatet redegjør for karplanteforekomster på arealet registrert 26.07.2022.

Resultat inventering

Mye synlig trevirke og åpen eksponert jord preger området. Vegetasjonen er etablert flekkvis med relativt artsrik vegetasjon av typiske pionerarter som lett etablerer seg på forstyrret mark. Foto: Håkon Borch.

Etter stubbefresingen er jorda i de øverste 30-40 cm blandet sammen og det er et betydelig innslag av trerester. Nedbrytningen av trevirke vil medføre at det er et høyt C/N forhold i jorda og det vil i de første årene etter en slik behandling være lite tilgjengelig nitrogen for plantene. Området er

NIBIO

lavtliggende og er stedvis preget av grunnvannstilsig til plantene. Slike fuktigere partier er det etablert relativt tett dekke av knappsiv/lyssiv og mer fuktkrevende arter. I kanten inn mot skogen og i de områdene hvor stubbefresebehandlingen ikke er gjort er det sterkere innslag av bjørk, osp og granoppslag. Disse grantrærne er sådd inn naturlig og kan ha plantemateriale fra proveniencforsøket. Derfor bør disse arealene følges opp ved å fjerne granoppslaget. Vegetasjonen i disse kantarealene er mer preget av skogsurter, kantsonearter, bregner m.m.

Kantsonene inn mot skogen har mye småplanter av gran som kan ha opphav i proveniencforsøket. Disse bør fjernes. Feltsjiktet er her mer påvirket av kantsonearter og skogbunnsflora som lyng og bregner. Foto: Håkon Borch.

Der det er kort ned til grunnvann domineres områdene av mer fuktkrevende arter. Her et felt med knappsiv. Foto: Håkon Borch.

NIBIO

På slike forstyrrede arealer får man typiske pionerartsuttrykk på vegetasjonen. På grunn av lite tilgjengelig nitrogen vil nitrogenfikserende arter ha et fortrinn. Her er en ganske typisk situasjon for et friskt parti hvor rødkløver, fuglevikke og svartor, som alle har nitrogenfikserende bakterier på røttene har slått til. Ellers sees også tistel og krypsoleie som også er typiske ved pionerartssamfunn. Foto: Håkon Borch.

På enkelte partier har det etablert seg litt mer divers plantesamfunn, men artene er alle å regne som vanlige pionerarter. Her Engsoleie, hvitkløver, stemorsblomst, høymole, tistel, brennensesle, syre bringebær, lintorskemunn.

Foto under viser svalurt, harekløver, legeberonika, vassarve, mjødukt Foto: Håkon Borch.

Vegetasjonen bærer i hovedsak preg av pionerarter som dominerer. Av fremmedarter ble det funnet vinterkarse (SE), parkslirekne (SE) og rødhyll (SE). Av rødlistede arter ble det funnet ask (EN). Askeoppslag i denne klimazonen er relativt vanlig og årsaken til rødlisting av ask er at de eldre individene dør av askeskuddsyke. Unge askeplanter er derfor ikke uvanlig på noen måte.

NIBIO

Konklusjon

Plantesamfunnet er relativt diverst, og preget av mange pionerarter som hvis arealet får gro igjen vil gå ut. Skogsarter vil etablere seg fra skogsområdene rundt. Potensialet for en relativt rik beitemarksflora er absolutt til stede ved riktig skjøtsel.

Det ble ikke funnet spesielt sjeldne arter, som imidlertid finnes rett på utsiden av området på strandengene i nord (for eksempel bukkebeinurt, nikkesmelle, krusfrø). Vi kunne ikke se at disse artene hadde spredd seg inn på området, selv om det er håp om at disse artene skal kunne etablere seg etter hvert hvis arealet beites.

Artliste

Norske navn	Vitenskapelige navn	Fremmedart Risikokat.	Rødliste kategori	Kommentar
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>		EN	Relativt vanlig
Balderbrå	<i>Tripleurospermum inodorum</i>			Vanlig
Bjørk	<i>Betula pubescens</i>			Vanlig
Blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>			Vanlig
Bred dunkjevle	<i>Typha latifolia</i>			Vanlig
Brennesle	<i>Urtica sp.</i>			Vanlig
Bringebær	<i>Rubus idaeus</i>			Vanlig
Brunrot	<i>Scrophularia nodosa</i>			Vanlig
Burot	<i>Artemisia vulgare</i>			Vanlig
Kvassdå	<i>Galeopsis tetrahit</i>			Vanlig
Engreverumpe	<i>Alopecurus pratensis</i>			Litt vanlig
Engsoleie	<i>Ranunculus acris</i>			Vanlig
Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>			Vanlig
Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>			Vanlig
Hårfrytle	<i>Luzula pilosa</i>			Vanlig
Fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>			Vanlig
Gauksyre	<i>Oxalis acetosella</i>			Vanlig
Gran	<i>Picea abies</i>			Vanlig
Groblad	<i>Plantago major</i>			Vanlig
Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>			Vanlig
Harekløver	<i>Trifolium arvense</i>			Vanlig
Haremat	<i>Lapsana communis</i>			Vanlig
Hestehamp	<i>Conyza canadensis</i>			Litt vanlig rundt Oslofjorden.
Hestehov	<i>Tussilago farfara</i>			Vanlig
Hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>			Vanlig
Hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>			Vanlig
Hvitkløver	<i>Trifolium repens</i>			Vanlig
Hvitveis	<i>Anemone nemorosa</i>			Vanlig
Høymole	<i>Rumex longifolius</i>			Vanlig
Kattehale	<i>Lythrum salicaria</i>			Vanlig
Kirsebær	<i>Prunus avium</i>			Vanlig
Knappisiv/Lyssiv	<i>Juncus conglomeratus/effusus</i>			Vanlig

NIBIO

Kratthumleblom	<i>Geum urbanum</i>			Vanlig
Krypsoleie	<i>Ranunculus repens</i>			Vanlig
Kveke	<i>Elytrigia repens</i>			Vanlig
Landøyda	<i>Jacobaea vulgaris</i>			Var sterkt desimert på grunn av giftig for beitedyr, men er nå på fremmarsj.
Legeveronika	<i>Veronica officinalis</i>			Vanlig
Liljekonvall	<i>Convallaria majalis</i>			Vanligst på lågurt/kalkmark
Lintorskemunn	<i>Linaria vulgaris</i>			Vanlig
Lønn	<i>Acer sp.</i>			Vanlig
Maiblom	<i>Maianthemum bifolium</i>			Vanlig
Marimjelle	<i>Melampyrum sp.</i>			Vanlig
Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>			Vanlig
Mjølke	<i>Epilobium sp.</i>			Vanlig
Moskuskattost	<i>Malva moschata</i>			Litt vanlig (forvillet hageplante)
Myrtistel	<i>Cirsium palustre</i>			Vanlig
Mørkkongslys	<i>Verbascum nigrum</i>			Litt vanlig
Nyseryllik	<i>Achillea ptarmica</i>			Vanlig
Ormetelg	<i>Dryopteris filix-mas</i>			Vanlig
Osp	<i>Populus tremula</i>			Vanlig
Parkslirekne	<i>Reynoutria japonica</i>		SE	Sterkt uønsket invasiv art
Prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>			Vanlig
Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>			Vanlig
Rødhyll	<i>Sambucus racemosa</i>		SE	Vanlig
Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>			Vanlig
Selje	<i>Salix caprea</i>			Vanlig
Sveve	<i>Hieracioides sp.</i>			Ikke bestemt til art
Skjoldbærer	<i>Scutellaria galericulata</i>			Litt vanlig
Skogburkne	<i>Athyrium filix-femina</i>			Vanlig
Skogfiol	<i>Viola riviniana</i>			Vanlig
Skogsalat	<i>Mycelis muralis</i>			Vanlig
Skogsivaks	<i>Scirpus sylvaticus</i>			Vanlig
Sløke	<i>Angelica sylvestris</i>			Vanlig
Småsyre	<i>Rumex acetosella</i>			Vanlig
Sommereik	<i>Quercus robur</i>			Vanlig i området
Starr	<i>Carex sp.</i>			Ikke bestemt til art
Stemorsblom	<i>Viola tricolor</i>			Vanlig
Storborre	<i>Arctium lappa</i>			Ikke så vanlig
Svaleurt	<i>Chelidonium majus</i>			Litt vanlig
Svartor	<i>Alnus glutinosa</i>			Vanlig på fuktige lokaliteter
Svensk asal	<i>Sorbus intermedia</i>			Mindre vanlig vill. Mye brukt parktre.
Småsyre	<i>Rumex acetosella</i>			Vanlig
Syrin	<i>Syringa vulgaris</i>			Vanlig forvillet
Tepperot	<i>Potentilla erecta</i>			Vanlig
Timotei	<i>Phleum pratense</i>			Vanlig
Tiriltunge	<i>Lotus sp.</i>			Vanlig

Trollhegg	<i>Rhamnus frangula</i>			Litt vanlig
Tveskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>			Vanlig
Ugrasarve	<i>Cerastium fontanum subsp. vulgare</i>			Vanlig
Vassarve	<i>Stellaria media</i>			Vanlig
Veitistel	<i>Cirsium vulgare</i>			Vanlig
Vier	<i>Salix sp.</i>			Ikke bestemt til art
Vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>	SE		Uønsket invasiv art som spres ofte langs veier
Vrangdå	<i>Galeopsis bifida</i>			Vanlig
Åkersnelle	<i>Equisetum arvense</i>			Vanlig
Åkersvineblom	<i>Senecio vulgaris</i>			Vanlig
Åkersvinerot	<i>Stachys palustris</i>			Litt vanlig
Åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>			Vanlig

Kart over området som er undersøkt

From: WeTransfer[noreply@wetransfer.com]

Sent: 29.10.2022 20:05:58

To: Postmottak SFVT[sfvtpost@statsforvalteren.no]

Subject: einar@advokatkoefoed.no sent you Søknad om nydyrkning av Mikkelsjordet, Bjerkø 19, gnr. 31 bnr. 25 via WeTransfer

einar@advokatkoefoed.no
sent you Søknad om nydyrkning av Mikkelsjordet, Bjerkø
19, gnr. 31 bnr. 25

6 items, 43.8 MB in total • Expires on 5 November, 2022

Søknad om nydyrkning av Mikkelsjordet, Bjerkø 19, gnr. 31 bnr. 25

Vedlagt følger søknad om nydyrking av Mikkelsjordet på Bjerkøy, med tilhørende vedlegg.

Søknaden og vedleggene må lastes ned fra linken, grunnet størrelsen på dokumentene.

Ber om at dere bekrefter at søknaden er mottatt. Med vennlig hilsen Einar L. Koefoed.

Get your files

Download link <https://wetransfer.com/downloads/f442bf317ebb83154f3275e266dbe3e520221029180524/206c98ac6713e611976b35b1d22409e520221029180541/824483>

6 items

Søknad til Færder nasjonalpark om nydyrking av Mikkelsjordet_Bjerkø 19.pdf
638 KB

Vedlegg 1 - Søknad til Færder kommune av 20220916 om godkjenning av plan for nydyrking m vedlegg.pdf
18.8 MB

Vedlegg 2 - tillatelse av 29102022 fra Færder nasjonalpark til hogst av plantet gran på Bjerkøy.pdf
482 KB

Vedlegg 3 - Tillatelse fra Færder nasjonalpark til å frese området Mikkelskogen.pdf
832 KB

Vedlegg 4 - brev av 20220518 m vedlagt forslag til skjøstelplan m tilhørende vedlegg og notater.pdf
21.4 MB

Vedlegg 5 - NIBIO - notat 2022915 om registrert flora på stubbefrest areal gnr 31 bnr 25 på Bjerkøy.pdf
1.69 MB

To make sure our emails arrive, please add noreply@wetransfer.com to [your contacts](#).

[About WeTransfer](#) · [Help](#) · [Legal](#) · [Report this transfer as spam](#)